

מן המקור

הישוב הישן על לוח המודעות

כרך רביעי

קובץ כרוזים ועלונים

מפרסומי ירושלים במאה הקודמת

ת"ר - ת"ש

בצרוף באורי רקע

מאת

בנימין קלוגר

ירושלים - תשמ"ה

כל הזכויות לא שמורות למחבר
אלא מקפיד לציין את המקור כשמעתיקים ממנו
©

הכתובת:
בנימין קלוגר
רחוב גבעת שאול 12 95477
ת.ד. 6050 ירושלים 91060

Printed in Israel
נדפס בישראל

ה ק ד מ ה

ספרים רבים הופיע עד כה על הנושא ירושלים, מצויים מכוני מחקר למיניהם, כל מו"ל מתכבד בכבוד שנופל בחלקו להו"ל ספר בנושא ירושלים וכו' וכו'.

ספר זה אינו עוד ספר בנושא ירושלים. רוב כותבי הקורות הם בדרך כלל ליקוטי בתר ליקוטי, ומתוך כך נכשלו בזיוף בלתי מכוון ואי דיוק. ובאמתחתי מאות רבות של מכתבים מאת חוקרים וסופרים בארץ ובחו"ל על שגיאה שיצאה מתחת ידם בהסתמכם על סופרים וכותבים שקדמו להם ואילו ראו מסמך זה או אחר שפורסמו בסדרה "לשעה ולדורות" או בסדרה "מן המקור" או "ירושלים שכונות סביב לה" היו מגיעים למסקנות אחרות ומדויקות יותר.

אינני בא בקובץ זה לכתוב או לשכתב את ההיסטוריה לא זו המגמה, ואיננו בא לסתור הנחות או קביעות כנ"ל. מטרה אחת לפני, להעלות על מכבש הדפוס את "אוסף כרוזי ירושלים" המקפל הרבה פרקי היסטוריה בקמטיו. כיום כל אירוע גדול כקטן מיד מקבל כיסוי בכל כלי התקשורת, ההודעות והמחאות, שמחה ותוגה. מה שאין כן במאה הקודמת היוו הכרוזים, את הבטאון של הכלל ושל הפרט, זוהי התקשורת היחידה של ההווה לעבר. הם עדות חיה לא פחות מאשר הספרים שנכתבו אפי' ע"י תושבי ירושלים בעת ההיא.

מגמת הספר בא גם להציל תחום זה מהכחדה, וכאן המקום להודות לכל אלו ששלחו ושולחים לי כרוזים ותמונות למשמרת נצח באוספי, ובכרך זה אף הבאתי מודעות וכרוזים שקבלתי מידידים אלו.

בנימין קלוגר

ב' אייר תשמ"ה

מבוא

קובץ זה הוא אוסף כרוזים
אשר אחורנית שנים מזיזים
חשבתי על שם "מן המקור"
כי הם מודעות שחזרו מן הכפור

רוב המודעות שבקובץ עשו היסטוריה
ולרבים מאתנו נראה רק כתיאוריה
לא כל המודעות מאז ניתנים לפירסום
כי זה מביך ויביא לרבים כרסום

הם היו בשעתם "הוראת שעה"
על כן לא ניתן לפרסמם מאחורי השמשה
יש הרוצים לראות במודעה, נוסחאה
יש הרוצים לראות הטלת דופי "במחמאה"

הרבה כרוזים נראים בעינינו כקוריוזים
אך לאמיתו של דבר היו להם תפקיד של סימפוזיונים
כיום בעידן התיקשורת ההמונית כעתונות ולוינים
המודעות הם רק הזמנות לטקסים וכמעט לא מעניינים.

המודעות הרואים אור בקובץ מסודרים לפי פרקים נבחרים
כל פרק מכיל נושא כללי והמודעות לפי שנים מסודרים
מודעות אשר אין להן תאריך בטקסט נקבעו לאחר עיון בעתונים ו"זכרונות"
כמו"כ לאחר התייעצות עם היסטוריונים יודעי דבר שנתנו לכך הסכמות.

עלי לציין כי הפריטים המפארים ומופיעים בספר
הן לרוב מאת והן להשלמה גרפית שהוצגו כ"תפר"
כולם מאוספי שהם חלק נפרד בארכיון
כשם שיש עוד סוגי אספנות שמצאו אצלי חניון.

לוח השוואות תאריכים :

מוסלמי	לועזי	ת"ר
1256	1840	תר"ך
1276	1860	תר"פ
1296/7	1880	תר"מ
1318	1900	תר"ס
1338	1920	תר"פ
1358	1940	ת"ש

ב ת ו כ ן :

13-66	דת ודין
67-72	איסורים והכשרים
73-78	כדורגל בשבת
79-88	אתרוגים ועבודה עברית
89-130	על המחיה ועל הכלכלה
131-144	הנפקות כסף

מפתח השמות

60	דוד אלקלעי	63	אשר דב זוסמן	61	אהרן טייכנר	103	א. אליצור
35, 36	דוד בהר"ן	35	אשר ולבר	35, 45	אהרן כהן פאשק	103	א. אפשטיין
36	דוד בן שלום	63	אשר זליג ילנסקי	17	אהרן כץ	114	א. בלומנטל
35, 61	דוד בריזל	118	אשר זליג פינקל	35	אהרן קמינקא	133	א. ניגרין
61	דוד גוטשטיין	36	אשר לרנר	118	אהרן קמינקר	109	א. פטרושקה
61	דוד גנגר			103	אהרן ד"ר שולוב	45	א.מ. מקס
35	דוד המבורגר	103	ב. ד"ר קירזון	36	אהרן שלמה סלמן	53, 118	אבא יעקב הכהן בורוכוב
61	דוד הניג	42	באראן לורין	36	אורי שרגא אויערבך	35, 36	אביגדור הרקבי
36	דוד הקלמן	60	בכור אלעזראקי	61	אייזיק דאביס	61	אביגדור ענדא
61	דוד הרטשטיין	60	בכור יוסף בנבנישתי	61	אייזיק פייקין	61	אביגדור ענדא שו"ב
61	דוד וולקיר	60	בכור ניקאווי	61	איסר זלמן מלצר	61	אביש אייזן
61	דוד וועג	60	בכור שאקי	61	אלחנן יעקובוביץ	61	אביש ציינווירט
116	דוד ויינגר	103	בן-דוד ד"ר	20	אלטר סטרלצר	20	אבן שלמה
64	דוד חורש	36	בנימין אומנהיימר	36	אליהו אהרן מיליוקובסקי	36	אברהם אהרן גוטליב
36	דוד ישראל סלוצקין	53	בנימין אלקוציר	57	אליהו דב שור	57	אברהם אייזנשטיין
61	דוד לייב ברנדווין	57	בנימין במוה"ר שמואל	53	אליהו ויינר	53	אברהם אליהו אלטמן
61	דוד משה שפיגל	35	בנימין גאץ	57	אליהו יודא הכהן	57	אברהם אשכנזי (חכם באשי)
35	דוד פרידגוט	57	בנימין דוד מוילנא	69	אליהו כי טוב	69	אברהם בארנשטיין מסוכטשוב
61	דוד צבי זינגר	36	בנימין וולף	45	אליהו מיכל היילפרין	45	אברהם בינו
61	דוד רובין	35	בנימין זאב חשין	28, 61	אליהו מריאנובסקי	28, 61	אברהם ברנדווין
118	דוד שחור	61	בנימין חיים הכהן	118	אליהו נבון	118	אברהם גולדברג
42	דוד שעפר	45	בנימין כהן	35	אליהו נחום פרוש	69, 70, 82	אברהם הכהן
35	דוד שקלאר	45	בנימין לוי	61	אליהו ניסן ליפשיץ	61	אברהם זלץ
103	דניאל אוסטר	61	בנימין קלינר	35, 36	אליהו נסים	35, 36	אברהם דוד רוזנטל
		45	בן ציון זילברשטיין	36	אליהו פניזיל	36	אברהם דין
106	ה. סימון	35	בן ציון חשין	61	אליהו קלאצקין	61	אברהם וילנר
83	הילמאן	38	בן ציון ידלר	53	אליהו ראם	53	אברהם ורנר
	העניך וורנר	118	בן ציון יהודה לייב טברסקי	35	אליהו ריינר	35	אברהם חזן זינגר
		36	בן ציון יעקב הלוי לוי	36	אליהו שחור	36	אברהם חיים דינוביץ
45	ווליר	35, 36	בן ציון לובצקי	35, 36	אליהו שמואל ויען	35, 36	אברהם חיים הקלמן
45	וידל סורנגה	96	בן ציון לוינזון	39	אלימלך הכהן רובינשטיין	39	אברהם חנניה דעוויס
		32, 53	בן ציון מאיר חי עוזיאל	21	אלימלך פרלמן	21	אברהם יהודה כהן
118	זאב ברוידע	118	בן ציון מלמד	118	אליעזר אפשטיין	118	אברהם יוסף לונדון
61	זאב גראנר	61	בן ציון קרצדורף	53	אליעזר בריזל	53	אברהם יעקב הכהן ארלנסקי
118	זאב טברסקי מרחמיסטריווקה	61	בעניש קיעליק	53	אליעזר הכהן	53	אברהם יעקב נימרק
36	זונדל קראזר	61	בעלאל בלטיניזיטר	35	אליעזר הלוי ד"ר לוינגר	35	אברהם יעקב רוזנפלד
61	זושא וילנר	35	בעלאל גולדשטיין	61	אליעזר יצחק ברמן	61	אברהם יעקב שפירא
61	זושא ברנדווין	36	בעלאל פרידמן	61	אליעזר ליבר הכהן	61	אברהם יצחק הכהן קוק
61	זליג בריזל	61	בעלאל קלר	53, 62, 77, 78, 81, 116, 129	אליעזר ליפמן פרוש	53, 62, 77, 78, 81, 116, 129	אברהם כהן לעוין
61	זליג פרידמן	61	ברוך אשכנזי	35	אליעזר מנחם	35	אברהם לייב זילברמן
61	זליג שפירא	45	ברוך ברורמן	116	אליעזר סלובס	116	אברהם מאיר שור
61	זליג שפירא בהרה"צ מדרוביטש	45	ברוך הדיה	107	אליעזר ענדא	107	אברהם מבורך
61	זליג שפירא חתן הרה"צ מדרוביטש	61	ברוך וורקר	60	אליעזר פריד	60	אברהם מנדל שטיינברג
61	זלמן בריזל	61	ברוך יצחק פריינד	17	אליעזר פרלמן	17	אברהם מרדכי אלטר מגור
36	זלמן הכהן	35	ברוך לבל	17	אליעזר ראט	17	אברהם מרדכי ויינגרטן
63	זלמן הכהן רובין	36	ברוך מרדכי אטינגר	61	אליעזר ריבלין	61	אברהם משה בעהם
36	זלמן וילשטיין	36	ברוך משה נחמיה לאבל	49	אליקים דבורקס	49	אברהם משה קירשנבוים
84	זלמן זאקס	60	ברוך פינטו	86	אלישע לנדא	86	אברהם סגל
35	זלמן בר"א כהן	36	ברוך קונשטאט	35	אלכסנדר זיסקינד	35	אברהם עסקין
101	זלמן לוונזון	61	ברוך קורניהייזר	45	אלעזר אפלטקי	45	אברהם עפשטיין
116	זלמן לנדנר	36	ברוך רוטשילד	45	אלעזר מיוחס	45	אברהם פיינשטיין
36	זלמן ראטה	61	בריל היילפרין	35, 36	אלקנה וייצנר	35, 36	אברהם פינסו
61	זלמן שפירא	61	בריל שעמיעס	60	אלתר מינדלזון	60	אברהם פנחס ציינר
		61	בריש פניקס	61	אלתר מנקר	61	אברהם פשמינסקי
60	חזקיהו טאגיר			36	אלתר ניישילר	36	אברהם צארום
60	חי נבון	60	גבריאל שבתי	45	אלתר סלומינסקי	45	אברהם צבי ברודנע
61	חיים אייזיק אייזן		גדליה חיון	118	אלתר קירשנבוים	118	אברהם קנאפ
118	חיים אלעזר ברנשטיין	63	גדליה נחמן בראדר	35	אנשל ווקסמן	35	אברהם קניאס
	חיים אלעזר ווקס	42	גראף פיצאמאני	36	אנשל מלוצין	36	אברהם רודניצקי
61	חיים אשר בוכוולד			61	אנשל נוסבוים	35, 36	אברהם שאג
61	חיים בנימין הכהן	113	ד.ש. גרינבוים	61	אפרים ויסץ	57	אברהם שמואל שיפמן
35	חיים ברלין	61	דב גלזר	35	אפרים שמואל לרנר	36	אברהם שמואל שרלין
36	חיים דב ברנשטיין	63	דב אברמוביץ	35	אריה גוטפריינד	35	אדולף לוי
35	חיים דב קסטנר	53	דב הכהן קוק	35	אריה יוסקוביץ	61	אהרן אונגר
61	חיים דוד דימנט	35	דב מאיר בנאמן	134	אריה לייב רוחמקין	35	אהרן אייזנשטאדט
36	חיים דוד ידלר	134	דב סיגלוביטש	35, 36	אריה לייב שלאפיק	100	אהרן דוד וייספיטש
49	חיים דוד סורנאנה	27, 57, 75	דוב צבי קרלנשטיין	61	אריה נאמן	60	אהרן וידרוד
35	חיים דן קוקר		דובער הכהן הארנשטיין	42	אשר גנז		אהרן חיים ווליר
61	חיים הירשמן	35	דוד אהרן סולובייציק	36			

60	יחזקאל	36	יעקב באגאטש	35	יודא אורינברג	36, 60	חיים הלוי
62	יחזקאל ירוחם דיסקין	57	יעקב במוה"ר משה	35	יודא בלוי	92	חיים וואלדיר
35	יחזקאל לוי	36	יעקב בצלאל זלאטין	61	יודא ברנד	61	חיים וורק
118	יחזקאל ליברזון	42	יעקב ברלין	35	יודא הלוי שכטר	36	חיים וולשטיין
61	יחזקאל מאיר קלנברט	53	יעקב ברמן	35	יודא לייב ספקטור	53	חיים זבולון חרל"פ
96	יחזקאל מנדלזון	61	יעקב גראנר	61	יחל ניידיטין	35, 36	חיים טודרוס הרשער
57	יחזקאל מפומיין	53	יעקב דב רפפורט	32	יוהן מיטקסס	36	חיים ידלר רבינוביץ
36	יחזקאל סימנוב	81, 82	יעקב דוד רידב"ז	57	יוחנן הירש שלאנק	61	חיים יהושע קלונצניק
35	יחזקאל פילמר	60	יעקב דנון	35	יום טוב זלוטניק	36	חיים יודא יעקבזון
35	יחזקאל פריד	61	יעקב הירש	53, 118	יונה הוכמן	61	חיים יוסף גוטשטיין
45	יחזקאל פרידמן	36	יעקב הכהן זבינובסקי	35	יונה יבלטשניק	35, 36	חיים יוסף קרויזר
27, 57, 71, 75	יחזקאל פרנקל	61	יעקב הניג	36	יונה מרצבך	36	חיים מאיר גיטלסון
53	יחזקאל צבי ריבלין	61	יעקב וולמן	35	יונה צוובנר	35	חיים מאיר רבינוביץ
61	יחזקאל קורצר	143	יעקב ווליר	45	יונתן בנימין הורוביץ	61	חיים מיכל ענדע
61	יחזקאל רייכמן	36	יעקב וולד הכהן	60	יוסף טיטור	35	חיים מנחם מנדלזון
61	יחזקאל רכטשפר	35	יעקב וייס	61	יוסף אהרן מיוחס	57	חיים מרדכי במוה"ר יוסף
36	יחזקאל ריבלין	35	יעקב וייספיש	119	יוסף אלטשולר	35	חיים ספרדי
61	יחזקאל שוורץ	45	יעקב ולינשטיין	60	יוסף אלישר	17, 58	חיים עוזר גרודזנסקי
61	יחזקאל שפירא	94	יעקב חיים איזנשטיין	45	יוסף בורלא	91	חיים עזריאל
15	ירחמיאל גינבורג	57	יעקב יהודה לעווי	36	יוסף בריזני	61	חיים קופרשמידט
36	ירחמיאל ווקסלר	61	יעקב יוסף איזון	35	יוסף ברסטוביצקי	60	חיים קלמן
118	ירמיהו פריד	35, 36	יעקב יוסף הלוי דזימטורובסקי	36	יוסף גוטפריד	35, 36	חיים ראובן חזן הלוי
21	ישעיהו מזרחי	61	יעקב יוסף כהן	61	יוסף גולדשמידט	61	חיים ריבלין
60	ישעיהו ב' שמואל	34, 53	יעקב יוסף סלונים	35	יוסף גרובר	61	חיים רוקבר
35	ישעיהו גלדער	61, 118	יעקב לויצקי	29, 58, 98, 116	יוסף גרינקל	87	חיים שילר
61	ישעיהו הוכמן	117, 119	יעקב מאיר (חכם באשי)	53	יוסף גרשון הורוביץ	118	חיים שלום שוורץ
17	ישעיהו פירסט מוינה	53, 62, 77, 78	יעקב מאיר זוננפלד	119	יוסף דב הכהן	35, 94	חיים שלמה גלובניץ
53	ישראל אבא קטרוני (ציטרון)	60, 92	יעקב מטלון	61	יוסף דוד אבאלפאי	45	חיים שלמה רוזנטל
22	ישראל איסר שפירא	82	יעקב מימון	36	יוסף היילפרין	36	חיים שפיצר
108	ישראל אלעזר גולדוויט	57	יעקב מקרעז	42	יוסף הלוי	35	חיים שפירא
61	ישראל גלדברג	45	יעקב מלומד	45	יוסף זונדל סלנט	36	חיים בר"א שפירא
61	ישראל דוד בורד	61	יעקב מרדכי ברנדווין	62, 65, 78	יוסף חיים זוננפלד	61	חיים שרגובסקי
61	ישראל הרשמן	36	יעקב מרדכי רבינוביץ	17, 27, 57	יוסף חיים זוננפלד	36	חנה היילר
28, 118	ישראל זאב מינצברג	36, 55, 58, 118	יעקב משה חרל"פ	69	יוסף חיים יפה	45	חנוך העניך טובולסקי
36	ישראל זילבר	35	יעקב משה מרק	69, 70, 82	יוסף יהודה הלוי		חנניה מזרחי
101	ישראל חיים שענבוים	45	יעקב ניצברג	36	יוסף כסאד	82	טוביה אריה גולדברג
36	ישראל יעקב בורלא	35	יעקב סלנט	61	יוסף מאיר	45	טוביה כץ
45	ישראל יעקב ויינברג	107	יעקב פרידגוט	36	יוסף מאיר גרוס	59	טוביה סולומון
35	ישראל יצחק פפה	57	יעקב צבי ויידרמן	119	יוסף מאיר סוורדלוב	35	טוביה קרינסקי
61	ישראל יצחק רייזמן	45	יעקב צבי לרמן	60	יוסף מיוחס		
17	ישראל מאיר הכהן מראדין	61	יעקב ציינווירט	61	יוסף נבון	142	י. אמדורסקי
61	ישראל מרדכי פישביין	35	יעקב קאץ	45	יוסף נטע אויערבך	103	י. כץ
36	ישראל מרדכי שטרן	118	יעקב קלמס	21	יוסף עפשטיין	103	י. עזריהו
118	ישראל משה אברהם סלמן	36	יעקב ריבלין	36	יוסף ערב הכהן	106	י. קופר
61	ישראל משה ווילף	60	יעקב שאול אלישר	61	יוסף פישר	109	י. שוורץ
17	ישראל פרידמן מטשורטקוב	35	יעקב שניאורזאן	61	יוסף צבי הרשמן		י. שולזינגר
57	ישראל צבי הירש הכהן	42	יעקב תאומים	60	יוסף קאליק		י.א. טאמן
61	ישראל צבי וייסבלום	57	יחזקאל איצק בעהם	36	יוסף קוקיא		י.ל. קאהאנסקי
36	ישראל קוקר	35, 36	יחזקאל אליעזר גולדברג	36	יוסף קלנר הלוי	60	יאוה פזינטי
53	ישראל שולמן	63	יחזקאל אליעזר חרל"פ	82	יוסף שטרנזייער	60	יאוה משה
45	ישראל שטרנברג	61	יחזקאל אליעזר קאהל	21	יוסף שלמה אלחדיף	60	יאוה פרנס
45	ישראל שכטר	60	יחזקאל אריה	61	יוסף שלמה מזרחי	53	ידידיה גורניאנסקי
		60	יחזקאל אשכנזי	61	יוסף שמחה פרייבירט	45	יהודה אליעזר
61	לוי יחזקאל ברנדווין	63	יחזקאל בלאזר	118	יוסף שמערל ברנדווין	140	יהודה גרוסמן
61	לוי יחזקאל לנדא	57	יחזקאל דוד בידרמן	133	יוסף שפירא	36	יהודה דרוק
77	לורד מלצ'ט	45	יחזקאל דוד לוי	61	יחזקאל בן-יעקב	63	יהודה לייב ב"ר ראובן
45	לייב לימשיץ	35	יחזקאל הוכשטיין	61	יחזקאל הרשמן	53	יהודה נח בראווער
45	לייב מן	36	יחזקאל זוסמן	61	יחזקאל וייסבלום	61	יהודה צבי ברנדווין
61	לייב קליימר	36	יחזקאל זלוטקין	36, 61	יחזקאל וייסבלום	61	יהודה צבי רכטשפר
61	לייב קופרשמיט	17	יחזקאל זליג מורגנשטרן מסוקולוב	35	יחזקאל וייסבלום	45	יהודה קסטל
36	לייב בנזימן	35	יחזקאל אדלר	35	יחזקאל וייסבלום	36	יהודה קסטל
69, 70, 82	לייב דוד שובקס	115	יחזקאל חיים גאגנין	35	יחזקאל וייסבלום	35	יהושע בלוי
		61	יחזקאל טשאפ	58	יחזקאל וייסבלום	61	יהושע הורוביץ
109	מ. גולדברג	53	יחזקאל יהודה ספיר	36	יחזקאל וייסבלום	36	יהושע וורק
98	מ. חייקין	45	יחזקאל יואל מרגליות	35	יחזקאל וייסבלום	49	יהושע טשורנינסקי
106	מ. פיהוצקי	118	יחזקאל יואל רפוביץ	19	יחזקאל וייסבלום	61	יהושע ציינווירט
63	מאיר אדלר	35, 36	יחזקאל יעקב גליק	45	יחזקאל וייסבלום	118	יהושע צימבליסט
	מאיר אויערבאך	61	יחזקאל יעקב הייזנר	36	יחזקאל וייסבלום	53	יהושע קניאל
57	מאיר אויערבאך (אב"ד קאליש)	53	יחזקאל יעקב וכתפויגל	45	יחזקאל וייסבלום	35	יהושע שלום שטאק
101	מאיר ביטון	45, 96	יחזקאל יעקב ילין	36	יחזקאל וייסבלום	36	יואל הלוי פרנקל
134	מאיר בנימין כהן	45	יחזקאל יפה	36	יחזקאל וייסבלום	43	יואל משה סלמן
					יעקב אשכנזי	45	יודא אהרן ווייס

מאיר ברלין	53	מרדכי לייב הכהן קמינצקי	35, 36	משה שמועס	61	צדוק הלוי הורוביץ	118
מאיר גאני	60	מרדכי לייב רובין	27, 57, 71, 75	משה שמעון ציינזוירט			
מאיר דן פלאצקי	17, 38	מרדכי לרנר	36			קלמן וורהפטק	61
מאיר דנקר	36	מרדכי מאיר רבינוון	42	נח ד"ר חכם	36	קלמן וייס	61
מאיר הורוביץ	35, 36	מרדכי מיוחס	45	נח זגגי	133	קלמן טבצניק	53
מאיר הכהן	36	מרדכי מיכאל רידר	36	נח לוי	108	קלמן קירנשטיין	61
מאיר הכהן קפלן	35, 36	מרדכי נח לוטהוויז	53	נחום אתרוג	53		
מאיר הלר	26, 51	מרדכי עטינגר	35	נחום הכהן	36	ראובן אשר סיני	35
מאיר חנוך ברישי (ישיוביץ)	53	מרדכי ערליך	61	נחום יצחק שמעון פרנק	36	ראובן פרידמן	61
מאיר חנניה כהן	64	מרדכי פרוש	35	נחום כהן	35	ראובן קלפהולץ	61
מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה	28	מרדכי צבי שמרלר	61	נחום ראטה	84	רחמים מזרחי	45, 91
מאיר ברי"י סופר	35	מרדכי קרשנובסקי	36	נחמן אנגיל	49	רחמים מיוחס	91
מאיר משה לוי	21	מרדכי רוזנטל	36	נחמן בטיטו	82	רפאל זיידל שטאק	35
מאיר עמאדי	134	מרדכי רייזמן	35	נחמן הלברטל	35	רפאל זלמן חיים ריבלין	143
מאיר פיסטרינק	61	מרדכי שבתי גארדאן	55	נחמן הרשקוביץ	36	רפאל חיים כהן	45
מאיר קובר	36	מרדכי שלום פרידמן מסדיגורה	17	נחמן מילר	61	רפאל קצנבלויגן	51
מאיר קורנהייזר	61	מרדכי שפיצר	36	נטע הורוביץ	61	רפאל רבינוביץ	35
מאיר רובנס	143	מרדכי שריזלי	60	נטע לרמן	36, 45		
מאיר שוורץ	61	מרדכי שרייבמן	118	ניסן בק	43	ש. רפאלי	45
מאיר שמואל קאשטיל	53	מרקדו פניזיל	45	ניסן דימנט	61	שאל חיים הורוביץ	49
מאיר שמיס	61	משה אהרן גולומב	35	ניסן קירשנבוים	61	שבתי יעקב מוכתאר	21
מאיר שמעון ציינזוירט	61	משה אהרן סגל	61	נסים חבילא	45	שבתי מאטעס	35
מאיר שפירא מפטיסקוב	17	משה אהרן קירשנבוים	61	נסים טאביל	45	שבתי שמואלי	35, 36
מורנו בר אדון	60	משה אויערבך	60	נסים לוי (קוסטא)	60	שומנוביץ	83
מוריני כהן	60	משה אורינשטיין	60	נסים מאנדיל	45	שלום בכור יחיאל יצחק הלוי	53
מוריני ניניו	60	משה אליהו בירנבוים	60	נפתלי אנגל	36	שלום דימנט	61
מיכל בוכוולד	61	משה אלקלעי	45	נפתלי הלברטל	61	שלום הרץ	61
מיכל הורוביץ	55	משה אסטרובסקי	53	נפתלי הרץ הוטנר	57	שלום ווגשל	61
מנדל הניג	61	משה אריה ד"ר רום	36	נפתלי פרייליך	61	שלום יעקב פרידמן	35, 45
מנדל ויינשטוק	36	משה בומן	61	נפתלי רובין	61	שלום יעקבזון	35, 36
מנדל פרידמן	84	משה בוגר	35	נתן גליק	36	שלום כסאר סופר	35, 36
מנדל פרנקל	61	משה בלוי	51	נתן יוסף ג"ב	57	שלום ליברמן	61
מנדל קרמר	101	משה בלעכער	105	נתן נטע נאטקין	57	שלום מלמד	118
מנדל שבדרן	35	משה גליקסברון	61	נתן שטראוס	125	שלום שטוק	36
מנדל שר"ב	61	משה בר"צ שפירא	35	סנדר אורי	61	שלמה אלעלון	92
מנחם אלחסיד	60	משה וייס	61			שלמה אלפרט	45
מנחם דנון	60	משה ווינגרד	45	סנדר הלברשטיין	61	שלמה אנגל	36
מנחם וולפינוון	35	משה ורקר	36			שלמה אשכנזי	
מנחם זלזניק	45	משה ד"ר זיידל	36	עבד יוסף מזרחי	21	שלמה בלדקובסקי	134
מנחם זלמן	35	משה זאב זילברמן	63	עדוארד רוזנהיים	143	שלמה בלזר	45, 96
מנחם יעקב זלזניק	36	משה זילברשטיין	45	עזריאל ביגל	96	שלמה ברוך	60
מנחם מנדל ז"ק מריגא	17	משה טובולסקי	36	עזריאל זליג לידר	83	שלמה גבריאל מרגליות	35
מנחם מנדל לנדוי מסטריקוב	17	משה יוסף אויערבך	36	עמרם אבורבי	45	שלמה הכהן אהרנסון	53
מנחם מנדל פרוש	36	משה יוסף הופמן	38, 57, 82	עקיבא בוקסבוים	36	שלמה זלמן בהרן	82, 121
מנחם מנדל רבין	63	משה יוסף מזרחי	21	עמרם בלוי	141	שלמה זלמן בלאך	118
מנחם נחום טברסקי מרחמסטרביקה	118	משה יחיאל הכהן ראהט	35	עקיבא סופר מפרשבורג	17	שלמה זלמן בריזל	35
		משה ינובסקי	94	פישל ברנשטיין	118	שלמה זלמן הכהן רפפורט	36
		משה יצחק בלומנוב	36	פישל לוי	45	שלמה זלמן מפרנקפורט	17
מנחם נתן אוירבך	53	משה ישראל בומן	61	פישל שפירא	61	שלמה זלמן ניימן	36
מנחם רוזנצווייג	36	משה לייב אייכנשטיין	61	פנחס הומינר	35, 36	שלמה זלמן רוטשילד באראן	42
מנחם שייף	61	משה לייב ברנשטיין	53	פנחס צבי מנדלזון	35	שלמה זלקינד לנדס	53
מרדכי אברהם גולדין	61	משה מאג'יר	60	פנחס שולצינגר	61	שלמה יוסף זיון	118
מרדכי אהרן דייטש	45	משה מאיר גרטנהויז	61	פראנץ יוזף הראשון	43	שלמה לישנסקי	36
מרדכי אילן	119	משה מאיר סגל מרקר	61	פריסיאדו ב' משה	60	שלמה מוסאיוב	60
מרדכי אפיל	36	משה מונטיפיורי	49	פריסיאדו סירטאנה	60	שלמה מזרחי	60
מרדכי ב"ר צבי	57	משה מנחם ינובסקי	35	פריר	45	שלמה ניימן	35
מרדכי ד"ר בוקסבוים	35, 36, 51	משה מרדכי עפשטיין מסלבהקה	17			שלמה נתן קאטלע	118
מרדכי בראש"ז שד"ר	42	משה מרדכי שפירא	35	צבי גוסברד	45	שלמה סגל	61
מרדכי גליק	110	משה משראוי	45	צבי הירש כהנא	57	שלמה סוזין	60
מרדכי גליקמן	96	משה מתתיהו גנזל	82	צבי הירש מנישוויץ	123	שלמה סלט	35
מרדכי דוד קלנסברן	61	משה נבון	60, 91	צבי הירש שטינמן	53	שלמה עליאך 123, 124, 126, 127, 129	123
מרדכי הכהן גליברמן	99	משה נחום וולנשטיין	71	צבי טוביה רוטנשטרייך	61	שלמה פניזיל	60
מרדכי זגגי	131	משה נחמיה כהניו	57	צבי מרקוס	61	שלמה פינקס	61
מרדכי זינגר	61	משה סגל מנומסטטה	42	צבי סגל	61	שלמה צדוק זייבלד	35, 36
מרדכי טברסקי מרחמסטרביקה		משה פריצקר	118	צבי סגל מרקוס	61	שלמה קוקר	35
מרדכי טברברג	45, 96	משה פרץ	60	צבי פסח פרנק	29, 58, 98, 118	שמאי אקסיל	61
מרדכי יוסף אלעזר ליינר מראדזין	17	משה קויאנקא	45	צבי פרידמן	35	שמאי יקר	61
מרדכי יוסף לדרמן	35	משה קליירס	116	צבי קופשטיק	53, 118	שמואל אהרן רובין	61
מרדכי יפה	49	משה רבלסקי	53	צבי קלטר	61	שמואל אופנהיימר	36
מרדכי יצחק ויינשטיין	36	משה רובין	61	צבי קלישר	49	שמואל ברוך	60
מרדכי יצחק לרנבוים	61	משה רייכמן	61	צבי קרזר	35	שמואל ברוך ורנר	35, 36
מרדכי לוברבוים	61	משה רכטשפר	61	צבי רוזנפלד	35	שמואל ברוך שילמן	77
מרדכי לעווין	55	משה שיפמן	61	צבי שפירא	61	שמואל דובער חן	53

35	שמעון סטרליץ	45	שמחה ויינגרד	36	שמואל לעהר הכהן	36	שמואל הכהן ויינגרטן
61	שמריהו אימבר	45, 112	שמחה מנדלבוים	45	שמואל מועד	61	שמואל ווקסמן
118	שמריהו שינדרמן	45	שמעון אשריקי	60	שמואל מיוחס	35	שמואל ויינברג
118	שמשון אהרן פולונסקי	36	שמעון ברנשטיין	60	שמואל נסים	36	שמואל זילברמן
36	שמשון ליפשיץ	36	שמעון הכהן קמינצקי	57, 63	שמואל סלנט	61	שמואל זנוול בירנבוים
98	שניאור זלמן סלונים	143	שמעון וולף	118	שמואל קיפניס	35	שמואל יעקב גינזבורג
		45	שמעון ולינשטיין	118	שמואל רפפורט	45	שמואל יעקב לוי
133	תנחום גנסיין	42	שמעון זרחי	61	שמחה בונם וולטוך	35	שמואל בר"נ סופר

איך יש לך זמן?

(השאלה שנשאלתי ביותר)

תמיד יש זמן למה שרוצים להקדיש לו זמן – אנו קובעים בינינו לבינינו ועוד יותר בינינו לבין אחרים. כשבאמת רוצים לעשות משהו – כך החוכמה המקובלת – מצליחים לעשות אותו עם זמן ובלי זמן; זה יכול לקחת יומיים-שלושה, אבל בסוף מסתדרים.

החיים היו פשוטים וקלים אילו היה זה כך באמת. למעשה, תמיד יש דברים שדוחקים את עצמם לראש התור – והתור, יאמר במפורש, הוא ענין אינדיבידואלי: קניות, תשלומים, סידורים שאין להזניחם, מכתבים עסקיים. אלה ממרפקים בקביעות מכתבים אישיים, טיפוח תחביבים... קריאת ספרים חדשים ולעבור על קודמים וכל זה מחוץ לסדר היום העמוס המתחיל בלימוד הדף היומי בתלמוד בבלי קיץ וחורף.

חוסר הזמן או קוצר הזמן גוזר גזירה שווה על דברים שרוצים לעשות, ועל דברים לא נעימים שלא רוצים לעשות. אבל הרגשת הלחץ של חור זמן לא נובעת ממצב עובדתי. אנשים שאינם דוחים מאומה מנצלים כל עשר דקות – מפני שזהו פרק הזמן העומד לרשותם, ולמרבה הפלא הוא מספיק להם. מי שחש שאין לו זמן הוא כל כך לחוץ שאינו מנסה אפילו להשתדל לנצל את הדקות העומדות לרשותו.

גם הפנאי הוא, בסופו של דבר, עניין נפשי. כל מי שאחריותו אינה מניחה לו להתרווח כמה דקות, בגלל הידיעה שעוד עליו לעשות הרבה, ספק אם יוכל למצות אותן דקות כדי לחסל את רשימת הדברים שיש לעשותם.

למשימות גדולות שמייחסים להן חשיבות רבה יש מקדם הרתעה גבוה. לעתים קרובות נקלעים למילכוד בגלל הרגשה שמשימה גדולה מחייבת לא רק ניקוי שולחן אלא גם ניקוי ראש, ועד שמסיימים את העניינים הסידוריים והתפיסתיים נגמר הזמן / צריך לרוץ לעבודה / הילדים שבו מבית ספרם.

כובדה של משימה חשובה מעורר את ההרגשה שיש צורך בזמן רב: לי די ברבע שעה, חצי שעה או שעה שנתפנתה לפתע. וכשמוצאים בוקר פנוי כבר לא יודעים מה לעשות בו; כורעים תחת החשש שעדיין לא בשלים לעושת זאת.

אך ככל שדוחים את הדברים, כן צומח סף ההתחלה שלהן וכך נזקקים לכח ונחישות גדולים יותר כדי לעשותם, וכבר לא די בהרבה זמן.

סופר אמריקני סיפר לא מכבר על הצלחתו של טיפול פסיכיאטרי שעבר. כיון שעבד לפרנסתו בהוראות ספרות במכללה, מצא שאין לו זמן לכתוב. הפסיכיאטר לימד אותו להתרכז, לכתוב רבע שעה עם הקפה בבוקר, וחצי שעה במשך הנסיעה ברכבת, ועוד חצי שעה בבית קפה הומה-אדם. בסופו של דבר גילה לשמחתו שמדי יום יש לו זמן לכתובה. גם התוצאות, למרבה השמחה, הניחו את דעתו.

אולי צריך לסגל חשיבה חיובית – ולומר דרך אקסיומה – זמן זה מה שיש (ולא מה שאין). כל דקה, כפי שכתב סופר אמריקאי אחר, היא מירון של ששים שניות.

תחביב האספנות שהביא למעצר...

בעיניו של ר' בנימין בראותו מה עוללו לעמל-כפיו ועבודת-הנמלים שלו במשך שנים. כך צברו לעצמם השוטרים ערימה ניכרת, בתוך זה כל קשרי-המכתבים הפרטיים שלו עם חבריו ובני-משפחתו. הם נכנסו גם לחדר-השינה, הפכו את ארון הבגדים, חיפשו גם במיטתו, עד שבסוף כבר הפליטו ואמרו מה מבקשים: "איפה החומר של 'קשת' – שאלו אותו.

כאשר סיימו את מבצע החיפוש, הורו לו להתלבש, לקחת עמו טלית-ותפלין ולהתלוות אליהם "לשיחה קצרה" שתאריך שעה קלה ולאחר-מכן יוכל ללכת לעבודתו. כיון שהאמין שהשיחה תהיה קצרה, לא לקח עמו טלית-ותפלין. הוא הועבר למטה המשטרה, שם החלה הסחבת שנמשכה שעות ארוכות. העבירו אותו למועדון הקצינים, שם אמרו לו כי רוצים לחקור אותו ב"עימות עם אחרים". לאחר מכן העבירוהו למכונת-האמת, שם חקרוהו 4 פעמים. במהלך הדברים הועמד לחקירה שנמשכה 4 וחצי שעות, חקירה שנוהלה ע"י הקצינים עופר, תורג'מן, ערמוני ומרכוס.

בחקירה הזו הוערמה לפניו ערימה של שקרים, כמו, למשל, ש"מישהו כבר הודה עליו" על "שיתוף-הפעולה" שלו בענין האיומים על הפתלוגים. לאחר שהכחיש, כמוכן, נמרצות כל קשר לכך, שלפו לפניו את "הטענה הניצחת": אם אין לו חומר של "קשת", הרי זה סימן שהשמדת את זה... קלוגר שאל אותם בפשטות: אילו מצאתם אצלי חומר כזה, הרי בודאי שהייתם מאשימים אותי, מה, איפוא, היושר שתאשימו אותי גם כאשר אתם לא מוצאים.

החקירה נפסקה. כעבור שעה בא הקצין מרכוס והודיע לו, כי הוחלט בהתייעצות להביא אותו למעצר ויביאו אותו לפני שופט. הוא הועבר למגרש הרוסים, הוכנס לתא מבודד, מעלה צחנה, עם נוחיות ללא דלת, עם מיטה שורצת כנים. קור עז שרר בתא והוא הואר ע"י מנורה רבת-עוצמה אותה לא כיבו, כמוכן, כדי ש"האסיר המסוכן" לא יוכל לעשות דבר... קירות התא היו מזוהמים,

מאז ידע לקרוא חשבון של חשמל, הוא עוסק כבר באספנות. עברו מאז כבר כעשרים שנה, ובמשך התקופה הזו הספיק לצבור לעצמו אוסף עצום המעורר כבר התענינות אצל מדענים ושוחררי היסטוריה. עתה, התנכלה לו המשטרה, הכניסה בלבול גדול באוספו והוא נזקק להרבה, הרבה שעות עבודה ועמל מפרך כדי להחזיר הכל למה שהיה, ומי יודע אם כמה וכמה פריטים יקרים לא הושחתו עדי-כדי אי-יכולת לתקן.

זהו ר' בנימין קלוגר, אברך ירושלמי, גבה קומה והדור פנים, אשר אוספו המגוון משך אליו סקרנות מאד. לא רצויה, זו סקרנותה של המשטרה, אשר במירוצה אחר המאיימים על הפתלוגים התפתתה לאיוולת להאמין כי קלוגר הוא "דג שמן", ו"הא ראייה", יש אצלו המון כרוזים, פלקטים, צהובים ולבנים, עתיקים וחדשים...

מצר ונאנה, לא כל כך על הסבל האישי והעלבון שנגרמו לו בחיפוש ובמעצר, כמו על הנזק שנגרם לו לעבודתו המפרכת במשך שנים בתחביבו, מספר לנו ר' בנימין קלוגר על הקורות אותו בשחרו של יום זאת חנוכה, בראשית השבוע שעבר.

השעה היתה 3 לפנות-בוקר כאשר שמע לפתע צלצול מחריד בדלת-ביתו. לשאלתו מי הם "האורחים" בשעה כזו, נענה, כי זו המשטרה. הוא ירד ממיטתו, ניגש לדלת, האזין בחרדה לקולות פמליה שלמה של אנשים שהתגודדה ליד הדלת. כאשר פתח ראה כי רוב הפמליה, לרבות סנ"צ מרכוס, לבושים אזרחית, פרט לשוטר ושוטרת במדים. הללו נכנסו מיד לדירה, פשטו על המטבח, החלו מיד לחפש ב...מקרר ובארונות, הפכו את כל המטבח. קלוגר עדיין חשב שזו בדיחה בלבד, במיוחד כשאחד השוטרים ביקש ממנו כפית עם סודה לשתייה, סגולה נגד צרבת...

לאחר שבמטבח לא מצאו דבר, עברו מיד לסלון, שם הפכו את כל הספרים, הביטו בתוכם, ציוו להוציא הכל מן הארון, בדקו כל נייר, לאחר מכן יצאו למרפסת, שם מרוכז חלק מהאוסף שוב הפכו הכל לערימת ניירות ולכלוך. דמעות עמדו

לטפל בו בעדינות. כל טיפול בלתי זהיר פוגע בדברים בצורה חמורה, ועתה צריך הוא הרבה שעות להשקיע כדי להחזיר הכל לתיקנו. בעת שבתו במעצר, עגמה עליו נפשו, כאב לו, כאמור, בעיקר על הפגיעה בעמלו המפרך. ביטוי מה לעגמת נפשו נתן ברושמו על ניר שנמצא בידו את ה"קינה" דלהלן:

ערימת כל תלאותי / יגונותי ואנחותי / עכרוני
הממוני — ובא רקב בעצמותי / משוש לבי
ושמחתי — מצודתי סגולתי / מצאוה חוללוה /
רפואה אין למכתי. / נמלה אוגרת כוורת — ופורש
אין במכמרת / נכונים הם דגניה — למחיתה
למשמרת / ומחמדי מבויעים — ובאים מפוזרים /
והנמצא בתוך אסופי — מבוקעים מצוררים —
בכל אסופו ואוצרותיו — בנס וקצף כרוזתיו /
בחיל קראו מלאו — עשו חוקיו מצותיו / תמול
בואם בתפארתם — ברוב עשרם ותפארתם /
תלאום שם וחוללו — ולא נודע מקום שבתם /
לרווחת איש להשקיט לו — כנשר חש בתרמילו /
לעיר מקלט יהלך אט — לבל יראה בקלקולו /
נפוגותי ונדכיתי — ובכיתי בגלותי / נערו פה
סביבותי — בבור ישיבתי / נתגני עשות גדר —
לשון קודש להתגדר / נבוננו גם מידעי — גשו אלי
ראו סדר / טהרי לב פנו אלי — והקשיבו למילולי
/ טמוני חול תרומת כל — במצפוני ובכללי / ואם
הפיל שגיגתי — דבר כזב בספרתי / ואדיר וחפצי
בו — יתקן נא מעותי.

עתה שקוע ר' בנימין קלוגר בשיפוץ עבודתו, כשהוא כל הזמן יושב ומלאה את מוחו השאלה: למה עוללו לו כל זאת, האם תחביב של אדם פרטי במדינה נהפך לו לרועץ עד כדי שאוסרים אותו ללא כל סיבה, מחזיקים אותו במעצר מבזה ומשפיל? האמנם זה תוכנה של מדינה המתפארת כל הזמן על "חירות האזרח"? האם זו היא חירות האזרח?

הוא שוחרר ממעצר. לא נמצא נגדו דבר. לפחות שהמשטרה תמצא לנכון להתנצל בפניו...

("המודיע" י"ג טבת תשל"ב —
מאת ש. ישראל)

מכוסים סיסמאות כתובות בצואה. כך "בילה" בתא הזה מן השעה 4.30 אחה"צ עד למחרת בשעה 11. בשעות אלו "נהנה" גם מ"ביקור נימוסין" של אסירים אשר עברו עלי-פני התא, פתחו את החלון והמטירו לו לתוכו מבול של גידופים וקללות נמרצות.

למחרת, בשעה 11, שוב נלקח למשך שעתיים לחקירות ולאחריהן הוחזר שוב לתא, כאשר אומרים לו להתכוון ללינת-לילה נוספת, אך להפתעתו, בשעה 5.30 בערב באו לומר לו כי הוא משתחרר בערבות...

בעת ובעונה אחת עצרו גם את אביו, ר' אליעזר קלוגר ואת אחיו הצעיר, חיים, המתכוון לחתונתו הקרובה. במשטרה ידעו לצוות עליו כי מוטב לו לדרחות את חתונתו... האב שוחרר ממעצרו אחרי 12 שעות, והוא שסיפק טליתות-תפלין לבנימין, ואילו האח הצעיר שוחרר יחד עם הגדול. את האבא האשימו כי הוא המשגר את המכתבים לפתלוגים ואת האח הצעיר האשימו בהספקת האינפורמציה. גם בבית האב ערכו חיפוש ולקחו לבדיקה מכתבים פרטיים אליו...

כאמור, תחביבו לאיסוף חומר בכתב — הוא אשר "הסגיר" אותו. ר' בנימין מספר לנו, כי מימי ילדותו הוא שקוע בתחביבו זה ומניאזו הספיק להגיע לאוסף גדול ביותר שעיקרו כרוזים, חוברות וקונטרסים. יש לו כרוזים של כל אסיפות בית-הנבחרים שהיה עוד לפני "הועד הלאומי", כרוזים מוועדי העיר ליפו, ירושלים וחיפה, כרוזי המאבקים השונים בין חלקי הציבור, כל כרוזי אצ"ל, כרוזים של לח"י וההגנה, כרוזים ממאבקים שונים בתוך היהדות החרדית, של אגו"י, של פא"י, של נטו"ק, של הקק"ל, יש לו כרוז מן הקונגרס הציוני הראשון בבאזל שבו תמונת ד"ר הרצל ומתחתיו רשום שמו (טעאדאר) מתתיהו הרצל (אח"כ שינה את שמו לבנימין זאב על שם סבו...). לאחר החיפוש נלקחו ממנו פרטים שונים מן האוסף, בעיקר דברים צודדיים, כנראה לשם תיאום כתבי-יד. לקחו ממנו, למשל, את מכונית הכתיבה שלו, מאמרים או מסמכים של "ועד שכונת גבעת שאול" שהוא עומד בראשו...

הוא מצר על כך שפגעו בהרבה מהפרטים בשל טיפול חפז. החומר הוא עתיק ורגישותו גדולה ויש

שיחת חוקין של תלמידי חכמים.

דת ודין

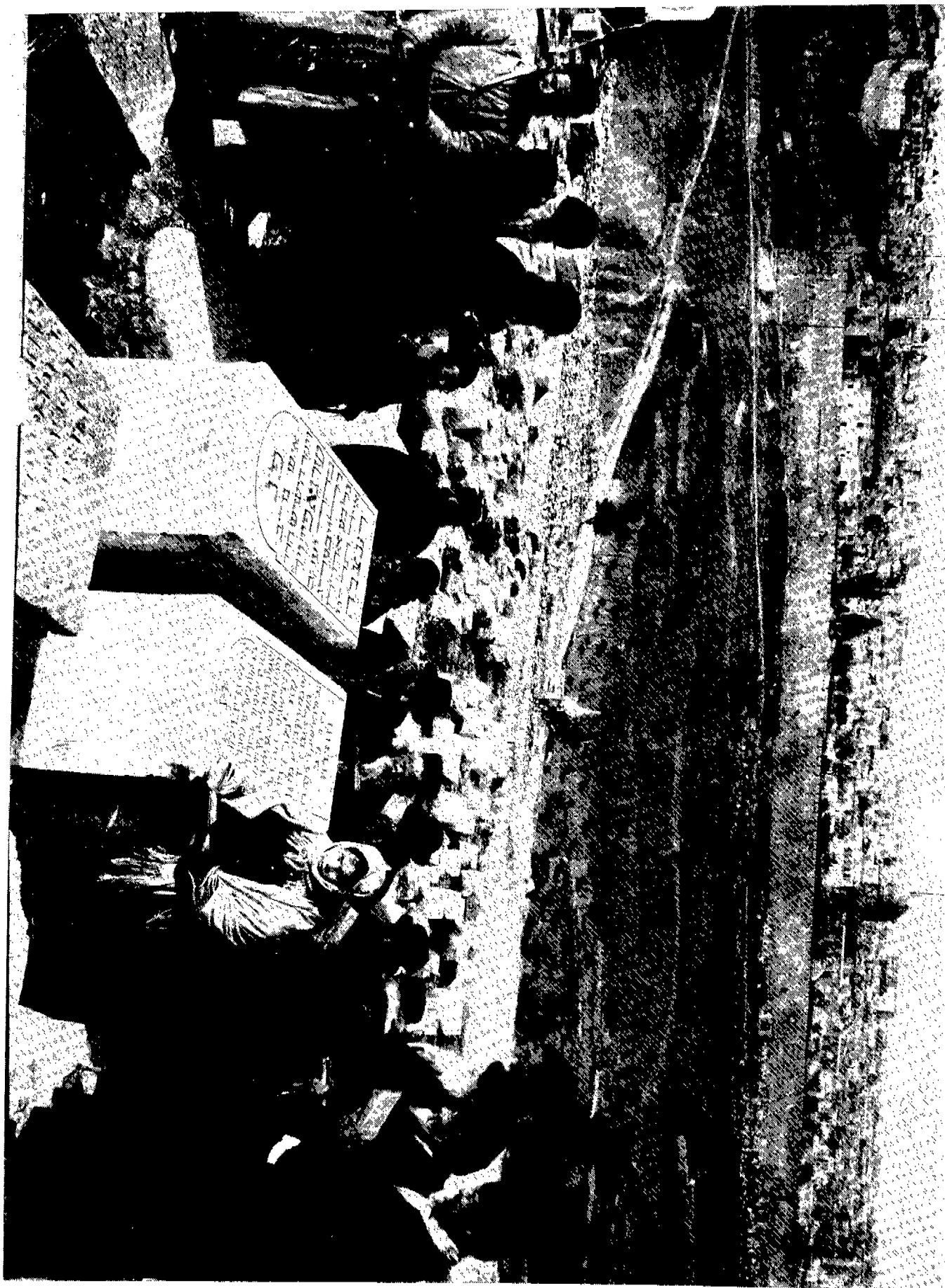
ירושלים עיר הקודש והמקדש, ידעה תלעות מצור ומחסור, ולמרות זאת היהודי בגלות ציפה וחיכה לרגע בו יכול יהיה לעלות לארץ הקודש ולהתיישב בעיר הקודש. וכך בכל עלייה הגיעו גם כאלו אשר התיישבו בירושלים החרבה והחריבוה עוד יותר, שתושביה החרדים לדבר ה' לא יכלו להתרגל אליה ולא סבלו אותה ומיחו על כל דבר קטן כגדול. רבני ירושלים, בתי הדין שבה עמדו על המשמר כחומה בצורה וגוננו על הגחלת שלא תיכבה ועל שומריה שלא יכשלו במשמרתם.

מחלק ה"דפים" לתיקון העולם ויושביה בעניני דת ודין.

אפיית מצות מצוה בערב פסח.

גחשיא – גמילות חסד של אמת.
יארצייט – יום השנה עולים בני המשפחה וידידים לבית העלמין
להשתטח על ציון יקריהם.

זמן מתן תורה לקרן התורה

אליכם אחים נאמנים אנו פונים!

הצילו את התורה מכליון

לצערנו הגענו למדה כזו שדביל פיהם של תשכ"ר אשר עליו העולם קיים, הולך ונחרש ועומד להפסק לגמרי אם כל בית ישראל לא יתאחדו לדאוג לטובת בוני עתידתנו לחזק את עמודי החוק ולחזק את למוד התורה במוסדות התורה. ואפשרות זו של התאחדות כלל ישראל בבנין והקמת מוסדות התורה נותן לכם. קרן התורה אשר מרכז בתוכו ומסביב לו את טובי וגדולי ישראל.

חובת קרן התורה, איננו שחזמן גרמא, וכל השנה מוטל עלינו ועל כל בית ישראל לתמוך בקרן התורה בכל הכחות, ובכל זאת כפולה החובה ביום מתן תורתנו והיום הזה מסוגל יותר לחרבות התעוררות להפריש חלק קטן בשביל מוסדי התורה הכובלים.

זכרו שיחד עם קבלת התורה חתמתם שטר חוב לקיים ולהחזיק את לומדיה, והנה בא היום של קבלת התורה וזמן פרעון של שטר החוב מגיע. ומוסדי התורה מצפים בכליון עינים ליום הפרעון.

אחים! ביום מתן תורה מלאו את חובתכם לתורה נדבו לקרן התורה

חפשו הזדמנות לחזק את קרן התורה בעלוותכם לתורה אל תשכחו את קרן התורה

מוסדי קרן התורה

ישראל מאיר הכהן מרדין (בעל הפך חיים)	אברהם מרדכי אלטר (הרה"צ מגור)
ישראל במ"ה דוד משה (הרה"צ סטשרמקוב)	
יוסף חיים זוננפלד אבד"ק ירושלם ת"ו	מנחם מנדל לנדוי (הרה"צ סטריקוב)
אברהם מענדל שטיינבערג (אבד"ק בראר)	מרדכי שלום יוסף פרידמן (הרה"צ סטריקוב)
אלי קאלצקין (אבד"ק לובלין)	משה מרדכי עפשטיין (ר"ט סלאבדקא)
אהרן כ"צ (אבד"ק נייטרא)	מנחם מנדל זק (אב"ק ריגא)
חיים עוזר גראדוונסקי (אבד"ק וילנא)	מאיר דין ברה"ו פלצקי (אבד"ק אסטראווא)
יצחק זעליג מארגענשטריין (הרה"צ מסקליב)	מאיר שפירא (אבד"ק פוטרקוב)
ישעי פירסט (אבד"ק דעת ישראל שיפסיל וינא)	עקיבא סופר (פרשבורג)
מרדכי יוסף אלעזר ליינער (הרה"צ טראדוין)	שלמה זלמן (אבד"ק פרנקפורט)

דפוס, שישי ירושלם

חתימת גדולי ומאורי הדור למען "קרן התורה".

החלטה
מיום
תקבל מכתב ה"ר
בעד חודש תשל"ו / ס' ס

ובבשר תוה"ק ובבשר ב"ד מפה הרה"ג והבד"צ הי"ו המצפיקים
על הבשר המקנה הבגד לאסור איסור שלא להשאיל זה לזה
הקארטון לעשות מרמה וברומה לבד איסור גול הרבים
החמור שקשה תשובתו :

יום 10. לחדש ט' כ' נומ' קיק 1949
 כבוד מו"ה אברהם בן ציון
 יסחול ללמוד משניות לאמר קדוש בבל יום 2 כב
 לעלו נשמת ה' אברהם בן ציון ביום ה' ו'ל
 נסתר ביום 12 לחדש ט' שנת תרע"ד
 ויקבל ס' ג' ג' ג' ויבא את המתאד בעת קבלת הכסף
 בשם המו"ס ה"ו . יחיאל צבי עקשטיין

שוטרים עוצרים מוחה על חילול שבת קודש.

רעווערז

- הנני אני הח"ס מצהיר בזה : (א) שידוע לי שהבית שאני נכנסתי לגור בו בשכונת "בתי-מחסה" המסומן נ"מ שיך באוסן גבור וישראל אך ורק לחברת "בתי מחסה ואין לי שום שותפות עמהם בהבעלות כלל וכלל.
- (ב) שידוע לי שיש להחברה הנ"ל ועד מרכזי שהוא כעת בפפדים ואני מכיר בתור חברי הועד המרכזי הנ"ל כל אגודה אשר יהיו רשומים בתור חברי הועד המרכזי או אצל ממשלת ארץ או אצל השלטון בפפדים או בכל מקום אחר אשר יהיו שם מושב הועד המרכזי כפי תקנות החברה, או אלה אשר הועד המקומי של חברת בתי מחסה מכיר אותם בתור חברי הועד המרכזי ואני לא אכחיש לא במשפט ולא בשום מקום אחר שהם חברים הועד המרכזי.
- (ג) שידוע לי שיש להחברה הנ"ל ועד מקומי בירושלים ואני מכיר בתור חברי הועד המקומי הזה כל מי שרשום בממשלת ארץ בתור חבר הועד המקומי או כל מי שאחר מהרשומים יגיד לי עליו שהוא גם כן חבר בהועד המקומי או כל מי שישם נמצא בספר הרפורטובליים של הועד המקומי בתור חבר או כל מי שחבר אחר בהועד המקומי הנ"ל יגיד לי שהוא חבר בהועד המקומי ואני לא אכחיש לא במשפט ולא בשום מקום אחר שהם חברים הועד המקומי.
- (ד) אני מכיר בהתקנות העכשויות של החברה הנ"ל והנני מקבל כל הרשומים אשר יוכנסו עוד בהתקנות אח"כ ובכל זמן ועד הנני מקבל התקנות כפי שיובאו לפני ולפי דבריהם של הועד המרכזי או הועד המקומי או אחד מחברי הועדים הנ"ל. כן הנני מקבל ומכיר את סדרי הבית הפנימיים (HAUS-ORDNUNG) כפי שהן עכשיו וכמו שהיו אח"כ, ואני מקבל אותם כפי שיובאו לפני ע"י אחד מחברי הועד המרכזי או אחד מחברי הועד המקומי.
- (ה) הנני מתחייב לשלם בכל שנה ושנה למסרע בחדש מחדש סך ללירה מצרית לידו כי ישוב לקבל זה כפפדות אחד מחברי הועד המקומי ובמקרה אם לא אשלם התשלום הנ"ל בדיוק ובזמנו אז עלי לשלם קנס של חמשה גרוש כעד כל יום חום שאחר לשלם התשלום הנ"ל ולהועד המרכזי או להועד המקומי יש הזכות להעלות את התשלום השנתי כפי רצונם ואין לי שום זכות התנגדות לזה אסילו אם לא יעלו התשלום להחברים האחרים ואם אצא מן הבית מרצוני הטוב באמצע השנה אין לי שום תביעה לחברת בתי מחסה על התשלום הרשומי.
- (ו) אני מתחייב לשלם בלי שום סרם כל המסים המשתלמים והעירוניים החלים על הבית הנ"ל.
- (ז) אני מקבל את הבית הנ"ל רק לזמן של שנים היינו מחדשים שנה עד מחדש שנה
- והזכות בידי החברה להוציא אותי מן הבית גם באמצע הזמן הנ"ל בלי שום טריפ אם אינני מקיים את תנאי הרעוער הזה או תקנות החברה או הסדרים הפנימיים של הבית (HAUS-ORDNUNG) או אם אני מפריע מנוחת השכנים וחד עם הרעוער מהבית או במקום הרעוער מן הבית יכולה החברה לדרוש ממני קנס של עשרה לירה מצרית כפי רצונה. ובהנני זמן יציאתי מן הבית היינו מחדשים שנה או באמצע הזמן הנ"ל עמי דרישה הועד כנ"ל הנני מתחייב לפנות את הבית ולמסור את הבית ח"ק בכל הדיושים וכו' בסדר טוב כמו בזמן שקבלתי זה לידו אחר מחברי הועד המקומי או למי שיבא בסקדחתם ככתבי ולמסור לידו גם מפתחות הבית ואם לא אפנה הבית הנ"ל ביום הנ"ל אז עלי לשלם קנס ומצרים סך - 25 גרוש ליום כעד כל יום חום שאחר בהבית הנ"ל אחרי הזמן הנ"ל בלי רשות.
- (ח) אין לי שום זכות להכניס את מי שהוא בבתי-חורין מאשתי ולדריכתי לגור בו בלי רשות הועד המקומי.
- (ט) הנני מתחייב לקבל כל ההוראות והסקודות של הועד המקומי בזמן של מחלות מתדבקות דיל או בשאר בקרים כעין אלה חיו ואסילו אם אקדש לפנות את הבית.
- (י) אני מתחייב להתחיל בקביעות במהבנים בבתי מחסה.
- (יא) הרשות להגשת משפטים ביחס לכל הדרישות הנזכרות בהרעוער הזה כגון גני ביתי תשלום נספג וכ"י וכו' הוא בית החברה או בידי אחד מחברי הועד המרכזי כפי המבואר בסעיף (ב) או אחד מחברי הועד המקומי כמבואר בסעיף (ג) ואין לי שום זכות לדרוש מהתובע שיביא לבית המשפט שום יפוי כת.
- ה ע ר ה כל מעם שמדובר בהרעוער הזה על כסף מצרי הנני מקון על הערך הזה כזהב בהמשכע שישרר באיתו זמן כאר"י.

את הרעוער הזה קראתי היטב והבנתי היטב ואין לי שום זכות להביד שחתמתי בלי ידיעה ובלי הכנה.

חתיש מעה"ק תר"כ יום לחדש תר.....

נאם

אנחנו הח"ס מעדים בזה שהרעוער הנ"ל נקרא בפנינו לפני החותם הנ"ל ובפנינו חתם על כל הנ"ל ובעדית

מעה"ק ירושלים תר"כ יום לחדש תר.....

שיר היוצאים

כ"ה

(לאשור חקת הקהלות בארץ ישראל ביום ח' סבת תרפ"ח)

א.

ה י ו צ א י ם .

שם, כימין שגל נצבת, וקטבאל הקד, גלוצת.	היו אבותינו.	יוצאים ביד רכה.
בפרכו, שבת כהלל, ופום ברקמן כפולל	נהיה גם אנו	יוצאים בעז ונצבת.
סאכל פשר וטקרה.	מתנה לקדנו.	גדה תרדית משה.
פיוסף קאין פרידה.	זאת תקנתנו.	יסין ד' רופסה.
ואמה! - תלנו אמה.	אם לצרינו ? 1.	ואמה! - תלנו אמה.

פמוך פמוני תרד תנני	פמוך פמוני תרד תנני
תפשים אורה תלעה כפני	תפשים אורה תלעה כפני
בין היוצאים מסצא שמי	בין היוצאים מסצא שמי
בגדה תרדית שמה סקוסי	בגדה תרדית שמה סקוסי

לחברים הארץ מתקת, מקים גמיה	לחברים עם ציונים.
אחבתם קדושתם תקנות, בלכם פניקה.	אסור לתקנים ונמנים.
לתפשים מקרוב באו לה, הארץ מתקוטקת.	אשור מארצו יצא.
לקתחם תחרים שכונה, לא תהיה תקוטה.	ואתקם לעולמים יצא.
ואמה! - תלנו אמה.	אם לצרינו ? 1.

פמוך פמוני תרד תנני	פמוך פמוני תרד תנני
תפשים אורה תלעה כפני	תפשים אורה תלעה כפני
בין היוצאים מסצא שמי	בין היוצאים מסצא שמי
בגדה תרדית שמה סקוסי	בגדה תרדית שמה סקוסי

צבאר פלי דת' ומונצת, פגום פלי נשקה	בפשונו קצת.
לנו גדה תרדית נחוצת, פאור ונשיקה.	תננים להשאר בארצנו.
יוצאים לארץ יתבבה, שיקנו לנו דמנקה.	מקדק מנדה גטה.
אשר פן השמונה טובה, תנמנו מתנה לשוקרה.	פנעלב פרכתו עטה.
ואמה! - תלנו אמה.	אם לצרינו ? 1.

פמוך פמוני תרד תנני	פמוך פמוני תרד תנני
תפשים אורה תלעה כפני	תפשים אורה תלעה כפני
בין היוצאים מסצא שמי	בין היוצאים מסצא שמי
בגדה תרדית שמה סקוסי	בגדה תרדית שמה סקוסי

אכן שלמה.

המנגינה

י. א. מאבן

Moderato (מדינות בינוניות)

גו ל כ ל - הא ת מת רית ר ח רה ע גו - א גס הא כ מה עז ו כו כ אים יוצ - נו - תי בו אי ו ה מה ר יד כ אים יוצ

1 2 *Vivace* (למהר בעט)

תה - אנו ל ה - תה א ו תה א ו גו ת חק - ומה - נו ת ו קת - ומה מה מ רו שם ה סיני

1 2 *Piu vivo* (יותר מהר ובאפץ)

גו מ אה ל ה רה ז א שים חם גו כ ה רד - ה נו כ כ מו כ גו - רי צ ל אס - רי צ ל אס

dimin.

מי - קו, ס מה - ש רית ר ח רה ע כ סי ש צא חם אים צ יו ת בין

יורדלם תיו ביח כסלו תרפ"ח
דפוס העברי

שיר שהולחן לרגל חודש היציאה מהועד הלאומי, תרפ"ח.

קול קורא לעזרה !

הנאהבים והנעימים האנשים האלה שלמים האחים המבורכים מזהב נחמדים נטעי געמנים יורפי צדק מחזיקי כל בדק הגבירים הרמים בנש"ק האדונים..... יהש"ל וברי"א ביר"א.

ואחה"ש

ולשלוס אין קץ !

ובא האות בשתי שורות להגיד לאדונים כי אנן שלשה הקהלות ערת אורפלים וגרמקלים וסוורקלים דיארבקררים הנמצאים פה ירושת"ו קרוב לשש מאות משפחות ובינינו נמצא בפ"י

לפחות מאה ילדים אשר הגיעו לחינוך ולמוד והמה מחזרים בשווקים וברחובות בלי תלמוד תורה ולהוי ידוע וקמי שמיא גליא כי זה כ"ה שנים אנן בירושת"ו ולא נהנינו משום קופה ולא משום כולל אלא אנן עובדים לביתנו ולהנות מיניע כפינו אבל ההוצאה יתירה על ההכנסה.

ברם דאבון נפשינו על טפינו ועל עוללינו אשר המה בלי תלמוד תורה והיה זה צער בנפשינו ומה נענה ומה נאמר כי עינינו רואות וכלות ואין ידינו משנת ליסד תלמוד תורה הן מצד הבתים ביוקר השערים כי חשבנו ההוצאות הצריכים לשכירות הבתים והמלמדים וצרכי וחיי צער חיים וטרף ביתם בדוחק לחם צר ומים לחץ ועוד בה משביע . . . וה' אנה לידנו ציר נאמן איש נדיב ויקר ושוב לב התנדב בעדינו שמונה מאות אמות קרקע מהונו ואונו, הוא ואחיו היקר האדון משה יוסף מורחי ואחיו ישועה יצ"ו והע"א לבנות בית לתלמוד תורה.

והנה בעתה באנו לחלות פניק לעמוד לימין עורנו בבנין תלמוד תורה הזה וידוע תלמוד תורה כנגד כלם וידענו את טוב לבכם וחזרנים במצות וברא כרעא דאבוה ולזאת פניק, בשחנו שכן תעשו ותשתדלו להתנדב מהניכם הן מנדבתכם והן מאהובים ומיודעים המתנדבים כעם וזכות התלמוד תורה יכולה היא שתגן בעדכם ובעד ב"ב וקרוביכם והמתנדבים אלה המגן ובפרט זכות ירושלים עיהק וכותל מערבי ת"ז מקום שכנת עוזינו וזכות ד"ר יגן בעדכם ואלקיים משמים ישלם שבעתים באור שבעת הימים כירא וכ"ד קהלות הנז' המדוכאים ואין עוד זולת החיים והשלוים ושלוס מאה"ש וממנו.

מאיר משה
לוי

יוסף ס"ט ערב
הכהן

יוסף שלמה
מורחי

אברהם יהודה
כהן

עבוד יוסף
מורחי

שבתי יעקב
מוכתאר

כל הגדבות והכספים ישלחו ישר עפ"י האדריסה הזאת :

הא' משה יוסף מורחי, רוממה, ירושלים. M. J. MIZRACHI, ROMEMA, JERUSALEM, Palestine.

מודעה רבה לאורייתא

והננו להודיע בזה כי בעה"י נוסדה חברה "תפארת בחורים" המסתופפת בביהמ"ד ישמח משה בשכונת "מזכרת" מטרתה להתאגד יחד, בנערינו ובזקננו בתפארתם והדרתם, ללמוד בכל יום ויום תמידים כסדרם בע"ה, את חקיו ותורותיו, למען דעת את הדרך נלך בה, ואת המעשה אשר יעשה, ולהתענג על נועם המעשים בציוויו ית"ש.

כבוד הרה"ג ר' ישראל איסר שפירא נ"י, בן הגאון הצדיק מרן הרה"פ זצ"ל, האב"ד ור"מ דוולאזין לומד לפני החברה בכל יום אחר תפלת ערבית את השעורים האלה ביום א' ג' וה' משניות וחיי אדם, וביום ב' וד' עין-יעקב ובש"ק משעה 8 עד 10 (לשא"י) 3 עד 5 אירופ' משניות ופרקי אבות: ומשעה 11 לשא"י עד תפלת ערבית ידרוש מענינא דיומא.
הבונתאגדנאכלנו לכבוד ולתפארת לטובת רעותה ותחזקתה ואז נעשה חיל בעזה"ת ונהי' לנש.

בכבוד התורה חברה תפארת בחורים
בשכונת מזכרת משה

זה שנות דור ודור, אשר אדון העולמים, ובורא הברואים ית"ש, נתן לנו את תורתו, היא חמדתו הגנוזה, בשמי מעל, היחידה במינה, ועומדת מעל לכל השתלשלות, השתנות והתקדמות בעולם: וחיי עולם נטע בתוכנו, בפשטנו ומשמעו היא תורתנו הנותנת חיים, נעלים וטהורים, של אצילות ואישר הרוח, מלאים הוד ויופי, אשר יש להן יקר, בזה ובכא, לכל ההולכים בחקותיה אשר יעשו אותם, וחיי בהם, כמביאר ומפורש בתורה, ובכל כתבי הקדש, וכן התאשר והתקיים ע"י נסיונות הזמן ועדותיו, כי רק התורה בעצמה, בכחה האלקי מנצחת את כל המתקימנים בנודה, מבשרת ומביאה את כל האנושיות אל תכלית שלמותה, ולמרום פסגתה, והיא שעמדה לנו לחיותנו כיום הזה, תחת אשר כל עובדיה אשר יצאוה פרצים ספו תמו מן בלחות הזמן ומסכותיו, היא תורתנו אשר טבע האדם, והעולם כולו, נולדו על ברכיה ובדידה הכח והנבירה, לשנות הטבע, לתת לאדם, שכר טוב, כח עלומים, וחיי עילמים:

והנה כאשר בע"ה שצרות על צרות באו עלינו, צרות כללי-ישראל וצרות הפרט; הפרעות והרציחות האיומות שעברו עלינו דחקות הפרנסה וכל שאר מיני יסורים שעברו ובאו עלינו-אם רצונו באמת לבקש מזון ותרופה למכותינו עלינו לדעת שחז"ל אמרו אם רואה אדם שיסורים באו עליו וגו' יתלה בבטול תורה וגם אמרו ו"ל ותלמוד תורה כנגד כולם וכשם ששכרה נגד כולם כך עונש בטולה נגד כולם, לכן יתעורר נא כולנו כאיש אחד ואיש לדעוהו יאמר חזק בעד עמנו וארצנו וערי אלקינו להתחזק בקיום עמוד העולם למור התורה

הקיר הסובל הכל – דרך להתבטאותו של יחיד.

אזהרה מטעם משרד הרבנות.

הגנו מצהירים, עמ"י חפירות שקבלנו מטעם הממשלה, הנזכרות להלן, לכל היהודים נתיני הממשלות האויבות ונתיני הממשלות הידידות והנייטרליות, ואלה שאין להם שום נתינות, להזהרו לגמור את המועמלות, לאמר: להשיג עד סוף החדש מאים (ר"ח תמוז) נפשים בשביל המתעמנים ותזכרות של ישיבה בשביל יתר הנתינים. אחרי הזמן הזה יעשו חפשים בכל הבתים והרחובות וכל מי שלא יראה נפיש יגורש תיכף ומיד בלי חסלה ורחמים, ומי שלא יראה תזכרה של ישיבה יענש קשה עמ"י החקים.

אחרי כל ההנחות שהואילה ממשלתנו לעשות כדי להקל את עניני ההתעמנות ע"ז שפטרה את המתעמנים מתשלום מס הנפוש ונתנה ארכות לגמור עניני ההתעמנות הגנו בטוחים שלא ימצא אף אחד שיפגר לגמור את עסקו עם הממשלה במשך הזמן המוגבל.

הגנו חוזרים ומוזהרים שוב את כל נתיני הממשלות דאויבות לשים לב לפרטי המודעה הזאת כי תוצאות ההתשלמות ההינה מרות וכאשר תצא גזרת הגרוש לפעל אז יהיו המתשלמים מהצועקים ואינם נענים וכל האחריות תחול רק על ראשם.

משרד הרבנות הראשית.

(מקום החותב)

הוספה להצהרה שיצאה מ"מקאם הריוה"

ביום 3 ניסן 331.

ס ע י פ א': היהודים נתיני הממשלות הלוחמות והיהודים שאין להם נתינות מחויבים באופן מוחלט לגמור את כל הענינים הדרושים לקבלת הנתינות העומתניות ולהשיג את הנפשים שלהם עד סוף החדש מאים שנה זו (ר"ח תמוז).

ס ע י פ ב': היהודים מסוג זה יקבלו תחת הנתינות העומתניות בתנאי שיתעמנו במשך החדש מאים, מבלי לקבל מהם שום מס.

ס ע י פ ג': כל הנתינים הזרים בכלל והיהודים נתיני יתר הממשלות (הידידות והנייטרליות) מחויבים גם הם להשיג תזכרה של ישיבה במשך הזמן הנזכר, היינו עד סוף החדש מאים 331.

ס ע י פ ד': מראשית לחדש חזיראן (ר"ח תמוז) מחויבים כל היהודים לשאת אתם תזכרות-הנפשים העומתניות, ואם הם נתיני ממשלות אחרות מחויבים לשאת אתם תזכרות של ישיבה, כדי שיוכלו להראות את התעודות האלה תיכף-ומיד בשעה שידרשו מהם זאת פקדי הממשלה והמשטרה.

ס ע י פ ה': מראשית לחדש חזיראן (ר"ח תמוז) יעשו חפשים ובדיקות בכל העירות והכפרים ובכל דבוקות והדרכים וידושו כקדי דבבסלה ככל עובר ושב להראות להם תיכף-ומיד, או את הנפוש או תזכרת-הישיבה, ומי שלא יראה את אחת התעודות האלה יגורש, תיכף-ומיד מבמלכת עותמנית. ונתיני הממשלות שאינן אויבות שלא יוכלו להראות תזכרה של ישיבה יחול עליהם ענש כפי החקים.

ס ע י פ ו': הפקודות האלה הן האחרונות ומוחלטות ועוד לא נתן שום ארכה, ולכן כל היהודים שלא ישאו אתם הנפשים שלהם יגורשו ממדינת עותמניה בלי רחמים, הילכך צריכים להשתמש בהזדמנות זו בנמר עניני ההתעמנות ובלקחת הנפשים, שצריכים להיות שמורים תחת ידם, ולמען הודיע זאת לקהל יצאה הפקודה הרשמית הזאת.

מודיעים בזה ליהודי ירושלים

שבעיר קדשנו סמוך לשכונת רוטנדה עובדים הרבה
פועלים יהודים בעבודת בנין בשבת קודש שבת שובה
העבודה נעשית ע"י הסתדרות העובדים העברים והחווה
לעבודה בשבת נחתם על ידי ראשי ההסתדרות שהם
ראשי ועד הלאומי ובנוכחות ראש סוכנות היהודית
כל עוד שאנדרלמוסא שוררת ואור וחושך משתמשים
בערבוביא והצבועים מרקדים ומשטשים גבולי עם ישראל
ומחדירים עי"ז את החפשויות וההפקרות הח"ל לתוך תוכה
של היהדות.

הננו מוצאים חובה על נפשינו להודיע להצבור בירושלים
עובדא מחפירה זו אף שהיא רק אחת מאלפי אלפים
עובדות ופעולות פרטיות ובלתיזת הגעשים ע"י הציונים
וקרניהם, וועד הלאומי והסתדרות העובדים, והקבוצות,
ותנובה, והחנוך שלהם, וכל פעולותיהם הנם להעביר על
דת ולעקור תורה"ק ולנתק עם ישראל משורשו ח"ו.
וכל עוד שלא מפורסם בכל העולם כי אלה הנם מוצאים
מבלל ישראל, ואין להם חלק באלקי ישראל ואין להם
ישראל שום שייכות עמהם ועם הטובות שאומרים לעשות
לו כי רעות הם, וכי מופדלים הננו מהם בכל הענינים.

ערינו לזעזוק מרה נגד אלה הסורקים במסרכות
ברזל את נשמת ישראל ומחאתנו תשמע בכל העולם.

הסתדרות צעירי אגודת ישראל

י"ט יתרה וירושלים.

מחאה כנגד הסתדרות העובדים על ביצוע עבודות בשבת קודש ע"י
יהודים.

לאפרושי מאיסורא

היות כי הנהלת ועד העיר האשכנזי התחבר עם ועד הקהלה שע"י ועד הלאומי בענין השחיטה והיות כידוע כי כל עיקר יסוד העדה החרדית ועד העיר האשכנזי פעה"ק ירושלם ת"ו אשר יסדרה נאומי ומצוקי ארץ וצוקי"ל היתה למען הפרד והתבדל מעדת ועד הלאומי זה אשר הרים יד בתורת משה להסית ולהדיח את ישראל, ואשר למען זאת מסרו רבוננו דק' ארת נפשם גם ליסד שחיטה מיוחדת לעדתנו (למרות אשר גם השחיטה שהיתה קימת בירושלם ת"ו אז היתה מובדלת מועד הלאומי והתנהלה ע"י יוצאים מועד הלאומי רק שלא היו בטוחים בהתבדלותה הגמורה) דעת תורתם הקדושה חיבה את ההתרחקות וההתבדלות מועד הלאומי כידוע הומר אסור ההתחברות לרשעים עפ"י תוה"ק ודברי חז"ל אסור להתחבר עם רשעים אפי' לבנין בית המקדש כי בהתחברך לרשע פרץ ד' את מעשיך וכמבואר בתשובת הרמבם ז"ל המובא בב"י טו"א ע ס"ו וז"ל הצ"ע, וכזה ראוי לנו השומעים בקול ה' שנפריש ונבדיל כל הקמים עליו ועוברים על מצו' ממצותיו ולא נגיה בינינו וביניהם שתוף ולא שייכות בשום ענין ולא בשום פנים עכ"ל הצ"ע בפרט אלה אשר קמו עלינו ועל כל בית ישראל להסירתו ולהדיחו מעד ד' ושכלל התחברות כלל שהוא מוסרים נפשות ישראל לידי השפעתם להסיתם ולהדיחם ח"ו.

והיות כי עתה בעוה"ר הנהלת ועד העיר האשכנזי בעצמו בנגד בדעתם של רבותינו הק' וז"ל זיע"א ובא לידי הסכם והתחברות עם ועד הלאומי זה המרים יד בתורת משה ומסירתו ומדיח את ישראל.

לכן הננו להזכיר לכל אשר יראת ד' נוגעת בלבבם את חוות דעתם של רבותני הק' ויזהרו מלאכול בשר משחיטה זו כל עוד שיתקיים שום הסכם והתחברות איזה שהיא עם ועד הלאומי כי בזה הוא מרתחב ומחזיק ידי עוברי עבירה וכמו שהמתחבר לרשע פרץ ד' את מעשיו וכמאמר הכתוב בהתחברך וגו' כן המתפרד מרשעים יתברך במעשיו הכותב וחותם בשם עדת החרדים לדבר ד' הפעירה"ק ירושלם תובב"א.

אור ליום ד' לסדר הן עם לבדד ישכון ז' תמוז צ"ח לפ"ק.

מאיר העללער

דפוס קליפה - ירושלים

אזהרה כנגד כל התחברות או התקשרות לועד הלאומי.

אל כל שואלי שלום ירושלם ב"ה

מתוך עמידתנו על החובה הקדושה לרום את קרן כנסת חכמי וחלמידי התורה בירושלם, אוצרות כל חמדת בית ישראל, ולהזריח הודם והדרם על פני כל העם, למען יהיו תלתי-לפיות שכל פיות אחינו מכל ארצות פזורים יהיו פונים אליהם לקבל תורה מציון.—

ומתוך דאגתנו וחרדתנו הנדולה מפני הדלדול והבלבול הצפויים חלילה, לקהל תופשי התורה בירושלם, מחסרון כחות האיחנים הנשאבים ממקור האחרות והרכוז כמנהג הלומדים. באותה שעה שהופיעו כחות שונים וזדים לרוח התורה והמסורה, המרחיקים את לבם של ישראל מאביהם שבשמים, — נתבררה לנו חובת השעה לסייר ולהרחיב מפעלים לשם רכוז סופרים וספרים, אוצרות עם התורה לבניסיון ולחטיבה אחת, לבנות ולהקים בית כנוס לספרי צדיקים, ולפני כמשלש שנים יסדנו את בית אוצר הספרים „גנוי ישראל“ אשר בהתרחבותו יהי בית מועד לחכמים ולתלמידים ומבקשי דבר ה' ויתן את העזרה הנחוצה והסער הדרושים להם ללמודם, ויחזיר חסן ישועות ויקר תפארת גנוי ספרי התורה הכתובה והמסורה, ומפרשיהם לבית ישראל סבא, לאהלי לומדי התורה ומשעשעי ויספק את צרכי כל מבקשי ספר ודבר ה' בתוך חוגם הם, וישמש יסוד להרמת והחזרת בגודל של היהדות החרדית.

הגנו פונים איפוא כזה לכל דורשי כבוד ירושלם לכל מכבדי התורה ולומדי כי ישאו את ידיהם מרש וירימו את נדבתם מאת אשר חננם ה' לעטר ולפאר את אוצר „גנוי ישראל“ בספרים מכל המקצועות שבתורה, ספרי תורה ומסורה, דרוש מוסר הלכה ואגדה בלשון הקדש ובכל הלשונות.

ומי אשר ידו משגת יתן גם תרומת כסף להרחבת ושלול בית אוצר הספרים ולספוק צרכיו לכריכת ספרים ולהחזקתם בסדר הראוי.

אחים נדיבים ויקורים! הנו כבוד לתורה! פארו ועטרו את ירושלם בסגולות עם התורה ותספר, והירמו נדבותיכם לבית האוצר.

גדלו ושכללו בכל מתת אפשרית את המוסד הנעלה „גנוי ישראל“

ועד הסתדרות צעירי אגודת ישראל בעיה"ק ירושלם חיו.

דברי רבותינו הנאונים מארי דארעא דישראל שליט"א

ב"ה

ראיתי הכתוב מרבד'צ שיחיו וכל פעולה ארפיעלים עושים לבם שמים להגדיל ולהחזק התהיזק אם עיזה ביום דגם ככלל כוכי הרבים וברכה תבא על כל המסיעים להפארת דקדש ולהפארת התהיזק ולופדי.

ובעיה"ק המכונה לישיעה קרובה

יוסף היים זאגנפעלד

ב"ה. דרגלי רוב דעמל סער החרדים לרבר מי בדחוקת תהיזק לכל מקציעיהם יש אשר עיזו כוניחים את הרבר היותר פשיט להחזקת הירדק, אחר דוברים כגין אלו הוא יסיד בית אוצר ספרים אשר כלו אימר קדוש שיכציא את הספרים הנחוצים לעינם של לימדי התורה הרבים בעיה כיריטים.

לזאת עלינו להחזיק טובה להסתדרות צעירי אגודת ישראל אשר נמלה עלי את החפיקד הנשגב הזה ועלינו לחזק ולאמץ את ידם בכל מה דאפשר.

ויחברכו בכל טוב המסיעים לדבר מצוה זו. ובניה"ק למען כבוד התורה ולופדי ולמען כבוד ירושלם עיה"ק חיו.

נאם אליהו קלאצקין.

ב"ה

גדלי הוא התפקיד הנשגב הזה אשר צעירי אגודת ישראל מהעכקים בו לעשות כנים לספרי צדיקים, יגדולה הוא המסרה שימצא בית שמכניסים בו ספרים קדושים אשר כל מבקש דבר ה' יסיר אל הבית הזה ויריה את צמאגו ואם אחרים יסרו בית ספרים כהערכות קדש וחיל, עד שרבותינו מצאו לנכון לרזהיר על הכניסה שמה, כמה עלינו להחזק טיבה לצעירינו החרדים לדבר ה' אשר הם רוצים לעינת זה לרספיק חסרון דסינבר זה להיהדות החרדית וליסר אוצר ספרים שכלו קדש וך נקי מכל שכך הערובות ופסיד חלילה.

תחזקנה ידי העוסקים! והגנו מבקשים מאת כל אחינו החרדים לאמץ את ידם ולהענות לקול קריאתם לעמר את הבית הזה בעסמורין קרישין ולהעשיר את האוצר בכלי חמדה של ספרי קדש איש איש מן הבא בידו וכפי האפשר. ואת אשר לא נמצא אותו ספרים ירים תרומת זהב ובסף איש כמסת ידו למען לקנות בשמו את הספרים החסרים בבית האוצר.

ויכולה היא פעולה חשובה זו יקרב את יראי ה' להתענג על רוב שלום ואור התורה, ולהגדיל תרבות התורה בעיה"ק.

החזקתם למען כבוד התורה יום כיו גיטן הרפיה.

נאם מרדכי ליב רובין.

יצחק במוהריא פרענקל

דוב צבי קרעלינשטיין.

מדיצ כל מקלות האשכנזים פעה"ק ירושלם חיו.

הכרתה Zeirei Agudath Israel Jerusalem (Palestine) P. O. B. 512

נסיון להקים בירושלים ספריה מרכזית חרדית.

שאלִי שְׂרֹפָה בַּאֵשׁ

בעצם הימים הנוראים שבו נמצא כל העולם בצער גדול, גלי פורעניות נתכו על הרבה מדינות, כנסת ישראל יונת אלם דוויה סחופה, הקול קול יעקב קורא וצורח מרה עד לב השמים מידי עשו ההורגים ומחריבים בלי חמלה את כל נאות יעקב.

בעצם הימים אשר כל הישוב נרתע מהשמועה הרעה על פעולת האויב מבפנים, רשעי בני ישראל, על עלבונה של תורה בקבוץ מגדיאל, בעצם הימים האלה יצאה אש מן השמים ותאכל ארץ ומלואה בית הכנסת הנהדר, תפארת ציון"

כנסת ישראל חגרי שק על ההבערה שיצתה ונשרפו כמה ספרי תורה, ועל חלול התורה במגדיאל

על כן הננו קובעים את יום מחר שהוא יום תענית שני קמא וכמבואר בשו"ע שתקנו את התעניות על שריפת התורה,

ליום תשובה תפלה וצדקה

ומי שהתענית קשה לו יפדהו בח"י מא". הכסף מוקדש לשם הקמת ההר"סות.

ולפי שביום זה יובילו את הגוילים השרופים לקבורה, הננו מכריזים **בטול מלאכה** בזמן הלילה משעה 1,30 עד 3,30 כל הקהל הקדוש יתאספו ע"י ביהכ"נ הנ"ל.

הש"ץ יאמר תפלת אמ"ר המיוחד ליום כ' סיון על שריפת התורה, על עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב.

וה' הטוב יכפר בעד... ויחיש את גאולתנו ופדות נפשנו בב"א.

כעתירת הבד"צ לכל מקהלות האשכנזים בעיה"ק ירושלם

נאם **צבי פסח פראנק** רב ואב"ד דעה"ק

נאם **יוסף גרשון הורוץ**

נאם **אליהו בהר"ש ראם**

אל הצבור!

זה קרוב למאה שנה, מאז התיסדות הישוב היהודי האשכנזי בירושלם ע"י תלמידי מרן הגר"א והבעש"ט זצ"ל, גדולי התורה מייסדי הישוב ומייסדי הח"ק בעיר הקדש ת"ו, בשנת תרט"ז, התנהלו תמיד הח"ק של היהדות הדתית לפי הנהלה הנבחרת בהתאם לתקנות גאוני קדמאי זיע"א, ולפי התקנות והמנהגים בסדרי הקבורה המקודשים לנו ואשר יסודם בהררי-קדש, ואשר חז"ל כבר הגדירו לנו בכמה מקומות על שמירת סדרי הקבורה בישראל שיש בהם גם משום "חמירא סכנתא" כידוע, הנהלת הח"ק של הישוב הישן והותיק בירושלם היו תמיד שומרים נאמנים לפקדון הקדוש שהופקד בידם מאת מיסדי הח"ק הנ"ז.

והנה, בזמן-האחרון, ישנה נטיה אצל שלטון המחוז בירושלם ועירית ירושלים, לחסל את הח"ק הנ"ז, ולמסור את עניני הח"ק תחת ועדה אחידה תחת סמכותה של עירית ירושלים, זאת אומרת: שלילת זכותם של אלפי יהודים שומרי התורה בירושלם על עניני הח"ק ועל סדרי הקבורה המקודשים לנו, רעיון זה פוגע קשות לא רק בזכות הקבועה של הישוב הדתי בעיר הקדש, הקבועה זה כמאה שנים רצופות ואשר שום שלטון שהיה במשך כל אותה תקופה ארוכה לא העז לפגוע בה, כי אם גם יש בו משום פגיעה קשה במצפונם הדתי הקדוש של אלפי יהודים משלמי מסים.

כל אחד יודע ומרגיש כי משאת נפשו של כל יהודי היא: למצוא מקום מגוריו האחרונה בסביבה המתאימה לרוחו ולאורח חיים הסמורית שלו ושר משפחתו, רצונו האחרון של כל אחד הוא: שהענינים המקודשים שישנם ב"זיבולא בתרייתא" יהיו נמצאים ומסורים אך ורק בידי אנשים השומרים אמונים לתורה והעומדים תחת משמעת גדולי התורה תמיד, הצבור הדתי בירושלם לא יתן לכפח את זכותו הקבועה, ביהוד, בדבר כזה העומד ברובו של עולם ואשר הוא תמיד ראש דאגותיו של יהודי נאמן לתורה ולמסורת ירושלם המקודשת. היתדות הדתית לא תקבל עליה לסבול פגיעה כזאת הנוגעת לצפור נפשה.

טובי ונכבדי היהדות הדתית בירושלם על כל זרמי השונים נתכנסו לאספה יוצאת מן הכלל ובין שאר ההחלטות שנתקבלו בה, ישנה החלטה:

לסדר החתמה ציבורית להבטחת עצמאותה של הח"ק הנ"ז ללא שום שינוי כמו שנהוג עד היום, בבית הקברות מיוחד ומתאים, תחת הנהלה עצמאית בכל המובנים

רבותינו הגאונים מארי דארעא קדישא, רבני ירושלים שלישי-א, הוציאו דעת תורה נדר זה. וזה לשונם:

למע"כ ברם ח"ק של הישוב הישן טעיה"ק ירושלים ת"ו

אנחנו הח"ק הננו כזה בדבר שכפי חשבתנו יש סו"ם והתאבדות לגשם חצקה שהיא לחכים תחת רשות אחת את כל עניני הח"ק שפעיה"ק, גם לאחד ולעקר את כולם יהוד בתנאים ואופנים שונים. לזאת אנו מביעים ומגשים כזה את התנגדותנו הנמרצת לזה, וחלילה לנו להסכים לענין כזה, אשר גופו ועיקרו היהדות ומנהגי קדושים יעברו יודי רשות כזאת שמאיימת מפנה סכנת אפשרות של התערבות מאלה שכוחם החוקים סו"ם ומעולם מנהגי ראי' ה' בכל תפוצות ישראל ה' לחקיד שפענים כאלו יבצאו דוקא בידי רשות חכמות קדישא חסדוהרות ומבטחות מכל שבאות. ובפרט פעיה"ק ת"ו אשר מיסדי הח"ק וכל שומרי הכסות הישנה של היהדות התורנית לחסו כל חסון נדר כל שסעין חצקות כאלו, וגם אחם עליכם לעמוד אתן מלהבנע דאונה חצצעת כשום ענין ואוסן איזה שרוא, ודחמשך דוקא בשלימות החוקת הח"ק מכפי שהי' עד היום בלא שינוי גם אם אסירו רק של רשות באיזה צורה שהיא, ח' יעורכם למען כבוד שמו ותכרך ובלע המות לנצח.

אנו סוראים כזה לקהל תושבי ירושלים, כל אחד הדואג וחרד על יקרא דשכבי ויקרא דחיי כאחד להזדרז ולחתום על הטופס שאושר באסיפה הנ"ז להצלת כבודה של ירושלים עיר קדשנו ומסורת מנהגיה המקודשים, ולהגנת הניהול העצמאי של היהדות הדתית את עניני הח"ק שלה ללא שום שינוי כמו עד היום.

ועדת הפעולה

של טובי ונכבדי עיה"ק ירושלים ת"ו

להגנת הח"ק של הישוב הישן

דפוס הוצאת ספריא ירושלים ת. ד. 776 טל. 5795

התארגנות כנגד השמועה כי עניני החברה קדישא יעברו למחלקה שתקום ע"י העיריה.

להודיע

לעם ד' יושב ירושלם תו"ב

בדבר בחירת וועד העיר אשר עלה בהסכם הר"ג הבד"צ לבחור מכל העדה אנשים הראויים לאותה איצטלא לעמוד בראש הנהגת עה"ק בכל הדברים הנוגעים להצבור כולו ובפירוש הותנה שבכל הדברים הרוחנים צריכים לעשות דוקא בהסכם הבד"צ וגדולי העיר ולזאת הרבה מיראי השם היו עיניהם נשואות לתוצאות הבחירה בתקנה כי ע"ז יעלה בידם לגדור פרצותינו אשר נפרץ בעוה"ר בעה"ק בזמן האחרון אשר בודאי כן ה' ראוי להיות אם ה' הבחירה נעשית בצדק וביושר. אולם אחרי שרוב מנין ורוב בנין מהצנועין משכו את ידיהם מבחירה זו אשר יסודה מכת המתחדשים וגם עצם הבחירה לא נעשה כמדובר בהשגחת הבד"צ. וע"ז נמצאים בהשמונים איש הנבחרים רוב הנראה לעינים מהצעירים. וסופרי המוסדות. וזקנים אשר אין להם ידיעה להתכונן ולהכיר הפניות של כאו"א. שנצטרפו לאגודה אחת מסבות שונות (איש איש לפי נגעי לבבו) יחד עם אלה שדעותיהם מדור החדש. ומעתה כל עניני ותוצאות הבחירה תלוי בידם. וכבר המתקין סוד לסדר תקנות קבועות לפי רוחם ולהנאותם הם דורשים לעשות תעמולה להרחיק בזרוע כל זקני וגדולי העיר לבל ימיר כבודם בתוך הוועד הנבחר. ונשתיר כל זכות נבחר רק לאלה הצעירים וסופרי המוסדות לפסוע על ראשי עם קדש שלא כדת. וכבר רצה א' מזקני ירושלם לקדם את פני הרעה. וכחכם הרואה את הנולד יצא במחאה גלוי באסיפה ראשונה של הנבחרים כי לקיום הדבר ולמען כבוד התורה מחויבים אנו להתייעץ בדבר התקנות עם עשרה מגדולי זקני הרבנים שבפעה"ק. והנה אלה מקצתי נמיעות החורקים שן זה מכבר לכבוש תחת ידם כל הנהגת עה"ק רצו לסמות את העינים ודחו את הצעתו. באמרם כי גם בתוך השמונים הנבחרים ביניהם גם גדולי תורה וזקני העיר אבל פאמת שקר הדבר. כל גדולי תורה שנמצאו שם גם הם גלו דעתם להצעת הא' הגז' אבל דעתם בטלה בהיותם המעט מכל המון הנבחרים. ומחשבתם ניכרת מתוך מעשיהם כי לא ישמעו לקול מורים אם ימסר רסן ההנהגה בידם. ויעשו עם אנשי עה"ק כטוב בעיניהם. ולכן בהתאסף ראשי עם מיוחד סגולה למכם עצה כדת מה לעשות עזה בהסכמתנו להודיע גלוי לכל יושבי עה"ק ולהרה"ג הבד"צ בשם כל תופשי וגדולי התורה שבפעה"ק כי **הננו מודחים בכל עוז נגד בחירה כזו אחרי שרוב הקהל לא הסכימו עלי' כלל.** וגם המעט שהסכימו ה' רק באופן שיתנהג עפ"י גדולי זקני הרבנים והבד"צ שבפעה"ק וגם הבחירה לא נעשה בצדק כידוע. וישנם נבחרים שלא יצאו רק עפ"י עצמו. או עפ"י שנים או שלשה אנשים שדעתם בטלה ברוב אנשי הכולל שאינם חפצים בוודכן תדעו את אשר לפניכם כי הבחירה הזאת **בטלה ומבוטלת** כחרם הנשבר. ומכאן מודעה רבה לה"ר הממונים שלא יסיפו לבזבז עוד ממון עניים ואביונים לתת יד להאומרים שפתינו אתנו וגו'.

בשם זקני וגדולי העיר

כ"ה אייר התרע"א.

אזכרה

היום, יום שני י"ג שבט תש"א
(10. 2. 1941) בשעה ארבע אחרי הצהרים,
בדיוק, תערך

בבית הכנסת ישורון

ברחוב המלך גורג

אזכרה

לנשמת הגורל

יוהן מיטאקסאס

ראש ממשלת יון

האזכרה תערך תחת חסותו של ראש רבני א"י
הרה"ג בן ציון מאיר חי עוזיאל.

הקהל מתבקש לדייק כי שערי בית הכנסת
יסגרו בשעה ארבע בדיוק.

ועד עולי יון בירושלים

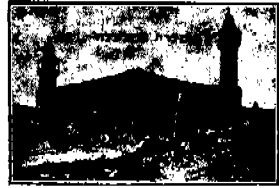
מחאה לכבוד שמים

אחד ממנהיגי הסתדרות העובדים ומנהל התנועה הציונית נרצה בריל ש"ק פ' שלח ע"י אנשי זרון, אנו מוחים נמרצים נגד הרוצחים הטמאים האלה אבל יחד עם זה אנו מוצאים שאלו אנשי הסתדרות מצאו הודמנות ומלאו בכבודו ובהערצתו את כל אה"ס ברעש והמולה ובמעשי אלמות הבריות את תושבי אה"ס לסגירת החנויות וכדומה, ובדרכים כאלה הוציאו לפועל את מדינתם, ובה בשעה הרחיבו ומצאו עוז בנפשם לחלל כל מודש ולדרוס ברגל גאותם את כל מדיני ישראל, העתונים הרפיוסו בש"ס, מכונות עם טכנים למאות נסעו בעוה"ר בש"ס, חלול שבת כה מבהיל גם הלבנו בהוקותיהם וחקו מנהגי הנו"ם, בעוה"ר בכדי להסיר את חלול השם מעלינו אנו מוצאים לחובה לגלות את דעתנו כי אנו מכירים ומעריצים רק ליחודי המאמין בד' ובתורתו, וזה האיש אחרי היותו מנהיג הסתדרות העובדים אשר בכל דרכיה עוקרת היא את הדת וזה האיש חתם בעצמו על חוזה שעובדים יחללו שבתות בפרהסיא בחוצות ירושלים ובהצהרתם בפרו בתורת משה הננו מגלים כי ההערצה הרעשנית שהובעה מאת הישוב הוצאה לפועל גם ע"י מעשי אלמות ובע"כ של חלל חשוב מחישוב וחננו מוחים נגד זה במחאה נמרצה בכל תוקף ונגד חלולי השבת ומעשה תעתועים וחוסר הערכה שנעשה על חשבון מאורע זה ומה שאחדים מועד אנודת ישראל השתתפו חי' על דעת עצמם וד' יגדור פרצות עמו ברחמים ונזכה לשוב בתשובה שלמה לפניו יתברך, והישוב יבנה רק עפ"י התורה והמצוה ונזכה לביאת גוא"צ בבי"א

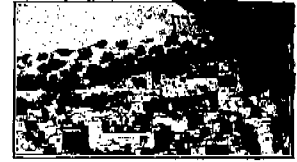
החותמים למען כבוד ד' ותורתו וקדושת השבת

הסתדרות צעירי אנודת ישראל ירושלים

דפוס "ישיבה וינסלס"

וואס וויל די אלטע הייליגע חברון ? (אפאר ווערטער צו יעדע יודישע נשמה)

וועלכע קומען אין ארץ-ישראל כדי אויסלעבען רוהיג זייער עלטער אין די צייטן, ווען די צופט איז דארט גוט, דער "ווינקעלעך" איז רוהיג, די דירה פראגע און אנדערע לעבענס מיטלען זענען ביליג.

כדי צו פארענטפערן די גירעכטליכע טענות פון חברון איז נייטיג געלט. כדי צו שאפען געלט איז נייטיג אנגעזשאפטע ליכער אנשטאלט. און אים נעמט ארויס דער "ועד העיר", דער שטאדטישער קאמיטעט פון חברון צו די יודען אין די גרויסע וועלט מיט אנשי-רית.

עס נעמט ארויס דער "אנשטאלט", וועלכער מווערט אויסגעקליבען דורך דעם יודישען ישוב און נר "ער" קען זיך נישט באציהן גלייכצילטיג צו די "עוילע", וועלכע מווערט בעגאנגען כנוגע חברון.

דער "ועד העיר" (שטאדטישער קאמיטעט) צומערסטענדיג צו זיין שווערע ארבייט האט זעהר פילע אויפגאבען.

פארלייפ האט דער "ועד העיר" אנאנצע קליינע פארעדרונג צו די יודען, פאר וועטען מיטן טאייטש דער ווארט "חברון", די פארעדרונג איז אבער אזעהר "דרינגענד", אין וועלכע מיטן פארוויקעלט דאס איינהאלטען דעם יעצטיגען ישוב פון פערלאזען דעם פלאץ.

די באפעלקערונג פון חברון איז ארמאדאקטישע, פירט זיך לויט "תורת משה" און ענדערקענען.

די ארעסקייט פון די יודישע באפעלקערונג שטערט אבער איינשטעלען דאס לעבען אויף אזא אופן כדי צו קענען פערבלייבען אויפן פלאץ.

לעצטענס איז דער נישט פון חברון געווארען גרויס אין א "בית המרחץ" וועלכער איז דורך זיין "אלטקייט" איינגעפאלען און קען שוין מעהר נישט דיענען. און אויב א "בית המרחץ" איז איינע פון די לעבענס באדינונגען אין יעדע באפעלקערונג, איז פאר חברון אבער דאס אפילו ערענטערטע פראגע.

דער ווארט "מרת המשתה" איז אידענטיקע פראגע, וועלכע איז פער-בונדען מיט דעם ארמאדאקטישען אידען פון די הייליגע חברון.

די ארעטע באפעלקערונג האט זיך פאראייניגט, גלייכט דעם יסוד צום א "בית מרחץ", צוליב מיטלען פון 800 פונט, קען דאס אבער נישט פארענדיגט ווערען.

דאס נישט קענען אפהיטען די פרינציפען פון די "יודישע תורה" צווינגט דעם ארמאדאקטישען אידען צו פערלאזען חברון.

דער שטאדטישער קאמיטעט (ועד העיר) ארויסנייענדיג צום ערשטען מאל אין די גרויסע וועלט וויל האפען, אז מוועלען זיך געפינען "ווארימע אידען", פאר וועמען מיטן הייליג און נאהענט דער ווארט "חברון".

פאר וועמען מוועט זיין מאיינער דאס נישט פערלאזען דעם פלאץ. דער "ועד העיר" (שטאדטישער קאמיטעט) זאגט צו יעדער יודע:

לוינט צו אייער האנד פאר חברון!

זאל אייער נאמען נישט פעלען צווישען "די וועלטס מוועלען צוהעלפען דעם ארמאדאקטישען יודען אין נישט פערלאזען דעם פלאץ פון אונזערע אבות.

פאראייניגט אייער נאמען אין די מנדכים—רשימה אויפן אויפלעבונגס וועג פון די אלטע אלטע חברון.

פון אונזערע אבות—אבותינו שטאדט!

חברון איז פערלאזען, מיטן פערלאזען די אלטע היסטארישע חברון, אין וועלכע מיהאבען געפונען זייער אייביגע רוה די בייגער פון אונזערע אבות, די בייגער פון אברהם, יצחק און יעקב.

און אין די סעך פון די ארץ-ישראל'דיגע אויפלעבונג, ווען צו אלע ווינקעלאך פון לאנד ווערט גיגעבען אכטונג און אויפגעקומען צום פארנעמען דעם יודישען ישוב, ווערט דער יודישער ישוב אין חברון קלענער מיט יעדען טאג.

דער יודישער ישוב ווערט קלענער און מיטן שווער צו זאנען, אויב דאס קען נישט פירען צו דעם, אז אין די נאענטע צוקונפט זאל אידישער דורכנייער מורא האבען ארויפטרעטן אויף די ערד נעכטן די מרת המכפלה.

מורא האבען צו בעווייזען זיך אויף דעם פלאץ, וועלכער מיטן פעסט ארומגע-רינגלט, דורך "פרעברע" צו וועלכען ארמט עס ציהט אבער די יודישע נשמה און עס רייסט עפעס די יודישע הארץ.

אויף אזא קאלטע באציהונג, פרעגט די אלטע חברון "פארוואס?"

דער פארוואס ווערט נאך שטארקער, בשעת מען מרעט צו שמועסען חברון, בשעת מען ווערט נעהענטער בעקאנט מיט די נויטמיגע געגראפישע קלימאטישע באדינונגען, ביט די נאטירליכע אוצרות פון חברון און דעם אומגענענד.

חברון איז איינע פון די העכסטע ערטער אין ארץ-ישראל, צוליב וואס מיטן אנערקענט געווארען דורך דאקטוירים אלס פאסערנער פלאץ פון בויען אסאנאטאריזם פאר קראנקע.

חברון צייכענט זיך אויס מיט דעם גוטען באדען צו בעארביימען. **חברון** צייכענט זיך אויס מיט די גוטע וואסער און קוואלען, וועלכע בעדייטיג איז גרויס פאר ווירטשאפטליכע ארבייט.

נאך פון די אלטע צייטען איז חברון אויסגעקליבען געווארען דורך אונזערע אבות אלס בעסטער פלאץ פון פוטערען שעפטען, קיה, א. ז. וו.

די וואל פון חברון האט אבערנאדער "שם" און דאס רעדט פילע איבער די מעגליכקייט פון ענטוויקלען די וואל-אויסארבייטונג.

נישט ווייט פון חברון האט מען פאר די קריגע אויסגעפונען אקוואל פון קעראסין, אמעריקאנער געזעלשאפט האט עס אנגעהויבען צו עקספלאטירען, נור צוליב אסכוכן ביט די רעגירונג איז עס אפגישטעלט געווארען.

ווער ווייט, וויפיל אנדערע נאטירליכע אוצרות און רייכטהומען חברון און דער אומגענענד פארמאגען, וואס מיטן נייטיג אויספארשען.

נישט קיין יודישע באפעלקערונג פון 5000 פאמיליעס לעבט אין חברון און דעם נאענטען אומגענענד.

זיי באשעפטיגען זיך מיהערסטענדיג מיט ווירטשאפטליכע ארבייט און שטעלען צו די פראדוקטען דאס רוב פאר די יודישע באפעלקערונג אין ירושלים.

דאס געפינענדיג פון חברון אויף אזא נאענטען שטח אין אקארע שעה פארען פון ירושלים בעווייזט שוין גאנץ גענוג אויף די גרויסע אויסזיכטען פון דעם פלאץ אלס א פארשטאדט.

חברון טענה'ט: פארוואס קענען זיך נישט באזעצן דארט עטליכע הונדערט פאמיליעס, בשעת דער באדען איז ביליג, גוט צום בעארבייטען און פלייסט מיט אנאטירליכע וואסער.

חברון טענה'ט: פארוואס קומען זיך נישט באזעצן די "אלטע" און "אלימקע",

דער שטאדטישער קאמיטעט (ועד העיר) פון חברון.

- (1) די אינפארמאציע—ביורא וועט דיענען אלס אפענע שויר פאר די אנגעקומענע שוויסטען, וועלכע אינטעקסירען זיך אבער די היסטארישע חברון און דעם אומגענענד.
- (2) די אינפארמאציע—ביורא וועט דיענען און העלפן יעדען אידען, וועלכען מוועט אינטעקסירען דאס באזעצנדיג און איינארענדיג אין חברון.

אין די אינטערעסן פון אויפלעבען חברון ווערט געפענט ביי שטאדטישען קאמיטעט (ועד העיר) אספעציעלע אינפארמא-ציען—ביורא.

בי"ה
אלס רב פון די הייליגע שטאדט חברון בעס איך מיט פרעגן יעדער אידען, וועלכער קען נור וואס מהלל צוהב חברון, אין האפענונג אז דער גיטור פון שטאדטישען קאמיטעט וועט אפגליינגען אין אייער הארץ, שיק איך איך מיין ברכה, אז דער זכות פון אונזערע אבות—אבותינו זאל איך שפענדיג באישטען אין אלע אייערע "מעשי ויכט" פאר די גרויסע מצוה וואס איהר וועט שוין.

יעקב יוסף סלונים
רב בעהק חברון ח"ו

Address : אדרעס :

Town Council of the Ashkenazim Community Hebron, P. O. B. 16 (Palestine)

שוועת עזרה מאת ועד העיר חברון.

ק ל פ י

לבחירת ועדים בשכונת שערי חסד הגוסדה ע"י חברת שערי חסד גמילות חסדים הכללי

חברים נכבדים!

נפ"ל תקנת חברת שערי חסד בפרק בחירת ועדים בעקף א' עליונים לבחור שבעה אנשים להנהיג תראשו (במספר כזה 10). חמשה אנשים, מאלו הנרים בשכונת, לחונד המקומי (במספר כזה 10). השני ראוי השכונת (במספר כזה 10). החברים בתבקשים לציין את הסמנים הנזכר רק בצד ימין של השמות. חקלפי חתמה בפני נוכחות החברים ביום ד', כ"ז תמוז, אהר"צ שנה 9 לשנת א"ת. חברת שערי חסד גמילות חסדים הכללי בשכונת זכרון בשה.

שמות חברים בעלי מגרשים

אל"י ויינר	יוסף האמן בן חיים בל"ן ז"ל	יוסף בן יוסף בארשינקל ז"ל
יוסף בן אליעזר סלובצק ז"ל	חיים דוב קסטנר	יוסף בן יחיאל צבי הכהן ז"ל
דוד ברינל	יוסף בן יודא ברי"ם פסח אורינברג ז"ל	יצחק פילמר
דוד טרינגוט		

שמות חברים בעלי בתים

אביגדור הרמבי	בצלאל גולדשטיין	יחיאל יוסף ווערקער
יוסף בן אברהם כהן לעווין ז"ל	ברוך לעביל	יחיאל מאיר דענקער
אברהם דוד ראונינסאל	דוב מאיר בנוימן	יעקב משה חרלי"ם
אברהם חזן וינגר	דוד אהרן סלוייצקי	יוסף בן יעקב וויס ז"ל
אברהם חיים הקלמן	דוד בהרין	יעקב וויספיש
אברהם יעקב ראונינסאל	יוסף בן דוד המבורגר ז"ל	יעקב יוסף דוימערטאווסקי
אברהם סגל	דוד שקליאר	יעקב ניצברג
אברהם פיינשטיין	זלמן בריא כהן	יעקב קאץ
אברהם ראדיניצקי	חברת שפ"ח גמ"ח הכללי	יעקב שניאורואהן
אברהם שמואל שרין	חיים בריא שפירא	יצחק אליעזר גאלדבערג
אברהם קנאס	חיים דן קוקער	יצחק הוכשטיין
ב"ר אדאלף לעווין ז"ל	חיים טודרוס הערשליער	יצחק חיים ארלר
אהרן אייזנשטאט	חיים יוסף קרוזר	יצחק יעקב בליק
יוסף בן אהרן כהן שאשעק ז"ל	חיים מאיר רבינוביץ	יצחק לוין
אל"י ויינר	חיים מנחם מנדלזאן	יצחק פריד
אל"י נחום פרוש	חיים סטריי	ישעי גולדבער
יוסף בן אליעזר ליטמן פרוש ז"ל	חיים ראובן חזן	ישראל יצחק רייזמן
אליעזר פריי	יוסף בן חיים שלמה ראונעטאל ז"ל	מאיר ברי"ם סופר
יוסף בן אליעזר ריבלין ז"ל	סוב"ר קרינסקי	מאיר הורוויץ
אליקום דווארקעס	יהושע בלוי	מאיר כהן קפלן
אלתר מנדלזאן	יהושע שלום שטאק	מנדל שברדן
אנשיל מלוצין	יודא ברי"ם בלוי	יוסף בן מנחם וואלשינגטון ז"ל
אפרים שמואל לערנער	יודא הלוי שעכטער	מנחם זלצמן
ארי"ל ריב רוחמקין	יוסף בן יודא ליב ספקטער ז"ל	מרדכי בוקסבום
אשר זלבר	יונה יבלעשניק	מרדכי ליב קאמינצקי
בנימין זאב חשין	יונה צוועבנער	יוסף בן מרדכי יוסף לדרמן ז"ל
ב"ר ב"ר בנימין גאץ ז"ל	יוסב סוב זלאטניק	מרדכי עטינגר
יוסף בן בנימין חשין ז"ל	יוסף גוסטאב	מרדכי פרוש
בנימין לובצקי	יחיאל זיידל האלמנער	מרדכי רייזמן

רשימת חברים הגרים בשכונת שערי חסד הי"ן

אביגדור הרמבי	ברוך לביל	מרדכי עטינגר
יוסף בן אברהם כהן לעווין ז"ל	דוב מאיר בנוימן	מרדכי פרוש
אברהם דוד ראונינסאל	דוד בהרין	מרדכי רייזמן
אברהם חיים הקלמן	דוד שקליאר	משה אהרן גולומב
אברהם יעקב ראונינסאל	זלמן בריא כהן	יוסף בן משה מנחם ינובסקי ז"ל
אברהם פיינשטיין	חיים בריא שפירא	נחום כהן
אברהם ראדיניצקי	חיים דן קוקער	מנחם וויינר
יוסף בן אהרן שאשעק ז"ל	חיים טודרוס הרשלי	מנחם צבי מנדלזאן
יוסף בן אליעזר ליטמן פרוש ז"ל	חיים יוסף קרוזר	יוסף בן צבי פרידמאן ז"ל
אליעזר פריי	חיים מאיר רבינוביץ	רפאל ויידל שטאק
יוסף בן אליעזר ריבלין ז"ל	חיים מנחם מנדלזאן	שבת שמואל
אליקום דווארקעס	חיים סטריי	שלום יעקבסון
אלתר מנדלזאן	חיים ראובן חזן	שלום בסאר סופר
אנשיל מלוצין	יוסף בן חיים שלמה ראונינסאל ז"ל	שלמה גבריא"ל מרגליות
אפרים שמואל לרנר	יהושע שלום שטאק	שלמה ניימן
ארי"ל ריב רוחמקין	יודא הלוי שכטר	יוסף בן שלמה סלגס ז"ל
אשר זלבר	יוסף בן יודא ליב ספקטער ז"ל	שלמה דודק וייבאלד
בנימין זאב חשין	יונה יבלעשניק	שלמה קוקר
בן ציון לובצקי	יוסב סוב זלאטניק	שמואל ברוך ורנר
בצלאל גולדשטיין		

ק ל פ י

לבחירת גבאים בביהמה"ג הגר"א בשכונת שערי חסד ת"ז

בחדש כסלו תש"ד

הנה לפניכם רשימת כל מתפללי ביהמד"ר והמנינים,
ואתם בחרו לכם מהרשימה הזאת שבעה אנשים מבני
שלשים שנה ומעלה בתור גבאים וחברי המועצה לבתי
כנסיות הנ"ז למשך שנתים ימים בסימו כזה 0
ג' הראשונים לגבאים – וד' האחרונים לחברי המועצה :

זמן פתיחת הקלפי יפורסם במודעות

הגבאים

רשימת הרבנים והאדונים

ה"ר אביגדור חרבי	ה"ר דוד ישראל סלוצקין	סרן הגר"מ הר"פ שלישי	ה"ר סרדכי רוזנבל
" אברהם חיים קלמן	" דוד קלמן	" הרב יעקב וולק הכהן	" סרדכי קרשנבסקי
" אברהם דוד רוזנבל	" דוד בן שלום	" הרב יעקב יוסף הלוי דויטורובסקי	" סרדכי אפול
" אברהם פשקטינסקי	" זלמן הכהן ביר אורי	" יעקב ריבלין	הרב משה ליב כרינשטין
" אברהם פיינשטין	" זלמן ראטה	" יעקב באנאטש	ה"ר משה ד"ר זיידעל
" אברהם רודניצקי	" זנדרל קראזער	" יעקב בצלאל זלאטין	" משה טובולסקי
" אברהם רבינסון	" זלמן ווילשטין	" יעקב סלגט	ה"ר משה אורי רוס
" אברהם שמואל שיפמן	" חיים ווילשטין	" יעקב סרדכי רבינוביץ	ה"ר משה יוסף אויערבוכ
" אברהם דין	" חיים טוררוס הרשער	" יעקב הכהן זכונבסקי	" משה יצחק בלומסנו
" אברהם אהרן נוסליב	" חיים יודא יעקבזון	" יעקב אשכנזי	" משה ורקר
" אברהם חיים דינבין	" חיים מאיר גיטלסון	" יצחק יעקב גליק	ה"ר נח חכם
" אהרן שלמה סאלאמון	" חיים דוב כרנשטין	" יצחק ריבלין	ה"ר נחום הכהן
" אורי שרגא אויערבאך	" חיים ריבלין	" יצחק אליעזר גולדברג	" נחום יצחק שכעון פרנק
" אלי יודא הכהן	" חיים יוסף קרוזר	" יצחק סימנו	" נחמן הרשקוביץ
" אלי ניסן ליפשיץ	" חיים ראובן חזן הלוי	" יצחק זלומסקין	" נמע לערסון
" אליעזר הכהן	" חיים ב"ר שלוי הלוי	" יצחק זוסמן	" נפתלי אנגל
" אליעזר הלוי ד"ר לוינגר	" חיים יודלר רבינוביץ	" ירחמיאל וועקסלר	" נתן גליק
" אליעזר פריד	" חיים שפירא	" ישראל קוקר	עקיבא בוקסבוים
" אלכסנדר זיסקינד	" חיים דוד יודלר	" ישראל סרדכי שטערין	" פנחס הובנר
" אלתר מנקר	" חיים שרגובסקי	" ישראל זילבר	" שבתאי שמואלי
" אלתר סלונבסקי	" הנוד קענד מובולסקי	" ישראל יעקב וויינברג	" שלוי יעקבזון
" אפרים שמואל דנר (שפרסן)	" יואל הלוי פרנקל	" ליפא בנומן	" שלוי כסאר
" ארי ליב רוססקין	" יהודא שחטר	" מאיר הכהן קפלן	" שלוי שטוק
" ארי גוטפרייד	" יהודא דרוק	" מאיר בוריינ הורבין	" שלמה זלמן הכהן רפפורט
" אשר גנ	" יהושע ורקר	" מאיר קוכר	" שלמה צדוק זילד
" אשר דנר	" יונה טרצבן	" מאיר דנקר	" שלמה זאב גיימן
" בנימין וואלף	" יוסף ביר יונתן הלוי	" מאיר ב"ר יצחק הכהן	" שלמה ליישנסקי
" בנימין אופנהיימער	" יוסף קלנר הלוי	" מנדל וויינשטוק	" שמואל הכהן וויינגרמן
" בן ציון יעקב הלוי לוי	" יוסף ברסמוביצקי	" מנחם סרדכי פרוש שויב	" שמואל לעהר הכהן
" בן ציון לובצקי	" יוסף גולדשטיט	" מנחם יעקב ולוניק	" שמואל ברוך ורנר
" בצלאל פרידמן	" יוסף פישר	" מנחם רוזנצווייג	" שמואל זילברמן
" ברוך קונשטאט	" יוסף כסאר	" סרדכי ליב הכהן קמינצקי	" שמואל אופנהיימר
" ברוך סרדכי אטינגר	" יוסף שטערנינגער	" סרדכי ד"ר בוקסבוים	" שמעון הכהן קמינצקי
" ברוך משה נחמי לאכל	" יוסף מאיר טורדלז	" סרדכי יצחק וויינשטין	" שמעון ברנשטין
" ברוך רוטשילד	" יחיאל ורקר	" סרדכי שפיצר הלוי	" שמשון ליפשיץ
" דוד כהרין	" יחיאל בלצר	" סרדכי דנר	" שלמה אנגל
	" יהיה צאלח	" סרדכי סיכאל רידר	

בב' תמרזרים

ביום השני ג' אייר בשעה 11 יעוררו מספר מד על אשר השכו

שני מאורות הגדולים

הגאון הצדיק המפורסם. איש אלקים קדוש. גורר גדר ועומד בפניו. מקנא
קנאת ד', זקן ויושב בישיבה ומעמיד תלמידים רבים. נר מערבה.

מוה"ר ר' משה יוסף האפמאן זצ"ל

ראב"ד פאפא. נלב"ע פעה"ק ר"ח ניסן העבר

והגאון הגדול הצדיק. מאור הגולה. מראשי גולת אדיאל. שר התורה.

מוה"ר ר' מאיר דן פלאצקי זצ"ל

גאב"ד אסמראווע. נלב"ע בעיר הנז' ניסן העבר

ע"י הרה"ג הדרשן מוה"ר בנציון יאדלער שריטא. מ"מ דמתא

בבתי אונגארן. בחצר בית מדרשו של המנוח זצ"ל.

ומחה ד"א דמעא מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר בב"א.

וזכרתם את כל מצות ד' ועשיתם אותם (במדבר ט"ו, ל"ט).

הלוות הזה

יהיה לי לזכרון

אני

אברהם חנניה בן חנניה ז"ל דעוו"ם
מזכרון טוביא דפה עיה"ק ירושלם תו"ב.

בכור אנכי

פטר רחם לאמי מורתי מרת יענטא רחל תחי'

ועוד לא נפדיתי

נולדתי ביום ח"י סיון שנת התרס"ו

וכשאזכר בחסדו יתברך להיות בר מצוה,

היינו ביום ח"י סיון שנת התרע"ט הבעל"ט

אז אקיים בנפשי מצות

פדיון בכור

ויה"ר שחבון שיקבל פדיוני יהיה

הכהן הגדול

אשר יכהן אז פאר בבית המקדש שיבנה במהרה

בימינו או"א.

ה צ ה ר ת

היהדות החרדית המאורגנת בהסתדרות שלומי אמוני ישראל בקשר עם המצב.

אנו כותבים בכל תוקף נגד סבול הסחאות והעלבונות שהוכעו מצדדים שונים נגד הממשלה יר"ה. רוח זה הוא נגד דעת התורה והמסורה בפרט שאין אנו מוצאים כל מקום להתרופים, מעולם לא נתנה היהדות החרדית שיטת לב מיוחדת להצהרה הסתומה שנתנה לנו כהמטשלה הבריטית בצורת הכרזת בלפור אעפ"י שהננו נאמנים להממשלה הבריטית. לא ראינו בהצהרה זו רעיון משיחי ולא קיונו מסנה לגאולת עם ישראל. ועם בטולה אין אנו מאוכזבים אנו מודים לממשלת הפועלים על האומץ, בזה שהסירה את סלע הסכסוכים בין תושבי הארץ ע"י שנתנה באור מלא הלא משתמע לתרי אנפין, להצהרה שהביאה זה שלש פעמים לידי תוצאות כלתי רצויות.

אנו כותבים בכל תוקף, נגד כל התחכרות עם החפשים בא"י, טרם שלא הכניסו בחוקת הקהילות שלהם את ארבעת הסעיפים שכל גאוני עולם אסרו את ההשתתפות עמם בלעדם, טרם שהם לא יכניסו שנוי רדיקלי בנוגע לדת בבתי חנוך שלהם, טרם שאין אנו כמותים שבפסח הבע"ל לא יאכלו הקבוצות ב"עמק", חסין, כמעשה שהיה, טרם שאין אנו כמותים שהדבר עתונה הרשטי של ההסתדרות העובדים לא ירפם בשבת כמעשה שהיה, טרם שמטבח הפועלים של ההסתדרות העובדים אינם חדלים לאכול גרם סדי יום כיום. מעשים בכל יום. טרם שחברת "תנובה" לא תותר על פסקי הלכותיה החדשים של יותר טוב שכל ל"ט הסלאכות האסורות תעשינה ע"י עבודה עברית, ע"י יהודי, מע"י נכרי, עבודה זרה כמכתבם לבר"צ וטרם שההתחירות השונות לא תפסקנה מלהתקיים בשבת בכל ארצי אפוד על פי דין והמסורה להתחבר עמם. מובתן של אלו רעה היא לאלו.

אנו כותבים בכל תוקף נגד הרעיון המשיחי שנתנה להצהרת בלפור.

סבכנו דומה לתקופת "שכתי צבי" ימ"ש, ואנו סבילים חוב קדוש של מלהמת מצוה על כל אלה שיש בידם ללחום עם הרעיון המסוכן של הציוניות. כי התוצאות מי ישרנו.

אנו דוחים בהחלט כל צעד להחרמת המועצה מתוך השקפה דתית.

אנו דורשים בכל תוקף מאת הסמכות העליונה שלנו, מאת העדה החרדית הנבדלת המאורגנת תחת השם ועד העיר האשכנזי, עם מרן הגאב"ד שליט"א בראשה, שיעמדו בשעה זו על המשמר ועל המטרה שלשם זה נתיסרה עדה חרדית זו. כמו כן אנו מזכירים את ההסתדרות אנ"י בא"י שיהיו נאמנים לדגלם, ולפתור את השאלות העולות על הפרק בזמן לזמן, ברוח התורה והמסורה. ואנו סודיעים כי לחם נלחם בכל כוחנו נגד כל נסיון שתעשה מאיזח צד שהוא להתחכרות עם החפשים.

ולד' התשועה!

"ההנהלה הזמנית"

דפוס יהודה ירושלים

ההצהרה כנגד הצהרת בלפור.

בעזרת ה'

על דבר נבואה עלי לך מבשרת ציון הרבי בשר קלך מבשרת יה שלום
הרבי אל תדא אבד לעז יתודה דנה אלקם

אחינו בני ישראל שמעו נא וראו מעל פעל ה' בימים, בקרב הארץ בדר הקדש וישראל, נפלאים
מעשי ה' לכם לפעל, הן באשר חק בשראל ביום גלותם מעל ארצם, כי יתנבאו
אנשים אשר דקדשו יבדקו לה' לעלות לעזק וישראל תזאמר כבוד ה' יספק שמה תמיד, על כן גם אחשו
בני ישראל הושבים בארצות ארופא אף כי חזקים הם מעל הקדש וישראל, גם דמה יסלחו את נפשות
בגוד לבוא בתוככי וישראל, כי עתה הוא ארבת ציון וישראלם כלם כל מאסן ברוח ה' ימים ביום אשר יזי
פה אחשו דנקראים אשכנזים לקהל נחל, להם היה אמת נחלה פה לפהכנס וכו' מדרשים וכו' זה כמא
ורבשים שנה כי קטנה יד הנטוי על הארץ הוצת בעת תהא על האשכנזים, דנה ברוח הנפשות מפר,
ואחרת נחלהם נחלה ושארה שבעה, ודנה זה מרשים שנה אשר אנה בני ישראל האשכנזים עליו עד
דפסע לעזק וישראל תזאמר חל לחזק על אמת נחלה שבעה עשר יין אנה, דנה עתה על השם
הנחל יעזאל קנאל עשטרך בעד אלכמור באראן לורין ויהי כי השתדל אצל מלך כנעם כי יבד
לחזק נחלה אבותי ולבנותי וחזקו בה ובני עליה בני מדרשים וכו' לשיבת תשובה ללמוד וכו' הם
לשיבת תבנים, רמזים הלכה פה, בית להבנות אורחם, בית מחזין וכל צדו רבים, אש מקום בית הבנות
החריבה, היה נשאר חרב כי לא הגיע חק השמיעאלים לבנותה, ועל כי צד היה לו המקום להתפלל, ערב
הפלי תתנע לפני השם באראן ישלמה ולמן פאן ראמחשילר ול כי יבא דברט לבנות דביהבנים לפני
הקיסר האדור הדימן במדעת עשטרך ויהי על השם פניו חקם דבוא דברט לפני במדעת
עשטרך ויהי, ואז דפסד במשלת עשטרך ויהי על יעזאל קנאל ביהבנים נראא פיצאאא ויהי על
דמינסטער עשטרך ויהי אשר בקאנסטאנטאנאל כי דמה ידשו על דברט במשלת מלכות ישמעאל, כי
למה לא נבנה הבית הבנות? ודדשו השדים הבונים ויהי ותמן במשלת ישמעאל סקרה, כי נכל לבנות
דביהבנים כי מינים היה על אמתו ביהבנים אף לכלתי נבנה דברטם ויהי נחלה מפרת דביהבנים
חריבה כי כן חזק השמיעאלים, ודברה הוצת לא הבילה עדת האשכנזים ערב לא בניו דברטם, דנה כי
היה ה' הלחן אשר במשלת מלכות ישמעאל לראגשים אשר לא חזקו באמת השמיעאלים ותן ה' כלם
קשר וכלי איוסא ויהי כי ידשו כי יתן הנחה לראגשים הרבה, ויבד ה' כי השילטאן ויהי ישר למשכנת
קשר וכלי איוסא ויהי ותתן הנחה לכל איש ואיש במלכות ישמעאל: אז נתן דת מלכות ישמעאל כי
יבדו האשכנזים אשר ביהבנים לבנות ביהבנים נחלהם כחשק לבנים: בעת דהא נבדו ארד בשראל ממדור
נתן תחבת ה' לבנות דברטם וגם אדשו בני מרת מרסן כרסן במשלת מלך סרסן ויהי גם דמה עומט
לבנות דביהבנים, ברוך ה' כי בניו ביהבנים נחלה ומסאדה למאר' למדס נלות ישראל מארצם לא היה להם
ביהבנים מוצא ביהבנים גם כי תחלו לבנות דברטם לא היה יכולם לבנותה באית נססטי כי עזר לפניו
השמיעאלים ודדשו במדת דחום נחלתו, אף יהדות לה כי במשלת עשטרך ויהי ביהבנים, וישפוט ביהבנים
דלים תמן כמא כבוד במלכות ויהי חסרת תדקתה נבנה איה גם על שדה ויהי עם היעזאל קנאל
עשטרך נראא פיצאאא ויהי הוא במדת חסדו, וצא לעזת ובניו דביהבנים באית נססטי.
ותת אחר כי הקריבו ותתו תודה לה' על כל דמסר הוה עמט חסדו נא לבנים חסדו, לשמע את
תחנתו ושאחשו כבם, הלא תדע כי עדתה לא נכל לבוא להתפלל ביהבנים כי לא נשלה חק עד, הם
דבמה דביהבנים ועד צידק לפנות עפר ממנה וטוח ביד מכות, וללנת חסרת תוצת אבנים וסחין איהם לפניו
העליו עדת נשים ואף בידו להשלים כי כשל בה השכל לשאת על חובת כי לא מצא ה' תשובת הוה אף
על הבין אשר בניו עד מה כי עתה רבו הבנים מה ותיקד צדו בן ויהשלים כל מלאכת ביהבנים וצדק בן
מינים, ערב שחשו לפנים את הרב דביהבנים ורא משה כרה מידו כהראסו ול כי יקדס מלפניהם כי תתן
מדת נדבת לבנים על השלמת דביהבנים ערב אדשו אל תבנו את חסדכם באגט דדין תחבת לה' על
דביהבנים איש איש כמדת ה' אשר עליהם ועל ספר יתב נדבת כל איש ואשה ולכם תודה צדקה לפני ה'
כי יתן לכם כרם עד כל ד', ביד חסד דבני נבדו וסקרדי נחלה אשכנזים מעזק וישראל תזאמר ויהי דנקראה על
שם הכני יתודה חסד צלל.

נאם שמועק ורחי הרב דמאורע	נאם יוסף ותרל סלאנס
נאם יעקב תאומים	נאם יעקב במדור ידל ברוך ולהה
נאם מרדכי מאיר ראבינואהן	נאם חק משה כנל נאדעמעסער
נאם ארי בא'א מזה ירחמיאל ולהיה נאמן	נאם דוד שעפער

(*) רחם בית הבנות וישראל וישראל אמת באמת הבין ארס שלשים תמיד הכני חסדו, חלשנו אל כפר מה עדים וישראל וישראל אמת
אשר ודדו פה תוצאת לפס כלות הבין עד תחיל תלה עד תחיל אלכ דקל דנה וקאקאק סלכ, שובת הולגס אשר כפר תחלת
לעזי וכלאבה יום תחלת הבנות עד עתה.

כשביכנ"ס מסיר כיפתו לכבודו של הקיסר...

"מלך עולם, ממליך כל מלכים, בצדק תכין כסאם, ובעוזך נסמכים, בישועתך יגילו, ובשמך ירונו, להפרות שלום, להצמיח צדקה, לשפוט עניי עם, לחלצם ממצוקה, קרנם תרום בכבוד, וברצונך יעצמו.

"עטרת בחסדך הקיסר פראנץ יאזעף הראשון, חוטר מגזע האבסבורג הרימות, ותנצרהו כאישון, כי דרכיו ראית, ולבבו ידעת, צדק לבש, ותלבישהו צניף תפארה, בצדק הוכן כסאו, ותעטרהו עטרה, וממעון קדשך השמים, עליו הופעת...

"כי זכר עם דל, זרע ישראל, נוצרי חוקי חורב, שומרי תורת אל, ויאמר בני גם אתם, אל תיראו, שמרו דת לכם נתנה למורשה, אמונת אל אחד, בלבבכם חרושה, התהלכו ברחבה, ואמונה אל תפרעו..."

אלה הם שלושה בתים מתוך שלושה-עשרה בתי "שיר ציון אשר שרו בני ישראל יושבי ירושלים ביום הופיע הקיסר האדיר פראנץ יאזעף הראשון יר"ה ביפעת הודו והדרו על העיר הקודש ירושלים, ביום חמישי לחודש כסלו 5630 – דהיינו נובמבר 1869. שיר זה, ש"חובר ונדפס על ידי יואל משה שאלאמאן".

★

לא בכדי יצא יואל משה סלומון בשיר הלל ושבח ל"קיר"ה (הקיסר ירום הודו), כפי שקראו בחיבה יהודי אוסטריה-הונגריה לפרנץ-יוזף, שישב בעל כס קיסרות אוסטריה מ-1848 עד 1916, וזכה להרבה הערכה והערצה בקרבם. אוסטריה-הונגריה היתה מדינת מוצאם של רבים מהאשכנזים בירושלים אז, והם חיו תחת חסותה. ובמשטר הקפיטולציות של אז, כשהקונסול היה כלי-כול, או כמעט כך, לא היה זה ענין של מה בכך. כאשר האלטרנטיבה היא עריצות המימשל התורכי.

איך כותב סלומון בשירו, כשהוא מגיע לעיקר הדברים? "גם לבני יהודה, יושבי ירושלים, הפליא לעשות, הגדיל פי שנים, יסוככם בכפניו, ותחת צילו יחסיון ישכנו תחת כנפי חסדו, בהשקט ובטחה, אין פרץ ואין צווחה, ואין מפריע מנוחה..." בדיוק כך.

★

בעצם, היה פרנץ-יוזף המלך המערבי הראשון שביקר בירושלים בעת המודרנית. ביקור מלכותי קודם היה ב-1862, כאשר עשה בארץ מי שעתידי היה להיות אדוארד השביעי מלך אנגליה – אבל אז היה זה רק יורש עצר, הנסיך מוויילס.

פרנץ-יוזף לא הותיר אחריו הרבה אותות מביקורו בירושלים. אולי מפני שביקורו היה "דרך אגב": ב-1869 נחנכה תעלת סואץ. פארנץ-יוזף, מלווה על-ידי בנו, העדיף לבוא לטקס חנוכת התעלה לא במישרין באניה מאירופה, אלא אחרי ביקור בארץ הקודשה. כיון שהיה מושל קתולי של ממלכה כפולה קתולית, וכיון שרצה "להיות שונה" מהצרפתים, שהיו השושבינים העיקריים בחגיגות התעלה, וכיון שאחד מתואריו המלכותיים אותם נשא כ"קיסר הקיסרות הרומית הקדושה" היה "מלך ירושלים". וכיון שבלאו הכי היתה זו תקופת התפשטות המעצמות למזרח (רודו של פרנץ-יוזף, הקיסר פרדיננד, שלח עוד ב-1840 יחידות של הצי האוסטרי להילחם בצד הצי הבריטי במצור על עכו), ומעוד סיבות כהנה וכהנה – עשה פרנץ-יוזף את הסיבוב לירושלים.

★

אולי קצת משונה הוא, שהמדליה הרשמית שהוטבעה לכבוד המאורע "הביקור הקיסרי העליון הראשון במזרח, ועליית הקיסר לרגל לקבר המושיע", אינה מזכירה כלל את תוארו "הירושלמי" של פרנץ-יוסף. אבל את תושבי ירושלים לא עניינו, כמובן, תארים ירושת מלכי הצלבנים בירושלים, אותם עניינו כוחו וסמכותו של הקיר"ה – ושירו של סלומון הוא הדוגמה למניעיהם בכך. בזכותו של פרנץ-יוזף – ליתר דיוק, בזכות חנוכת התעלה ומיקוד תשומת הלב העולמית למזרח – זכתה ירושלים אותה שנה לדרך חדשה, נוחה למדי, בינה לבין יפו. פרנץ-יוזף חנך אותה דרך.

אולם אופייני למצב הארץ אז הוא, כי שנתיים לאחר מכן, ב־1871, כבר היתה הדרך הרוסה ומשובשת, ורק ב־1881 היא נסללה מחדש, כדרך המרכבות הראשונה בארץ. בזכותו של פרנץ־יוזף — לפחות לפי הסיפור הירושלמי — גם זכה ניסן ב"ק לכיפתו. לא ניסן ב"ק האיש, אלא בית הכנסת שבנה, שבפי העם היה קרוי, באידיש, עד הריסתו ב־1948, "נישה'ס שול" — בית הכנסת של ניסן.

היה זה "תפארת ישראל". בית הכנסת הגדול של החסידים בירושלים, אותו הקים ר' ניסן ב"ק וחנכו ב־1865. שמו הרשמי, "תפארת ישראל" בא לו מהארמוֹן מרוז'ין, שתרם תרומה ראשונה לרכישת מגרש בית הכנסת, אולם בפי העם היה קרוי בית הכנסת "ניסן ב"ק" או, כאמור, "נישה'ס שול". ניסן ב"ק, שהיה עסקן רב פעלים בירושלים, היה בנו של רבי ישראל ב"ק, שאחרי שנים בצפת ובהר מירון הגיע לירושלים והקים בה את בית הדפוס העברי הראשון שלה.

★

כך או כך, אף שבית הכנסת, ההדור, הגבוה והמרומם, נחנך עוד כחמש שנים לפני ביקור הקיר"ה בירושלים, כיפה לא היתה לו, ומהסיבה הפשוטה והרגילה: חוסר כסף. כאשר עבר הקיסר ברובע היהודי, כך הולך הסיפור, הבחין כי אין לבית הכנסת כיפה. שאל הקיסר את ניסן ב"ק שליווה אותו: והיכן כיפת בית הכנסת.

נענה רבי ניסן ואמר, "אפילו בית הכנסת שלנו שמח לקראת הוד מלכותו, והסיר לכבוד הדר רוממותו את כיפתו..."

הבין הקיסר את הרמז, ונדב תרומה הגונה להשלמת כיפת "תפארת ישראל".

מתוך "שיר הקודש" לרב גנחובסקי

שיר ציון

אשר שר בני ישראל יושבי ירושלים

ביום חמץ הקיסר האריך

פראנץ יאזעף

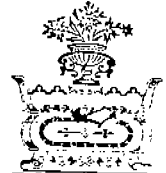
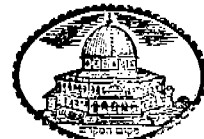
הראשון ירה

בימשת הודו והרח על העיר הקדש

ירושלים

ביום המשיכי לדש בסליו

5630

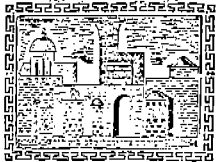
זה מקורך ברוך ושמח וצחוק: לעצורך!

[illegible]

「フー」

ברכות
לר"ן לעזרי
ושיחיו ת"ו

८१८

שמואל בתורה

בעה"ק ירושלם תב"א

יובל 27 לחידוש מעלות המהפכה לפ"ד.

ובמז"מ

בית

האשה הבאה אל ביתך

ברחל וכלאה

אשר בני ישראל את בית ישראל יעשה חיל:

[illegible]

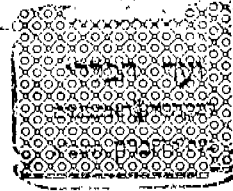
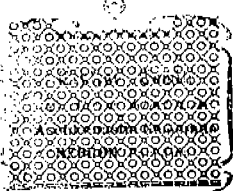
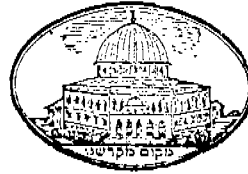
והכל שריר ובריר וקיים.

DKJ

Q43

גם אנכי וזהו באתי בתשובה וירי שכן אני שהחיים ככל האסיר לעיל וכל צ"ח נאם

כתובה ירושלמית, תר"ע.

זאת התעודה

מאתנו הח"ט נבאיו ועד הכ"ט בעה"ק חברון ת"י

בד החבר
בעיר

זו נתקבל לחבר ע"י בע"מ מחקנתו ונרשם בפנקסנו
לחיות לו לזכרון קדש בפי כל העדה הק' ההגות
בטרת ה' וסחפלים לפני מערת המכפלה, לטובה ולברכה
כל ימי עולם, ולקיים ככל התקנות האמורים עם הספר, וזכה
המצוה הנשגבה להיות חבר למסדרנו שיש בו פקוח נפשות
ונפשות חסד, והחוקת הישוב בעיר קדשנו יתמודד לו כי ישפיע עליו
ה' מסרם קדשו שפע ברכה והצלחה וזכה לאריות ימים ושנים
באשר ועושר וכל טוב מלה, כערתה מברכיו החתמים

ביום לחדש ש' הר

נבאיו ועד הכ"ט בעה"ק חברון ת"י

תעודת הוקרה לנריביו עם התורמים למען הישוב בחברון
ושמירת מערת המכפלה.

49

תקונים בדת! ?

קטע מהתזכיר שנשלח להרבנים והחלוניים הבוחרים את הרבנות הראשות. יחד עם

ההזמנה לאספת הבחירה **שעפ"י התזכיר הזה עליהם**

ליצר את הרבנות הראשות

אחד הדברים היותר חשובים שהאספה צריכה לשים אליו לב, הוא ליסד בית דין של ערעורים בחברי בתי הדין שבכל רחבי ארץ ישראל. בית דין שכזה נמצא במדינות רבות אחרות, והועדה של המחלקה

המשפטית המעיגה בסמכות בתי הדין בעניני המצב האישי עומדת בכל חקף על צרך יצירת מוסד לערעורים. בתור הנאי להרחבת סמכות בתי הדין של היהודים. מיעצים אנחנו גם שהאספה תעין בכני ועד

לתקן התקנות הנחוצות בדיני ישראל על המצב האישי ולקבוע גם תעריף מסים הנגבים בבתי הדין.

ניסדים אנחנו בשעה חסודה ביחס להתפתחות בתי הדין ואחריות גדולה מוטלת עליכם ועל האספה הערה היהודית שלבית הדין תהי' סמכות שלמה בכל הענינים הנוגעים להמצב האישי של היהודים. המטרה הזאת

הובל לצאת לפועל רק אם תקנות חשובות תעשינה גם בסדרי המשפט וגם בדינים גובים

שהם לקו לפני בית הדין בתנאים הנוכחים שני הדברים אינם משביעים רצון הלך המושב

של העדה ועל האספה יהי' לשום יסודות חוקים שעל פיהם יוסד בית דין עליון שישיט שלום ואחוז

בין כל העדות היהודיות ויבטיחו את האמון בבתי הדין אשר ישפמו את הכל בצדק ובמשרים בהתאם

לעקרים היסודיים של מסורתנו וכמו כן בהתאם לדרישת הצדק והשוויון של הזמן הזה.

התזכיר היסודי הזה נדפס גם בדואר היום כ"ו שבט ובהארץ.

בתזכיר שהוגש לפני הועדים. כתוב לצדף שלשה אנשים חלונים לועד השמונה אשר יבחר ניכ ע"י

האספה וישמשו במשרה משך שלש שנים.

ב' לס' כל אשר בו מום לא יקרב —

מחאה נמרצה

מה שנתפרסם בעתונים שישתתפו בלוי הורוין,
 בצנלבוויגען, ד"ר בוקסבוים במשא ומתן עם ועד הלאומי
 בשם אנודת ישראל להוי ידיע גלוי ומפורסם שהם עושים
 זה לדעת עצמן, שזה נגד תורתנו הק' לדעת רבנותינו
 הגאונים שאסור להתחבר בשום ענין עם ועד הלאומי,
 ואינם שלוחי עדת החרדים הי"ו בזה כלל וכלל.

ויקיים בנו ב"ב מקרא שכרזוב ואשיכרה ונו ויועצין כבתרזילה ונו' אח"כ
 יקרא לך עיר הצדק קרי' נאמנה.

ועיד אמויצ בעה"ח יום דהיי למכיי חרציה, פערה"ק ירושלים תוכניא.

בשם עדת החרדים הי"ו

מאיר העללער

דפוס צוקרמן

הצרי אין בגלעד אם רופא אין שם?

האם אפשר לנו לאמר, שה' שלח מכה בלי רפואה? אפילו חולה שאין לו שום תרופה והוא כבר עומד למות, בכל זאת אם בא רופא ונותן רפואה מרואימה שומעים לו, ומצינו אצל משה רבינו ע"ה בזמן ששב מצרימה ובנו נמצא בסכנה – לא הועיל לא שום דבר, ורק כשנמול הרינוק געלמה הסכנה. אנו רואים מזה שצריכים לחפש תמיד את מקור המחלה ואח"כ לרפאות אותה. גם עכשיו כשהעם סובל יסורים נוראים עלינו לחפש את התרופה הנכונה!

בזמן שבית המקדש היה קיים הקריבו קרבנות, שיכפרו על עוונות הכלל, אולם כעת נשאר לנו אמצעי אחר לכפר בעד עוונותינו בכדי שנצל מרוסורים, והאמצעי הזה הוא **רפ"ה**.

באמצעי הזה אחזו אבותינו בכל הדורות כשהיו נתונים בצרה, וכעת עלינו להשתמש בו כדבעי וליסד מעמדות קבועים שיתפללו בכל יום בלי הרף למען אחינו הנתונים בצרה בכל תפוצות תבל.

התעוררו וחזרו על נפשכם ועל נפשות אחיכם והתפללו בעד גאולתנו השלימה!

כנביאים אמרו, כי נפש החוטאת היא תמות, אולם ה' הבטיח, שקרבן מכפר ובזמן שאין בית המקדש קיים תפלה מכפרת, כדכתיב: "וגשלמה פרים שפתינו". ברם כשלא נוקמים גם באמצעי הזה העונש הוא ברור...

ארץ ישראל היא שורש ויסוד העולם, ומה שזורעים כאן צומח בכל העולם, ואם אנו נרפלל בעד כל הכלל, זה יועיל לכלל, וכן חי' לחיפך...

עתה דעו נא שהאחריות למצב כלל ישראל נופלת על תושבי הארץ הזאת, ולכן השתדלו, שיהכלל לא יסבול חי' בגלגל, ורמיזתו לשובת הגוי כולו, עם ישראל בתפוצות הגולה, דמחכה להפדתכם! הקב"ה מתאורח להפלתם של צדיקים.

ולא מספיק מה שאומרים פרק-איוהו מקומן, וסדר הקטורת והקרבנות – כי ישנם דברים שונים הפוסלים בקטורת, ואם לא אומרים ע"פ הדין, לכל פרטיו – אזי חי' עוד פוגמים ומקלקלים בזה, וקדמונינו, שתקנו את אמירת הקרבנות, תקנו שיאמרו ברגשי-קדש, בהתלהבות, ובחשבוני-הנפש של תשובה וזה-אפשר לתקן בהקדשת יום אחד, לכל-הפחות, בחודש לרפ"ה נבונה בלב שלם.

ואין זה דבר קשה כלל להקדיש יום אחד בחודש לזה – כי האיש שהדבר נוגע בלבו נאמת ורוצה לעשות דבר-מה לשובת הכלל, לא יכבד עליו הדבר הזה כלל וכלל.

ובנו אנו קוראים בקריאה גזולה מי לד' אלינו!

מי שלא נכבה שכלו רגשי אהבת ישראל – מי שחש על ישראל עם קדושים המתבוססים בדמם, מי שחש על כבוד ה' המתחלל בגוים, – מי שמצפה לישועה ולהחזרת בנין מקדשנו, מי שמחכה לכהנים בעבודתם וליום לשירם ולזמרם והשבת ישראל לנתיבות, אל ימנע עצמו מלכא לאסיפה שתתקיים במוצש"ק ויקרא בשעה 7 בישיבת שפת אמת.

אנשי מעמד שבירושלים

דפוס צוקרמן ירושלים

בזמן המלחמה באירופה נקראים אנשי ירושלים להקדיש יום אחד בחודש לתפילה.

בעזה"י.

53

מודעה רבא לאוריתא

ממעם ועד הרבנים ומחרה"ג הבד"צ ספרדים ואשכנזים פרושים וחסידים הי"ו

אזוי וויא עס גיפנען זיך אידישע ספרדים וואס פאר קייפן קליידער בחזקת כשרים פון שעמנו, און באמת זיינען זייא שעמנו. דערום זיינען מיר מזהיר לאחב"י אז ווער וואס וועט קייפן קליידער אדער ווער עס האט שוין לאנג גיקויפט פון ספרדים קליידער איז ער מחויב זיין גוט בודק זיין דורך אריינגיין אומן, וואס ער קען דאס בודק זיין אויב עס איז שעמנו. מיר זיינען פאר זיכערט אויף אחב"י וואס האבן מורא פאר השי"ת וועלן געוויס צו הערן צו אונזערע ריידן וויא ווערן זיך אין היטן אז וויא זאלען נישט גישטראכט ווערן אין אזא גרויסען אסור שעמנו, וואס אין איינליכע רגע וואס מיר פראגט זיין איז מען עובר אויף איין לאו.

אויך זיינען מיר נאך אמאל מזהיר אונזערע ברידער וועגן דעם גרויסען הארבן אסור פון חו"ל אויף דיא וואס גייען אין מיאמראות סייא מאנען און סייא פרויען, ווייל עס האבן זיך גיפונען אייניגע מענטשן און האבן פורץ גור גיווען, און זיינען גינגען אין מיאמראות וויא זיינען גיבראכט גיזארין פאר אונז, און האבן זיך מתודה גיווען, און האבן מקיים גיווען אונזער פסק דין.

דערום זיינען מיר געצוואונגען נאך אמאל מזהיר זיין אז קיין מענטש, סייא אסאך און סייא אפרו מאר זיך נישט דער וועגן צו גייען אין מיאמראות.

והשומע לדברינו ישכן בטח ותעב"ט

כאשר נתברר שנמצא ספרדים יהודים המוכרים בנדים בחזקת ברוקים משעמנו, ובאמת המה שעמנו. ע"כ מזהירים לאחב"י שכל מי שיקנה בגדים מהספרדים עליו לבדוק היטב ע"י אומן בקי, וכן מי שקנה מכבר עליו לבדוק היטב ע"י מומחה בנ"ל. ובמיוחד אנחנו כי אחב"י החרדים לתורה יזהרו בנפשותם שלא יכשלו בעון חמור כזה אשר בכל רגע ורגע בלבישת הבגד עובר בלאו, והשומע יתברך בכל מוב סלה.

עוד הפעם נשוב להזהיר ולהזכיר את אחינו ב"י חומר של חו"ל בענין הליכת בתי המימראות אחד אנשים ואחד נשים יען איזה אנשים פרצו גור והלכו למימראות ובאו לפני ב"ד והתודו על חטאתם, כאנשים הכשרים קבלו עליהם את הדין, ובכן נזהיר לכל יהיו שום ישראל כשר ללכת למימראות כי דבר זה נגד הד"ת ושל"ב.

אב"י

סייענו מסימון קי איי ב"ידידות גידיים קי ב"ידין רופאם ב"יטודים פרושים, אי דיין קי סון פרוכאדום קי ט איי זיין אלייזם שפאט, אי פריימאס קי איי זיין אלייזם שפאט, סייענו חנסי אב"ימאס אס טודו אל קי קרי מירקאל ב"יטודים פרושים קי פירקרי אס סאכ"ר פור לה רופא אי אל זינג'דורו די אריינערן קי ט ביאה שפאט, אי קי לו לומוסערי אס אופ"סיאל קי סי אינטיינדי פורק מודוס לוס שפאטריס ט סי אינטיינדי, לו איסטיוס אס אל קי לייא מירקו טאמניין אקאב"דאמאס פורקו לייא אס סאכ"דו קי. אים פיקאלו גראנדי אי קאדה פונקו אי פונקו קי לו ב"יסי סין קוטאל אל שפאט פאסה פור עין. איסטיומאס די מוליסטודים אידמאטס לוס טיימינטיס די אל טייס קי סי אקאב"דאמאס פור סוס אלמאס וסלי"ב.

אוסרס ב"י אקאב"דאמאס אי אקאב"דאמאס אס מוליסטודים אידמאטס פור אל חסור די איד אלוס טיימאטס טאמנו לומאכ"ס קומו מו"ריס אי אלגוטס קי פאסאקו אי פוהירן אלוס טיימאטס אי ב"יטודים אס ב"ד קומו בולאטס ב"ידיים אי אסורגארן אל פיקאלו אי אריס"דירן אל דין, סייענו חנסי מורגאמאס אס אקאב"דאמאס קי דינען בר ישראל מ פוהירי איד אס לוס טיימאטס קי מונג' אקאב"דאמאס מול. סוכרי איסטו קי אים קונטרה לה לוי וסלי"ב.

גם מודיעים לכל מוכרי חלב שיבואו ביום ד' בחד לחוד הרבנים בבית התבשיל הב"ל, ומי שלא יבוא יהיה מהצדקים ואינם נענים.

מודעה רבה

תעודות הרה"ג ובד"צ דע"ק ירושלם תובב"א

אמר ר"א ש"ן ושהרב פה"ק ובין שלא חרב אין השכינה וזה מתוכה של כותל המערבי והיו עיני זלבי שם כל הימים, ובן הוא אמר ויעני מהר קדוש מלה, ואע"פ שהוא הר, בקדושתו הוא עומד, (מדרש תהלים).

עם ה' במהו בכל עת, שפכו לפניו לבבכם! ותהלים כז ע.

החברה תהלים ומשניות אשר יסודתה בהררי קדוש מכמה שנים הלוכדים וכתבים תמיד בעבור אצל כותל המערבי את תפילות התהלים בעד כלל אחינו ב"י בכל מקום שהם, בין בים ובין ביבשה, וגם בעד הפרט כפי הדרוש לאיש איש הידע נגעו לבבו, ככתוב: כל תפלה כל תהנה אשר תהיה לכל האדם, לכל עמך ישראל, אשר ידעון איש נגע לבבו, ופרש כפיו אל הבית הזה ואתה תשמע השמים, (מלכים ב' ח' יח), הוא ענין קדוש ונעלה מאד, ואשרי אנוש יחזיק בה, ובן אדם יתאמץ בה, ובפרט לעת כזאת, אשר במשך שנות המלחמה נאבדו הרכה ספרים, והרכה תשמישי קודש שתיו להחברה הגו' בעד כלל המבקרים את כותל המערבי מאחינו ב"י, ובפרט בשבתות וביו"ט ובשלש רגלים אשר ינהרו אליו כל תושבי ע"ק, ומובן כי מקום הפילה דורש תמיד סדר, והשגחה על נסיון, ובפרט בימים ההם, ובפרט מקום תפילה פתוח, בלתי סגור, וגם מעט התמיכה שהיו מקבלים העניים מרודים ת"ח יראים ושלמים מהמתפללים של החברה תהלים הגו' גם היא נפסקה במשך השנים האחרונות של שנות המלחמה, ומצוה גדולה על כל אי"א מאחינו ב"י לתנות מסייע ומשתתף בנדבתו להחזקת וקיום ענין הדרוש והנעלה הזה, לסייע ולהשתתף לעצת נביא ה' שיעצנו, המזכירים את ה' אל דמי לכם, וכו', עד יכונן ועד ישים ירושלים תהלה בארץ, (מלכים ב' ז'), ויעמוד לו ולזרעו זכות התפילות של החברה הגו' שמתפללים תמיד בזה שער השמים, שיתברך באורך ימים ושנות חיים טובים ומאושרים ברוב עושר ענג ונחת, ויזכה לראות בפני הפלאות, כתקות ב"י אסירי התקוה אשר בתוכם הרה"ג ובד"צ החותמים בכרכה בחודש הרחמים בשנת עמר"ת פה עה"ק ירושלם ת"ו

נאום	מיכל הורוויץ (רב ומו"ץ בכנסת ישראל) מק"ח
נאום	יעקב משה חרלפ (רב ומו"ץ בשערי חסד ומו"ם דבולל סובלק ולאמוע) מק"ח
נאום	הישיש מרדכי שבתי גארדאן (מנהיג אמריקה) מק"ח
נאום	מרדכי לעווין (נבאי דמיהכ"ג כנסת ישראל) מק"ח דבהכ"ג
	מק"ח בד"צ של עדת אשכנזים אשר בעה"ק ירושלם ת"ו

מסירה וחלול שבת בפרהסי' ע"י חברת «תנובה».

חברת «תנובה» לא הסתפקה בזה שחללה את השבת אלא גם אסרה את היהודים שמחו נגדה והגישה עליהם משפט פלילי.

הנאשמים יצאו בערכות של חמשים לא"י כל אחד הסתדרות «צעירי אגודת ישראל»

דפוס פ. עניו בהנחלת א. ח. ברנשטיין

כ"ה

פרעות ביהודים מגיני השבת! על ידי חברת «המחיר» מחללי השבת

מגרש האוטובוסים על יד מאה שערים. נהפך לשדה פרעות ביהודים.

היום יום א' פנחס י"ג תמו

בעמוד יהודים חרדים בהגנתם נגד הלול השבת של חברת «המחיר»

התנפלו עליהם הנאגים של חברת «המחיר» בהכה ופציע ובזריקת אכנים עשרה יהודים הוכו מכות רצח עד שפך דם מהם התעלפו ומהם יצאו בשן ועין ועתה ידע הקהל איך להתחשב עם חברה זו הח' מהצבור ודורסים ברגל נאות ובזו את כל המודש להם ועוד רוצים להכניע את רגשותיהם בכח אנרופם צפרני חיות.

הלאה מחללי השבת! הלאה חרדים ידי עשו!

תחזקנה ידי המגינים המקדשים שם שמים במסג'

הסתדרות צעירי אגודת ישראל

דפוס «יהודה וירושלם»

57

אבל יחיד

על השמועה כי באה ונמס כל לב

בעלות בסערה השמימה יחיד הדור ראש גלת אריאל קברני
היהדות, הגאון האדיר שר התורה רשכבה"ג

חיים עוזר גרודזנסקי

היום יום ז' מנ"א בשעה 6 אחה"צ בדיוק

יערכו עליו מספד מר נהי ובכי תמרורים

בהיכל ישיבת מאה שערים

רבותינו הגאונים הגדולים

מרן רבי צבי פסח פרנק שליט"א

רבי איסר זלמן מלצר שליט"א

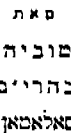
רבי יעקב משה חרל"פ שליט"א

רבי יוסף גרשון הורביץ שליט"א

רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי שליט"א

בשעות ההספד בטול מלאכה

וכל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה'

לְחַת יִרְדּוּ עַל מִי

נער
גרופ
בעדן
ירושלם
העכצא

לארבעה וארבעים שנה משנת התרנ"ז עד שנת ה'תש"ל לפג.

סדר קביעת הטנע למעשיות ולשמיכות. קביעת החדשים והמולדות. קביעת המועדים והצומות. קביעת הארבעה פרישות וארבע פרישות מדינות וארבע נפרדות. ושאלת כל ומסר, לאשר בארבע ולאשר בתרל.

[illegible]

התחשבות במחלה – למשל העוקר לוקח בקצוות שנת חתונה מתן בל שישו עיקר לחיבתו מתן לשלול על כל חשש ומבטא שיש רמת ח ה ה יום הסודר זה שעה 10, נערים (בטנים) של חלק 1, וכן על הסודר בל חשש. ובחזון לוקח בקצוות הסודר שנת חתונה מתן בל שישו עיקר לחיבתו מתן לשלול על כל חשש ומבטא שיש רמת ח ה יום הסודר זה שעה 10, נערים (בטנים) של חלק 1, וכן על הסודר בל חשש.

[illegible]

שנה בין באי בין בחיל, ובקום שנתם נחשב בתחיל לומר לך שחלף זה השנה

ישיבוי הדעתה במול ירוש' לכלל ומוצאתני כי שאריות ישראל' לא יעשו קולה להרמים למה בזה בלי דשחתי.

דרשו את שלום העיר!

יואל נא כבודו לבחור ביראת ה' על פניו חמישה אנשים "שלשה מסוג הת' ושנים מהסוחרים" מדרשימה הזאת המכשרים בעינינו למנותם לשרת בקרש: בועי הכללי לעדתנו הספרדים העי"א למשך שתי שנים נו"מ מר"ח אייר הבע"ל. ואשר יבחר בו יציין אצלו ציון כזה ויטבמ"ה.
 העיר י"ש"א ברכה ס"ט.

תלמידי הכמים היוז.

הרב חזר יוסף בורלא יצז	הרב חזר אברהם פינסו יצז
" חזר יוסף אהרן מנחם יצז	" חזר אברהם מבורך יצז
" חזר מרדכי נחז"ל יצז	" חזר אליהו נבון יצז
" חזר מרדכי בר אהרן יצז	" חזר אליהו פאנדיל יצז
" חזר מרדכי כהן יצז	" חזר אלעזר מורחזי יצז
" חזר משה מאגיד יצז	" חזר ברוך פינסו יצז
" חזר משה פרין יצז	" חזר בכור שאקו יצז
" חזר מנחם אלחסי יצז	" חזר בכור יוסף ך וניסבי יצז
" חזר מנחם דאנק יצז	" חזר בכור ניקאוו יצז
" חזר מרדכי שרזל יצז	" חזר נבריאל שבתי יצז
" חזר נסים מאנדיל יצז	" חזר חזר אלקלעי יצז
" חזר פריסאדו ב' משה יצז	" חזר חיים הלוי יצז
" חזר פריסאדו סודנאנה יצז	" חזר חזי נבון יצז
" חזר שלמה סוזן יצז	" חזר יעקב מאמאן יצז
" חזר שמואל נסים יצז	" חזר יעקב מאיר יצז
" חזר שמואל מנחם יצז	" חזר יעקב דאנק יצז
" חזר שלמה פאנדיל יצז	" חזר יאודה פיזאנטי יצז
	" חזר יצחק אשכנזי יצז

סוחרים נכבדים היוז.

האדון ס' אהרן חיים וואלדו יצז
" ס' בכור אלאוראקי יצז
" ס' חיים קלמן יצז
" ס' חזקיה מאגיד יצז
" ס' יוסף נבון יצז
" ס' יצחק אריה יצז
" ס' יצחק יצחקי יצז
" ס' יוסף קוקיא יצז
" ס' יאושע משה יצז
" ס' יאושע פתנס יצז
" ס' ישעיא ב' שמואל יצז
" ס' משה נבון יצז
" ס' מאיר נאני יצז
" ס' נסים לוי יצז (קוסמא)
" ס' שלמה מסאיוב יצז
" ס' שלמה מורחזי יצז
" ס' שמואל ברוך יצז
" ס' שלמה ברוך יצז

מודעה חדשה

כבר ידוע לכבודם מעלת לימוד הוזהר המדוש אשר הוא מבטל כל מיץ פורעניות וגזירות משות ורעות ומותנא וחרבא ובוה מעלמא והשנה שעברה כבר עוררנו עם ישראל במודעה. תמון לנאולה האמתית: ממעם רבנים הנאונים מאיר דארעא קדישא אשר הוא נעתקה למטה לשמור על לימוד הוזהר לגמור בארץ ובחוצה לארץ אלק סיומים וכפי הרשימות אשר מבלנו לא נגמור רק לערך שש מאות סיומים. עכ אנתנו רבני ונאוני ארץ המדושה מבמשים מכל בר ישראל אשר ידו משנת ללמוד עוד פעם בכדי גמור האלק סיומים בכיה אלול הבעלם כפי שיעור הראשון יותר או פחות עם בני חברתו של אשתמך סיום וזהר אחד לעילוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים ויפר עצת אויבנו וימלל מחשבותם ולא תעשינה ידיות תושיה. ישראל ישכון לבטח ונראה בנחמת ציון אכיר. — ירושלם ת"ז בשיא לחדש אייר שנת תפא"ד לפ"ס

קודם הלימוד יאמר

הרי אנתנו לומדים בספר הוזהר המדוש לעילוי שכונת עוזנו ולהרים קרן מזל ישראל ולסתום פי כל הצרים אותנו עליונים ותחתונים ולהחזיר העמדה ליושנה ויאמר די לצרותינו וישראל ישכון לבטח אמן כ"ד

דברי תנאן מוה"ר י. דיסקין ש"ס"א. עמ"י ע"י ירושלם ערך ת"י. כבר אסרו חכמי שולמור תורה היא שקולה כנגד כל המצות אשרי הוזהר להיות עסילי בתורה הן בגליל, הן בבשטר, בספר וזהק התקונים. וכדאי הוא רשבי התנא האלקי ויעי' לפסוק את כל העולם כלו סן הדין ולקרב את תנאולת ועיניו תחזנה בגלילת גלילת אור ח' ומלאת הארץ דעה את ד' כבא נאי' וישראל נשע בח' תשועת עלמים כענא ובקרב א"ס.	לב כל יראי ד' ותשבי שבו ישמח על התעוררות הקדושה של התמדת הלימוד בספר הוזהר הקדוש ליחיד המנלה אשר באהיק וכו"ל ומה טובה וקדושה הוא ההתחזקות הזאת של גמור כל ספר הוזהר. אלה פעמים על חבורת הקדוש המצודות מחלופים בני הכלא בסיומים אנתנו בעי' לאיר הקדוש תכלא ששעת חסדי אבות הוצא על כל גרות איר הוזהר יגלה הדור החדש לחשק לנו את סבוכי הישועה הנאולה האמתית ויריכנו על כסתי אול ויגדלנו גליל יעקב אבינו ויעלה את נשמות כלל עם קדוש לתשובה עילאה חבביאה נואל לציון כבא ולאות אסרצ בעה"ה מסחא ועירא תרפ"א פתחק ירושתי הק' אברהם יצחק הכהן קוק עובר עבודת קדוש על אדמת הקדוש ראש רבני ארץ ישראל רוב ואכ"ד פעחק ירושלם תובכ"א	ע"ד תועלת ונחיצות הלימוד הקדוש של הוזהר הקדוש התקנים כבר בתכתיב בזה כשנה שעברה. השי"ת כרחבי ויתן התעוררה תשובה שלעילא. כלל עמו ישראל ונכה לראות ביסועה קריבה בעתידת לב נפש המחבה הק' יוסף חיים זאנענפעלד רב ואכ"ד לקחלת האשכנזים בעה"ק ירושלם תובכ"א
---	---	---

תקון לנאולה האמתית

ממעם הרבנים הנאונים מאיר דארעא קדישא

יעידון בן דוד לא בא, ואנתנו את פני' לקדוש ולדעת מה זה ועל מה זה
נחלק קצתי ובלחתי נמדוע לא בא בן שי' ופצאתי און לי ואנינה בקרבי
ולבי דיו, שבאמר א' והבא בספר התקונים חקון לי ודל חנינא חביב
וזהו אליהם מרחפת וכו' והוא אופרת מה אקרא וכו' ובהחזא וסנא וכו'
ויחבר כי בשר תמר רוח חולק ולא ישוב דא הוא רוחו של משהו ויו לון
דריש' ויזיל ליה סן עלמא ולא בען לאשתדלא בחכמת הקבלה (דל
לימוד הוזהר) וגמ"י ענינא וחרבא ובוה ודור ואכ"ד בעלמא, והוא רוח
דאסתלק דא הוא רוחו של משה כמא דאסתר ואיתו וזהק רוח עצה
ונבורה רוח דעת וראת ה' עיב.

הרי כי לימוד הוזהר הוא מעורר הרהמים ונשמתו של משהו ויחנלה
ויכנה המקדש וישראל ישכון לכספה הוליסר בו בבוש שלא יסבול צער תכלי
משהו, אשר על כן אנתנו חכמי ורבני עיר הקדוש ירושלם ת"י ובתי דינים
נתעוררנו ליבר לסוד הוזהר בארץ ובחוק ארץ' כבני לגמור הספר
הוזהר ויהיה הסיום בכיה אלול הבע"ל יום בריאת העולם.
וליסוד הוזהר ותתקנים אלק פעמים בסוד האלה לך שלמה. ויכן
אנתנו קראים לבס אדחתי הכמים, רבנים, סוחרים בעלי בתים בעלי
מלאכות, חוק ואמצו לקחת חלק עמנו, והחלש ואמר נבלי אנו וזו ותחבבו
כחברה הזאת וכל אחי תיפוק חלק מהוזהר ובשעת י' הנפא יוכין הרבנים
לימוד איזה עלין כפי הסדר אשר יתנו לבס תנאים ומנהלים בין בארץ
בין בחול אשריכם וישראל דעו כי ספרה אחבם אביכם שבשמים דעו כל
מלה ומלה נעשות אלק אלפין ורבי רבון עולמות עליונים בשמים כנכור
בחקרת אור החמה.

ואתם אחינו נבאי' ומנהלי עם קדוש בארץ ובחול אשר עליכם
נאמר ומצויקי הרבים כנכבים לעולם ועד עמדו ועשו משמרות משמרות
וסדר לכל חבר וחבר כפי כחו באופן כי כל חבר לימוד וזהר שלם ע"י כ"ה
אלול או חציו או רבעו ולוונ כל סיום שלם על ג' או ד' וברים בכדי לידע
כמה סיומים יש בכל עיר ועיר להשלים אלק פעמים וכבר מגינו חברת
מזכה את הרבים, להשתלח בזה ובכור כי גם אנשי חול יעלה הלימוד שלם
עם אנשי עיר הקדוש בסמלת בית קדוש המדשים בסוד כל ישראל
עריבם זה כזה, ונכנס לשנת חדשה שנת נאולה וישועת בהמים על עמו
ישראל ועל כל העולם כולו, ואחר המסד אם יצטרך עוד נחזור עוד פעם
סדר שני וזכות התנא הרשבי' ויעי' יין עליו ויין עליכם ואתם שלום.

ידוע לכל כי ספר הוזהר של התנא האלה, אור העולמות העליונים
ותחתונים תאסר עליו זה האיש מדקיש הארץ סרינו ספליט ובמסר
אסור ולידת אימה רבני שמעון תלמיד ואי לא תלמיד. (מסד י"ז ע"ג) הוא
עשרת ראשיתו ותאסרנו הרשבי' ויעי' אשר תורתו בוקת לאלפי
אלפים ורבני עולמות ועוברת בין שרפים ואופנים ותשפלים והיות
הקדוש מקום נהיר אש אכלה אש עד קול דממה דקה לפני הקבלה וסמח
בה ובונה בה עולמות חדשים וסדום על עלמא.

פוק חיי מה שכתב ונאון וידיא ולחיה. לימוד הוזהר מרחם על כל
לימוד אפילו דלא ידע מאי קאמר, והרב. כסא מלך' (פירוש על
תיקון מ"ג) אסר לימוד הוזהר בנירסא בונה עולמות עליונים.

עוד אמר אליהו יל לרבי שמעון בהאי ספר הוזהר
יתפרסמו מן גלותא כד אתגליא בדרא בתראת.

עוד ברך קבד' עיב לשון משה רבינו לרבי שמעון, והמשכילים
יחזרו כוזהר חרקיך בהאי חבורא ויךך דאיתו ספר הוזהר באילן לא צריך
נסיון (ח"ל כי הלימד בספר הוזהר לא יסבול חבלי משהו) ובגין וישראל
עתידין לספסם סאילנא דחיי דא הוא ספר הוזהר ישכון ביה מנלותא
ברחמי.

עוד בהקדמת התקונים, והמשכילים יחזירו כוזהר חרקיך ותי
והמשכילים יאמרו ר' שמעון וחבריו יחזירו כי אתכנסו למעבר האי
חבורא רשותא איתיהב להון ואליהו עמחן ולכל נשמתין דסתובתא
לאחתא בניויה ולכל מלאכיא, באתכייא ובארת שכל ועלת על כולא
יחזי רשו לכל שפתן קרישין וכל תוויין וכל כנויין לללא לון דין ספירין
כל שם בדרנא רילת, השותא יחב לעשר ספיראן לללא לון דין ספירין
דלא איתיהב רשו לללא לון עד דיתיי דרא דמלאכא משיחא.

המסד מן האסור כי הנאולה תלוייה בלימוד הוזהר, ועתה נכתוב מה
נדרם כעולם בסוד לימוד הוזהר ונקח אותו מדרכי הים הגדול המקובל תאלתי
רבי חיים וימאל' ולחיה תמסר הרב האר"י ויעי' כתובת בהקדמת
שער התקדמות, ח"ל אני הצעיר בעיר הדל באלפי חיים וימאל' בן לאיר
הרב יוסף וימאל' ולחיה ביהו"ח בן שלשים לבת חשש כתי וישבתי
משומעם ומתבשרתי תחסים כי עבר קצור כלה קיין ואנתנו לא נשענו תרוסח
לא עלתה למחלתנו, אין סודו לבשרי' ו'לא עלתה אומה למבחנו, ולהיכן
בית מקדשנו, אי לנו כי פנה היום וגם נפו צללי ערב וכלו כל הקצין

בעזרת פועלי ירושלים ת"ז, יום ר' אייר תרס"ה

כבוד אחינו ברחמינו, הרבנים הגאונים, נבאים וגבורי קדש, נשיאי ארצנו הקדושה,
די בכל אתר ואתר בסדירות ארצות הברית וקאנאדא אשר באמריקא, שלום!
אחים אהובים ויקרים!

הן נודע לכם עד כמה גדלו מעשינו לטובת הערעור הקדוש בנין ישיבת עיר קדשנו ת"ז, בעזרת הנהלנו לנו כח לעשות חיל—
להרעין ומשנת הנהלנו כח עברי רבות בשנים סיום נהנו אל לבם רבותינו הגאונים לפגנו להרחבת הישוב ע"י התיסרות חברה, **בנסת**
ישראל ובסתרם גדלה והצליחה בעזרת, השאירה בארץ נועה עשתה שדש לבמה יפרי למעלה, כהתקנים על ארסתה ששנים ושנים
בתי מעין לעניים ונחומים שני בתי מדרשים לתורה והפלה וכל צרכי העבור ועפ"י הנהלנו יוכי בהם ת"ח עניים לרוד שלש שנים חליפות
והעיר כנסת ישראל הבניה בנאות בברית דור קדש לשם ולהפאת לפני שיערי ירושלים ת"ז תרומות עין כל רואה ולמחר נחשבו להאר לפנים
את מוב הענין והנסוה הערעין, ופעולתה המוכה בע"ק, כי כבר זכרה, כנסת ישראל לשם ונבעה יצא בעולם, ולא נפגה בשיטתם
שמעה משלוחם עורבים ושבים, שראו בעיניהם ויק הפארת הנהנים הבנים לכבוד מנצחיהם לזכרון קדש בחצרות בית ה' בהוכב,
ירושלם, ואשר למעלה נדל הפצה אין די באר הכוללת בחיבה שלש פעולות יקרות: א' ישוב הקדש, ב' בנין חרבות ירושלים, ג' צדקה
לעניים הקיימת לחורוה, ונסף על כל אלה ידו רבים מבני ציון המלאנה עבודה, בונים, ססתיים אבנים, חרשי עץ וברזל, ועישי כל
מלאכה ושכירי יום יתר כולם יאכלו להם עבודה.

והנה זה דרכנו בפעולותינו בקדש לעורר ויקי האהבה, רגשי החסלה המפזנים כלכות אהבי' גיבוי עמנו לקום על גרבות לזרים
תורסה לח' לבנין ירושלים ולחיות שרירי הדעות וההלה לאל לא אלפן ישראל מנצחיהם גיבויים שנעזרו להשקטו או לדרבי שלוחה
הקדש שיצאו מאתנו להלחם לבנם ויבנו בתום רבים לשםם ולזכרם להפארת להם ולבניהם אחריהם.

אמנם, נפלאה היא בעינינו כי עמדו אנשים לשון לנו על דרכנו הדרך הקדש, הם הקוראים בשמותם, כולל אמריקא—הם
רק בניאויק—למפרת דוח כל רבני ישראל ומפרות הדת והדת של אנשים יפרי לב, בני אמריקא המקבילים מאתנו חלקם שלישית
ההכנסה הבאה סדירות אמריקא וקאנאדא, ומהלכם יגיע לכל נפש פאנשי אמריקא היושבים בארץ בערך חמשים מעים
לכל שבוע והם שבעים רצון אחרי שיענינו ראוה שחלקם מוכה כפולה ובמקומה חלק יתר בני הכוללים האחרים, וכן קבלי
ע"פ בהנאי הפאר שמונת השליש אשר קבלי מהכנסת קופות רפעינה' לא ידו' נוכר כלל שם כואים במדינת אמריקא, אך אלו
האנשים—היחידים עושים על דעת עצמם ולהנאותם, יחזקו בקופות ישיב כואים בניאויק, ולהאבק לז כל איש ישר בעמנו עשו עד
כה יד מעשיהם, ומכל אפפתם מקפידותם בניאויק שלחי לע"ק רק פעם מועד, ועד שנה שעברת יצאו ידו' ע"י שלוח קפח
לפה, אולם, בראותם כי אין דורש השבן מיום המסוקי לשינוי לבנים, זה שנה ויותר שלא שלחו אף קפח פעם לא לחזק הבללי
ולא לבואם, אך למען העלות אבק בעיני המנהלים בניאויק שלחי \$ 28 \$ לחידים אשר נבאי העדקה שם לא זכי אותם משלוחן
אמריקא באשר אין להם הכות לזה, וזאת פרסמו בעתונים לחנונה דעת העם לאחר שהם שילוחם כסף לארצות, ולפי שדענו כי
כל דבריהם ומעשיהם אינם אלא אדוות עינים ומכל המפזנים המפזלים לזרם לא יתנו מזה כלל ענינו, לכן תרענו ליחידים וראשי
העם שבניאויק להביא עצה אף לעצור דרך הרבית המכוללת לאנשים אלה זה שנים אחדות מיום הוסד קופתם זאת, וידו בראותם
כי נגלה נבילותם ותרשיהם לעיני הקהל, וישיבו פניהם לצד אחר, לאמר: המה יבנו מאתם בתים לעניים בארצות, ובשקר פרסמו כי
כבר קנו להם נחלה באיח מקום בירושלים בשעה שאנחנו במקום המעשה יורעים כי כל הדברים האלה בשקר יסודתם ורק להם
חרב המתחפפת בדם, למען לכה גם הלאה בדרגם המכוללת באין מפריע, ובאנחה שוברת כל נפשו של איש ישר סבלנו ונשאנו
ברוס' עד כה—בתקנתנו כי סוף מוק תפקנה עני הרבנים יושבי כסא ההוראה ומורי העם להזאת מעשה התעושים של אנשים
אלו יוצאו בקול פקק ומצוה פה עמוד ולא תוסף לעקם עלינו את דרך העדקה האמת והשלום יחד, אמנם מה סאר נפחיתנו,
ולבנו סער בקרבנו בשמענו כי בה גבר השקר והחזפה השנואה לבעלה ראש באין מפריע, והאנשים האלה לא ירעו בושת לצאת
בעלי התעושים להשיעו בפומבי שלא לקבל שלוחי ארץ ישראל ולא להזת להם מקום לזר על לב המתנדבים בעם להצבי להם
שם וזכרון בעד ה', לבנות בתי מעין לעניים ת"ח, בשביל מה? בשביל שהם, רק הם יבנו חרבות ירושלים, לבנו ראהב כאר
למראה עינינו נבילות כאלה נעשים שם לעיני השמש ואין איש משלוחי ארץ ישראל שים אל לב אין מוחה ואין דובר רבר—

כי ע"פ, שנים אנו פנינו ארכים ראשי ואלוהי בית ישראל, עליכם החובה מוסלת להשתתב לבנינה של ארצנו וזק, כפעם
בפעם שובו מפעולת הרבנים ומורי הדרא כבישראל ונבאי אח"ק בהורותם להעם מה לקרב ומה לחזק, קרבו נא גם עזה
האסת ודחקו מעל לב העם השקר המתנבז ומתחדש בכל יום בפנים שונים, דברו נא על לב העם כי יקרבו את שלוחי ארצנו
הקרישה, השמיעו נא באוזניהם כי בטיחים ידו' בצדקתם שהבא למפרתה הנשגבת, בשלחם כסף נדבותיהם על ידי ואר ידו רבני
ישראל סאורי התורה ומעני תרה, תארו נא לפניכם את נדל חסרם.

וסה' תשא ברכת, ותחזוה עינים כבנין ירושלים בב"א, בעתה ראשי הכוללות המאחדים בבית ועד הכללי מרבו
הישוב בארץ וראשי חברה **כנסת ישראל** פעיהק ירושלים הובב"א.

נאם יצחק בלאזער (סלפנים רב בע"פ פנפעיבורג) יושב ראש	נאם מנחם מענדיל ראבין	נאם אלומלך פערילמאן
נאם זלמן הבחן רובין	נאם יהודא ליב ב"ר ראובן ו"ל	נאם דוב בער אבראמאווין (מופיד)
נאם גדלי' נחמן בראדער	נאם משה זאב וילבערמאן	
נאם אשר דוב ווסמאן	נאם מאיר ארלער	
נאם יצחק אליעזר חרל"פ		
נאם אשר זאב ועלענסקי		

גם אנכי אומר שלום וברכה לרועי ישראל הרה"ג רבני קהלות הקדש
ומצדיקי הרבים נבאי צדקה, ומתתנדבים בעם.

כולם ישרו ברכה מו' הכוחר בציון

עני דלים מישרים תחזוה האמור בזה מחרה"ג עני העיר חביו ועד הכללי וגבורי חברה כנסת ישראל ת"ז
ובקשתי לשום עינים ולבם אל דברים נכוחים חוצאים מקורות לב תרואנים לקיום ותרחבת הישוב בארץ הקדש
והקפסתי כאסת בבנין ודרכת קין עיר קדשנו ירושלים ת"ז, למען תבנו בצדקתיהם להבטרה ודציורה. וה' לכם שם
עולם וזכרון טובה וברכה לפני ה' בתעוררת קדשו ותוכו לזיוש בציון מניש בבניה בב"א.
בעתרת. תחתם בברכה

שמואל סאלנט
SAMUEL SALANT
Oberabthlener d. Aethiopianer Gemeinde
JERUSALEM

המרחק מרחק יוסף ?

אחי ועמי הביטו וראו
היש מבאוב במבאובנו ?

כי הננו מן הצועקים ואינם נענים.

אוי לנו, אהה עלינו, בהרימנו עט על כסת ניר זה לפרסם לעיני כל העמים אשר בארץ על מקרה בננו יוסף בן שש שנים אשר נעלם בפתע פתאום במושבה „בנימינה“ א"י בתאריך 19 ליוני 1930. וכבה מאור עינינו והוריד את שיבתנו ביגון ואנחה.

והננו פונים אליכם קוראי דברינו אלה לשים לב ולהקשיב און איך באה על ראשינו הצרה הגדולה הזאת, איך יתנו לבנו לשקוט ולנוח על אבדה גדולה כזאת, ועד היום לא נמצאו עקבותיו ועד אימתי ישאר עטוף סוד, מי יגלה פשר דבר ויסיר את הלוט מעל פני המקרה האיום הזה שמצא מקומו בצל ארצנו תחת המנדט של בריטניה הגדולה, אחרי רוב עמל וטורח וסינופים קבלנו תשובה אחרונה כי המשטרה עבדה במרץ לגילוי עקבות הילד וכי מהעדויות החשודים אין להוציא מסקנות ברורות, אבל בכל זאת אין אני מסיל שום ספק במרצם הכביר של הממונים על הבטחון הצבאי בארץ, ואם יואילו לאחז באמצעים רציניים כמו שצריך אז במוחים אנחנו כי ימצאו בננו האבוד, ומתפללים אנחנו מאד על כמה ענינים אשר מפרסמים מדי יום יום בעתונים מרציחות וכיוצא וסוף סוף מגלים אותם, אך ורק ענין בננו הוזנח? והננו להעיר כי הנה עובדות מוכיחות וברורות על (עלי אלהפנאוי) אשר כנה את שמו בשם אבראם משה לוי כאשר לקחתי את תמונתו מאת דוד חרוש עושה שמיכות בתל אביב סיפר כי עלי הנ"ל נגב ממנו את שני ילדיו, ולכן הנו מועד ומנוסה לננכות כאלה ואיך יצא לחפשי? האמנם לא יודעו הממונים על במחון הצבור ולא יעשו את כל הצעדים הדרושים למצא הילד שנעלם? ואיפה מוסדותנו הלאומיים שמחובתם להניח ולעזור בכל הרצינות הדרושה על מקרה איום כזה האם לא נוגע אליהם צערנו ואבדת בננו יוסף? וכי לב אבן להם להאשים אונם מועקתנו? הנכרים אנחנו? לא בני איש אחד נחנו? מדוע לא שמו לב לבקש עצה ולסייע בכל מאמצי כחם בכל מאי דאפשר לעשות להמצאת נפש אחת מישראל ולהשפיע על המשטרה להמשיך בחקירות או אולי התביעה הכללית היתה יכולה להיות יותר מוצלחת.

אליכם אישים נקרא, וקולנו אל בני אדם, נפיל נא תחנתנו לפניכם, ותיקר נפשנו ונפש בננו האבוד בעיניכם, חוסו ורחמו והצילו עשוק מיד עושקו, פדו נא שבוי, קיימו המצוה הגדולה הזאת, חובה מוטלת עליכם מוסדותנו שלא להזניח נדח בארץ ביד טורפים כל זמן שיש לאל ידכם, ותעשו דבר מה לגילוי עקבות הילד יוסף אשר צלל לתהומות.
ומי שאמר לעולמו די הוא יאמר לצערנו די

הצועקים בלב מר ונדכה וחותרים בנחל דמעה

הורי הילד מאיר חנניא בהן ורעיתו בנייה

הגרים בירושלים · שכונת נחלת צבי, ע"י מאה-שערים.

דפוס קרייזר — ירושלים.

העתק ממכתב נשיאות כולל שומרי החומות לעדת טעשכאסלאו. אס. אונג.

בעיה"ק ירושלם חברון צפת סכניא רובניא.

י"א אייר תרצ"א בראטיסלאווא

ביה

חיים שלום וברכה וכל טוב עולמים מנבחי מרומים לכבוד אחינו היקרים והנעיסים. ידאי ה' הולכי חמים וכו'. המסתופפים בקדושת ארצינו ועירנו הקדושה ת"ו. ה"ה בני כוללנו שומרי החומות אשר בארה"ק תובביא. אחרשהים בכבוד ובאה"ר. הנה הלא ידוע לכמ"ע. כי עיקר יסודו וקיומו של כוללנו הוא לתמוך ולחזוק בידי אחינו היקרים היושבים בחצרות בית ה' השוקדים בתורה ומקדישים ימיהם לתורה ועבודה ה' על מטה הקודש. ואשר כל התנהגותם והתנהגות ב"ב הוא עפ"י דרך ישראל סבא מורשת אבות מדור דור. ואשרי למי שזכה ומנת חבלו נפל בנעימים להיות נמנה בין תושבי ביהמ"ד בארה"ק ת"ו. וכתר שם טוב הולמתו להיות נקרא מבני היכלא דמלכא. ועליו נאמר עולמך תראה בחיך, וכאמרם ד"ל שהוא טועם בעוה"ז מעין עוה"ב. אשרי לו ואשרי חלקו. ואולם אף אלה שלא זכו להיות מהעוסקים בתורה"ק כל היום. וטרודים בפרנסתם, עכ"ז חוק קבוע עליהם מקדמת דנא לקבוע שעות קבועות בכל יום ויום וכיחול ביום שב"ק ויו"ט, אשר יקדישו אותם למוד ולשמוע בשיעורין בתלכה ובמוסר וכל אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. ומובן שגם עליהם החובה לשמור כל תקנות כוללנו, ומה מאד ה' לנו צער בהודע לנו ע"י אחדים מסובי בני כוללנו, כי יש מבני כוללנו אשר בעוה"ר נפתים ונמשכים בסערת הזרמים החדשים. ורוח פרצים אשר הביאו אתם אחדים מהמתחדשים אשר פרצו ל"עלות לעיר קדשנו ת"ו במרם נמחרו מהם, והנה כידוע, תחלת דינו של אדם על דברי תורה ועון בסוף ת"ת הקשה מכולם וידוע מרכותינו ד"ל אין הרהורי עבירה מצוין אלא בלב הפנוי מן החכמה. ותורה"ק אנוני מנני ואצולי מצלי, ולכן הנני בזה בשם אדמו"ר הנאווה"צ מרן הנשיא שליט"א.

בבקשה ובאזהרה

שכל בני כוללנו יתאמצו לקיים את כל תקנות כוללנו וביחוד לשמור.

- (א) במאוד את האיסור לבלי לשלוח את הילדים לבית הספר האסורים וכל ביה"ס המה בחזקת איסור יהי איזה שהוא זולת אותו הביה"ס שיש עליו היתר מפורש מהנאווה"צ מופה"ד מרן יוסף חיים זאנענפעלד שליט"א.
- (ב) כל האומנים ובעלי המלאכה מבני כוללנו והעוסקים וכו' יקבעו שעות קבועות בכל יום ויום ללימוד תורה"ק וביותר ביום דהש"ק.
- (ג) להזהר מבלי ללכת לבתי קרקסאות ולמושב לצים, לבתי קהוה לסינאמא לקולנוע והדומה, והדומה לדומה.
- (ד) להזהר מאד בענין הנחת פיאות הראש והזקן כמנהג ארה"ק ת"ו. וכן גם בנוגע לתלבוש ופנוי הגנים שיהי' בצניעות כדת משה ויהודית.
- (ה) להזהר מאד בכל אשר החליטו ותקנו הרה"ג חברי ועד הצירים, וכל התקנות אשר החליטו רבותינו הנאווה"צ הנשיאים שליט"א באספותיהם, ככל אשר הודיעו להרה"ג מ"ס כוללנו ה"ו מפורש באר היטיב. והנה אדמו"ר הנאווה"צ בנש"ק מרן הנשיא שליט"א מבקש בזה עוד הפעם מכבוד הרה"ג מ"ס כוללנו ומכבוד הרבנים היקרים דחברי ועד המפקחים העומדים תחת השגחת הנאווה"צ מופה"ד מרן יוסף חיים זאנענפעלד שליט"א, להתרחק מהעבודה הקדושה אשר לפניהם ולהשגיח בעינא פקידא על שימור התקנות בדיוק ואל ימנעו מלהזהיר ומלהתרות, והשומע ישמע ודו"עובר יקנס כפי התקנות ובמחוננו חזק כי יטהר ה' את לבב עם הקודש לכל ידח ממנו נדח, ובמהרה יקבץ ה' נדחי עמו ישראל ברחמים. באונה"ט ולו"פ החותמים בכבוד ובברכה.

אב"י

נשיאות כולל שומרי החומות בק"ק בראטיסלאווא.

(סקים רחוקים)

דפוס "מורית" שיינבוים, ירושלם.

בקשה לשמור על תקנות כולל אונגריין—כולל שומרי החומות.

הועד המרכזי "משמרת השבת" ירושלים ת"ו.

אישור הממשלה מספר 3989.162

תנו כבוד לד' ולשבת קדשנו!

שבת פ' של משמרת שבת

חברתנו ה' משמרת שבת הנוסדה זה כמה ע"י אחינו החרדים לדבר ה' ובראשם הרבנים הגאונים שליט"א אשר שמה לה למטרה לעמוד בפר"ץ ולהגן על קדושת השבת מפני פורקי עול ומרשיעי ודון הממון עליה לחלל יפעת קדושתה ע"י חלול שבת בפרהסיא בראש כל חוצות ולעין רואים הנה ת"ל במשך שנות סיומה הרבה פעלה לטובת השבת ומועדי קדש בארצנו הקדושה בכלל ובירושלים עיר קדשנו בפרט.

הנסיון של כמה שנות עבודה הראה לנו שיש מקום לעבודה רבה להשפיע על מחללי שבת בדרכים נוחים למנע אותם מלחלל את הקודש והיקר לנו. ובאמת לורא חברתנו ה' והשתדלותה בלי הרף אזי ה' הוא היודע עד היכן הגיע כבר הפרצה של חלול שבת בעידנו הקדושה.

אולם עבודת הקדש דורשת לבד עבודה מתמדת בלי הרף גם כסף להחוצאות ההכרחיות המושגות עדיה ולמרות שכל החברים של חברתנו עובדים בגופם ובנפשם גם משתתפים בממונם כל אחד כפי יכולתו. אולם אין חסומין משיביע. ואם לא תשיג עזרה מחוץ אזי עומד קיום חברתנו ה' בסכנה.

לזאת עלה בהסכם מטעם הרבנים הגאונים שיחיו ומיקורי ירושלים להכריז את השבת פ' לשבת של משמרת שבת אשר בו יתנדבו כל הקרואים וגם בלתי קרואים איש איש כפי נדבת לבו על משמרת שבת.

אנא אחים יקרים! חישו נא לעזרתנו והשתתפו נא כ"א כפי יכולתנו בתמיכתנו כי עליכם לדעת כי כל ישראל ערבים בשמירת שבת קדשנו שלא יתחלל ה' וכל הנדבות יתפרסמו א"ה בדו"ח הנדפס ע"י.

זכות השבת קדש יגן עליכם מכל צער ויגון ונוח וינצור אתכם מכל מרעין בישון ונוכה לביאת הג"צ בב"א.

ועד המרכזי משמרת שבת

דפוס "אריז" ירושלים

איסורים והכשרים

רבני ירושלים על כל בתי הדין שלה התריעו על כל מכשול ומכשולים שאולי עד יהיו ובמעקב מתמיד "אצבע על הדופק" כנגד אלו העומדים בדרך הן בנושאי כשרות והן בנושאים רוחניים כחינוך וכדו".

בְּמוֹדַע הַיָּד

וּמִזְהָרָה רַבָּה

מֵהָרְבָּנִים הַגָּאוֹנִים וְהַבְּתֵי דִינִים

פְּרוּשִׁים וְחֲסִידִים הִיוּ

לְשִׁמְעַת הָאֲכֻזְרִיּוֹת וְהַבְּזִיוֹנוֹת הַנַּעֲשָׂה לְאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּשַׁעַר הַדְּגִים כִּי מוֹכְרֵי הַדְּגִים חַיִּים הִנָּקְרָא **פְּרִישָׁע**
פִּישָׁע מִלְּבַד שְׂמַעְלִים הַשַּׁעַר לְמַעַלָּה רֹאשׁ וּמָכִים מְכֹת
אֲכֻזְרִיּוֹת לְכָל הָאוֹמֵר לְפָחוֹת מִהַמְחִיר שְׂמִבְקָשִׁים. הִנֵּה הֵם
מְקַלְלִים וּמַחְרִפִּים וּמַגְדִּיפִים אֶת הַדֵּת בְּפֹמְכִי. עַכְכִּי מִצְאָנוּ
חוֹבָה לְנַפְשָׁנוּ בַּהֶסְכֵּם הָרְבָּנִים הַגָּאוֹנִים
שְׁלִימָ"א דְּכוֹלְלוֹת אֲשַׁכְנוּזִים פְּרוּשִׁים וְחֲסִידִים הִיוּ

לְאִסּוּר אִיסוּר

לְהַזְהִיר אֶת אַחֲבִי לְבִלִּי יִקְרַב שׁוֹם אִישׁ מֵאַחֲבִי לְקִנּוֹת דְּגִים
לֹא בַּחֲזוֹל וְלֹא בַּעֲשָׂק וְלֹא בַּעֲרֵב יוֹ"ט לֹא מִהַמוֹכְרִים הַלָּלוּ
הַיְדוּעִים וְלֹא מִהַבָּאִים בְּכַחַם לֹא בְּרֹחוֹב הַבִּאטְרָאק וְלֹא
בְּשֹׂאֵר מְקוֹמוֹת לֹא בִּיּוֹקֵר וְלֹא בְּזוֹל עַד שִׁיקְבְּלוּ הַמוֹכְרִים
עֲלֵיהֶם בְּבִטּוֹחוֹת נְכוֹנָה שְׁלֹא יוֹסִיפוּ עוֹד לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂיהֶם
בַּהֲבָאוֹת וְחֲרוֹף הַדֵּת וְעַד אֲשֶׁר יֵרָאוּ הָרַה"ג וְהַבְּד"צ הִיוּ לְהַתִּיר
אֶת הָאִיסוּר הַזֶּה. וּמַעַתָּה כָּל הַקִּנּוֹה דְּגִים הִנָּ"ל אַחֲרֵי הָאִיסוּר
הַזֶּה בְּכָל אֹפֶן שִׁיחִי בְּמֶרֶם שִׁיתִּירוּ הָרַה"ג וְהַבְּד"צ הִנָּ"ל אֶת
הָאִיסוּר הַזֶּה הִרִי הוּא נִקְרָא **עֲבֵרֵי יִין** וְיוֹצֵא מִן הַכֹּלָל.
וְהַשּׁוֹמְעִים לְדַבְּרֵינוּ אֱלֹהִים יִתְּבָרְכוּ בְּרוּךְ בִּרְכָּה כִּי יִתְּנוּ כְבוֹד
לְאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל. יוֹסֵף י"ד מִבֵּת תִּרְס"ב

דברי שלום ואמת ב"ה .

יען ראינו עלים נדבקים בשערי העיר כי המלחמה שהדפסנו בשם רבינו הגדול גאון הגאונים
רשכבהג האבדק סאכטשוב שליט"א בדוי הוא. הגם כי אין כדאי להשיב ע"ז וכל השומע
יצחק לבנו כי הלא מהולל ה' הגאון שליט"א בחיים אתנו ה' יאריך ימיו ושנותיו ובמילתא
דעבדא לגלויי וכו' ודבר כזה א"צ קיום כידוע. עכ"ז ליתר תוקף נתקיים חז"ל קדשו בבית
דין הצדק למען יודע האמת לעין כל

ב"ה, יום ד' ח' אדרש תש"פ סאכטשאב.

ההנה"ש אל כבוד וכו'

הא"הני עליה הנדפסת מאת כ"ת נ"י. באיסור המאשין
מצות בירושלם והגני בזה להודיע דעתי לאסור
המאשין מצות בהחלטה ואפי' באחרון של פסח ואפי'
להנזיחם היתר בהיותם נחול"ל איסור גמור הם להם
בארץ ישראל ואפי' מי שכבר קנה לו המאשין
מצות אסור להסתפק מהם בפסח.

דבוי הכותב למען האמת והצדק

הק' אברהם חפ"ק הנ"ל

(מקום החותם)

במורתב תליתא בי דינא כהנא חוינא ואתברר קדמנא
ע"י עדים בערים ונאמנים דדא היא ח"י כבוד
קדושת מרנא ורבנא גאון עוזנו ונזר תפארתינו

הרב הגאון הקדוש מסאכטשוב שליט"א
ואשורנוהו וקיימנוהו בדה"י ובעה"ח יום ואו ניסן
התרס"ח פעה"ק ירושלם תובב"א.

נאום ליפמאן דוד במהרי"ל

נאום יוסף יהודה בריד הלוי ז"ל

נאום אברהם בלא"א מ"ה דוד הכהן ז"ל

(מקום החותם)

האיסור לאבילת מצות מכונה בתוספת הביד"צ הירושלמי (תרס"ח) —

(1908).

מודעה גלוי

דכל באי שער עיר קדשנו ותפארתנו ת"ו, מאת הרה"ג הבד"ץ הי"ו.

לאשר נתפשטה השמועה כי מאתנו יצאה
הוראה להתיר את המכונה "מאשין" לעריכת
ולישת המצות, אי לזאת הננו להודיע גלוי כי
הלילה לנו להתיר דבר אשר במחלוקת הוא
שנוי בין גאוני וצדיקי דורות שלפנינו, הללו
מתירים, והללו אוסרים מחשש חסין גמור,
וחבל נביאים גאוני עולם עמודי ההוראה
אשר בית ישראל נשען עליהם, ה"ה הנאונים
האדירים בעל דברי חיים ובעל הירושאי הר"מ
ומוהר"א מפשעניאוו ומוהרש"ק המגיד
מבראד ומוהרמ"ז עשטינגער מלבוב והנאונים
מלובלין ומווארשא וסיעתם וצל"ה המתנבאים
בסגנון אחד לאסרו בחלטה גמור, מהם אשר
אסרוהו מטעם הכמוס אתם, ומהם אשר
בארו מעמם ונימוקם, ובאתר דוקוקין דנורא
וכו' מאן ספין ומאן רקיע להכנים ראשו
ולהכריע, ולמען תהי' האמת נהדרת בעה"ח
ועל הגלוי יום כ"ד אדר תרס"ו.

פעה"ק ירושלים תובב"א.

נאם ליפמאן דוד במוהרי ז"ל

נאם יוסף יהודא בר"ב הלוי ז"ל

נאם אברהם בלאיא מו"ה דוד הכהן ז"ל

מזדעדה

וואזדעהרה

מאת רבנו הרב הגאון הצדיק מרן יוסף חיים זאנענפעלד שרייבא

רב ראשי ואב"ד בפעה"ק.

ומאת הרבנים הגאונים בד"צ לכל מקהלות האשכנזים בפעה"ק ת"ז

הי' למראה עינינו פסקי הבר"צ וכל הכתבים השייכים לחצר
ההקדש של הנביר המנוח זי"עאוו ז"ל אשר הקדיש עבור עניי
כולל וואהל'ן (החצר אשר הי' דר האדמו"ר הצדיק ר' מאמלי זצ"ל)
ועפ"י הכתבים הנ"ל מוקדש החצר רק לעניי כולל וואהל'ן
שידורו בו העניים חנם, הננו מודיעים איפוא שאסור לכל בר
ישראל לשכור בית בחצר ההוא בלי רשות ב"ד הח"מ יחד עם
כל הרבנים דייני הצדק פרושים וחסידים שחתמו על הפסקים הנ"ל.
בעה"ח בד"צ לכל מקהלות אשכנזים פעה"ק ת"ז כ"ז מנ"א תר"פ

נאם משה נחום וואלדענשטיין

(ביום חותם בד"צ)

נאם מרדכי ליב רובין

נאם יצחק צמח"א ז"ל פרענקל

לאפרושי מאיסורא באתי ג"א עה"ח יוסף חיים זאנענפעלד

(מיום החותם)

כדורגל בשבת כדורגל

כיום משחקי הכדורגל הועברו ליום חול מחמת חסרון כיס לקופות האגודות למיניהם ולא ח"ו מחמת קדושת יום שבת קודש. ההיסטוריה הירושלמית הוכיחה כי לכדורגל היתה השפעה על פריקת עול מלכות שמים בקרב בני הנוער שלא למד ולא עבד וכו'.

העדה החרדית
ועד העיר לקהלת האשכנזים
בירושלים

מרכז
אגודת ישראל
בארץ ישראל

מרכז אגודת ישראל בארץ ישראל והעדה החרדית ועד העיר
לקהלת האשכנזים מודיעים שבהתחשב עם נחיצות הסולדריות
היהודית וביחוד בשעות קשות כאלה ואחרי אשר הכרנו ברצון
הטוב מצד חברי הוועד הלאומי להתחשב עם רגשי היהדות
החרדית וקבלו על עצמם את

בטול משחק כדור-הרגל בשבת בירושלים

אנו מתאחדים עם הכרזת השביתה וקוראים את היהדות החרדית

לשמור על האחדות ולדחוק את הצמרת לעבירה

לשפוך שיח לפני הקב"ה בבתי הכנסיות ובבתי מדרשות לבטל
מעלינו גזירות קשות ורעות.

מרכז אגודת ישראל בארץ ישראל
העדה החרדית ועד העיר לקהלת האשכנזים
בירושלים.

דפוס עזריאל

אזהרה חמורה

מאת רבותינו הגאונים שליט"א ראשי אלופי ישראל בעה"ק תוב"א.

חשבו עינינו ודאבנו נפשנו לראות תעולות פריצי עטנו בשחק של חוללות ופריצות במשחק כדור הרגל ורבים מבני העוורים כשלו ונלכדו בפח וקשים לבקר עם הם את המשחקים האלה. לראות במחזה הזועות בהעלות על המוקד צניעות ומוסר עם ישראל וקדושתו.

לראבוננו הגדול ולחרפת עם ישראל הסיפו להעלות חמה ולנקם נקם בגשמת ישראל בקבעם את משחק התעלולים האלה לשבתות ומערי ה' וחלול השבת נורא על כל סביבותיהם. או לעינים שכך ראות.

חדל אמרו לא תרבה ירושלם אלא על שחללו בה את השבת. ואנו צריכים חזי לחיות עדים על חרבן שהק עי בנים כחשים אשר מבטן ישראל יצאו לבשתנו. המתימרים להיות בוני הארץ.

בעה"ק נמצאים תועים החושבים שתענועים כאלה גחוצה לנו לבנין האומה וארצה. אולם כל המאמין

בדברי תורה יודע שלא כחל ולא בכח אנושי נושע. כ"א עי התחזקות והתגברות בתורה ובעבודת ה' תבוא

הנאולה המקוה בעיה. והמשכבה שהנאולה העתידה תהי עי כח ועוצם יד וגבורה נפנית. היא מחשבת

סינות ר"ל. אשר מקורה ברעה משובשת עי סגרים חצונים. מלה חפץ בחיים אינו חפץ ברשעים שבחיים

קראים מתים.

כלב מצוע ומורתה הגנו פונים אל הבנים הפורצים האלה לבקש מהם לחס על עיר הקדש ולחלול

מעשיות בקעים בתורה ודת ולא יסיפו לחתור במעשיהם תחת קיום פליטה הנשאת. והממרה ומשך לחשתת בזה הרי הוא מוציא את עצמו מכלל ישראל.

ומאת אחינו בני ישראל ורדים עם א ועם קדושו נאמנים. הגנו מבקשים שיחזו על נפשם ועל זרעם

ויתרחקו כמטחי קשת מהפרצות האלה וחלילה לכל אשר בשם ישראל יבונה ואשר רגלי אבותיו עמדו על

חר סיני לסייע חזי ידי עוברי עבירה בשאט נפש. במרד ובמעל. וכל המשתדל לראות במשחק הזה לא

זכה לראות בשחק המועד של המחכים לישועתו.

בכח תוה"ק הגנו אוסרים איסור גמור וחמור על כל אדם מישראל ללכת לראות משחק זה של כדור רגל.

וחובה קדושה מופלת על האבות והאמהות להזהיר את בניהם ובנותיהם ולחשנות עליהם. בעינא פקחא שלא יראו
ולא ימצאו במשחק תענועים זה ויסורו נא מעל המגרשים האלה לבלתי קרוב אליהם פן יסיפו חזי בעון פלילי זה.
עלינו לשבת לארון הכל שלא שם חלקנו כהם ואשר בחר בעם ישראל לסגולת העמים. ממלכת כהנים וגוי קדוש
ובזכות התשובה יחיד ד' את תשועתו ונוכה לנאולה שלמה בב"א.

בעה"ק כלב גשבר ונדכא ביום יא מרחשון פעה"ק ירושלם תוב"א.

אלי קלאצקין אבד לובלין

יוסף חיים זאנענפעלד

מרדכי ליב רובין

חוד צבי קרענשטיין

יצחק - יחיאל פרענקל

בירצ לכל מקלות האשכנזים בעה"ק תוב.

דפוס צוקרמן

האיסור לחזות במשחקי כדורגל המהווה מרשם בדוק להשחתת
הנוער ופריקת עול תורה ומצוות ולזלזול בהורים ומורים.

מחאה גלויה

עיר הקדש הודעוה ביום שבת קדש זה לרגלי הפרצה הנוראה שחזרה ונפרצה ע"י הסתדרות המכבי לסדר את משהק התופת של כדור רגל ביום השבת קדש. הקהל החרדי רואה בזה אכזבה נוראה בעבודת בנין ההרס של הבונים החדשים אשר אומרים לבנות את ארץ הקדש על משואות הדת והתורה ומסרת אבות.

עם התרבות הפרצות בדת ותורה ועם הריסות קדשי ישראל הולכות עמדות היהדות ונהרסות ויסודות הישוב מחמוטטים ונכשלים.

גם האנשים שרגש האמונה עמומה אצלם אינם יכולים עוד להכחיש את הדבר הנראה לעין שארץ הקדש אינה סובלת הריסת הדת והלול שבת קדש, ובתעלולי הצעירים העושים את זר מעשיהם על אפם ועל חמם של רבבות ישראל בארץ ישראל ושל רובו של קהל הגולה בארצות פוורי ישראל, יש לראות רדיפה ישירה לבנין הארץ ולהתפתחות הישוב גם החמרי וגם הרוחני.

נזירות קשות מהחדשות והמצב הכלכלי מחמיר והכל בשל ההוללות הפרוצה של בנים כהשים הדורסים ברגל נאווה על קדשי ישראל ועל קנינו הרוחנים, אשר אבותיהם של אלה מסרו את נפשם עליהם מאות ואלפים שנה. אנו משוכנעים שלא רק הבנים המורדים האלה אחראים בעד הפרצות האלה כי אם גם כל אלה ובעיקר המוסדות הלאומים הקרובים אליהם, ואשר ההסתדרויות של הפורצים מודים להם בעד זכות קיומם באופן ישר או בלתי ישר.

אנו מביעים משום כך כוה את מחאתנו הגלויה, כלפי ועד הלאומי וכלפי ההנהלה הציונית וכלפי המוסדות היהדות לארץ ישראל, ששלשתם שותפים בכל עלבונות הדת בארץ ישראל, על נתינת יד לפושעים ועל המשכת המצב הנורא של הרשאת חלולי שבת ומשחקים פומביים וקיומם של מטבחי פועלים המשתמשים בבשר גויט וכדומה, והגנו עושים אותם אחראים בעד הירידה המוסרית הנוראה של הדור המתחנך על ידיהם. בעד חלולי השם וחלולי כבוד ישראל וכבוד תורתו, וגם בעד הכשלונות של הישוב והגזירות הקשות הבאות בלי ספק כתוצאה מהשתובבות פראית והתעללות פרוצה כו ברגשי הדת ויסודותיה.

ובהבענו את מחאתנו זו ברבים הגנו מזמינים את כל הצבור היהודי בארץ ישראל, כל אלה המרנישים עוד בעלבונת של תורה, והחוששים להאסונות בשביל ארץ הקדש, אשר פעולות כאלה עלולות להמיט ח"ו עוד על אח"ק, להתעורר ולהתקומם נגד הפעולות מחללות השם האלה, ולטכס עצה איך לקדם את פני הרעה העתידה ח"ו, וכמה לשרש יאחרי שרשי המחלה הממארת שנחפשה בארץ הקדש.

כי רק באחדות הפעולה נגד מחללי השם, ורק בהרמת קול משותף אשר יגיע לאזני היהדות כגולה ויעורר גם אותה להצלחה הרוחנית של ארץ הקדש, ולגנערה בהמוסדות הלאומים העוזרים ומטפחים השתובבות דתית זו, נוכל לקוות לעקול התפשטות הרעה ואולי גם למיעוט הפרצות הנוראות הקיימות כבר. ורק בבעור ההתעללות הזאת בקדשי ישראל, ובקביעת יחס נכון אל הערכים הדתיים מצד אלה האומרים לבנות את ארץ ישראל, נוכל לכוות לשפור המצב ולהבסות הישוב והתכוננות הבנין על יסודות קיימים ונאמנים, בנין עדי עד.

מרכו אנדת ישראל בארץ ישראל ועד העיר לקהלת אשכנזים
ירושלים ירושלים

כלפי "מורדי האור"!

שננו לשונם כמו נחש חמה עכשיו

תחת שפתימו סלה (תהלים)

כאשר נודע שהמכבי יערוך משחק בכדור רגל ללכבודו של לורד מלצ'ט ביום הש"ק. נתקיימה תומי אסיפה בבית הרב הראשי לא"י מרן הגרא"י קוק שליט"א מכל חברי משמרת השבת בצרוף עוד רבנים מגדולי ירושלים, ורבנו אעפ"י שהיה עצור במטה עפ"י פקודת הרופאים, התאמץ וסלגרף ללורד מלצ'ט בקשה ודרישה נמרצה שלא יקח חלק בכבוד שיש בו חלול ש"ק ולא ימיר את כבודו בקלון של כל היהדות הנאמנה. לצערנו השיב הלורד מלצ'ט שאין הדבר בידו. גם אח"כ בתור תשובה להזמנה שהזמינו את רבנו שיחי למסיבה לכבודו של הלורד, כתב אליו מכתב העירה נא נשיא נכבד מאד את לבם של כל חברי המכבי אשר במלא העולם. כי הצלחת התנועה המכבית תלויה היא ביסודה בהוקרת הקנינים הקדושים של האומה. בפרטיות קדושת ימי הקדש השבתות והחגים שהחיים הלאומיים היסודיים מתבלטים על ידם בכל הודם. שמרו את הכבוד האמיתי אשר לחיי העם וצור ישראל יופיע על מערכותינו כולם.

המכתב הזה שהוא כולו מהאה ואזהרה נגד חלולי ש"ק בפרט ונגד חלול כל קודש בכלל. הוא הוא מכתב הברכה שכותבי פלסתר חשוכים מצאו בו מקום להראות רשעותם כלפי מרן שליט"א. וזאת לדעת שהרב הראשי יעקב מאיר שליט"א אף הוא שלח מכתב ברכה מ"מ עברו עליו בשתיקה, וכל החוצפה שלהם נתבטאה רק נגד מכתב רבנו שיחי שעיקרו הוא אזהרה לשמירת השבת.

רוח עושים אחז את אותם אנשי ההפקר, המכנים את עצמם בשם צעירי שא"י. היודעים את רבונם ומכוונים למרוד בו. ואין כדאי אפילו להשיב עליהם, אבל אלה המגדלים צפעונים כאלה מה יענו הם ביום דין. עת אשר יפקוד ה' על חשכת מעשיהם...

הרב ש. ב. שולמן

בפרע פרעות בישראל!

סאין למען להתערב בענין הזה, אשר לדעתכם נוגע דיוטא לתועדו הלאומי, אבל האם תוכלו להגיד בשאם נפש ידיו לא שפכו ארץ הדם הזה שנשפך בירושלם בשבת קדש ש' שלח? האם תחשבו אתם שחובלי המכבי אלו החרובים ורופסים כל קדש במשך ארבע מאות שנה? לא ולא! מהם בני ארץ החרובים הגם שומרי תורה ומצוה. והם בונים על גורלם המר שבניהם יצאו לתרבות דרור, אלא האשמה היא עלי המורים בבתי הספר שלכם אשר שמה בתחנתו לא לשמור את מצוות התורה אלא להכניס בלעג ובזל על היהודי הירושלמי שומר תורה ומצוה. וחברי המכבי שומרים חיים את תורת מוריהם. אתם המעוררים ע"י בארצנו הקדושה כל בית ספר ובית ספר שמתן דור אשר את לא ידע זאת תורתו לא יכיר, ואחרי דמיונם לנו מהגוי אשר מתחנכים ארץ בניהם לבנות את רבנות הור' של השני. אנוני נמצאים עתה יום עם חובלי בתי הספר שלכם אשר יקום הם לעמוד מכל רגש של קדושה מכל חוקיהם והעצמה לדרת מיוחדת, ואם חרבו או לא חרבו האשמה נועלת עליכם, ובכדיכם לתקן לעקור את העבודה זרה של משחק כדור הרגל בשבת, לשפר את המעשים שלכם ומורי בתי הספר חכמי המכבי, ואל תנהלו ועד הלאומי או אמר: אתם המעוררים עלינו על שפרטנו שבשבת שעברת לא שחקו המכבי מני העצמה היהודית החרדית, אתם אמרתם שזה ה' בהשענתם, שוב ירשו, ואשר מייחס בשבת זו אישם אתכם ותהתחדו ותהמסעת הלאומית אשר בשבת אתם ויולימו לאומים אתם שהם חלשים מחוסרי כל השענה על המכבי וליהם יושבים אתכם על מסבים, למה וא' רשענינו בזה נשארנו בער בניהם על המכבי והוא הבטיח לנוהם נגדם ורובם בסלי' את המשחק גם אחרי שלח נתנו להם בקדש של המכבי ללאי להיש, אלא כבודם כי לא חל עליהם חרצו למנוע מחולל שבת מה שיש להם בשבת שאחריהם רוצים לנצח בשבת שמי שהוא בורח בית או בית חרבת ולוקח מועלים יהודים, אך לא כבודם של המעוררים כי או יירשם כמנחם גם העם.

אם אתם תוכח בארצנו לאומי ותמכבם האלו חברים חכם, עליכם למצוא את הדינים למנוע מהם המשחק חרוב בשבת, ואם אין לכם כה נגדו, הודיעו נא כי כל מה של הארצנו הלאומי שלכם באי' הוא רק לדרוך ברגל גזא על היהדות החרדית באי' אשר היא קדושה באלים נאמרים אלא ארצנו הקדושה, כל הארצנו שלכם הוא רק דלת לתקלה באי' צורה חולנית לעמוד אשר אין בה אף שמך של דת קדושה ויהדות.

ואל אחינו שבגולה: אנו בני ארץ ישראל מנינו בזה אליהם בקריאה חסה המסמרת מאלפי אלפים משיית תושבי ארצנו וזק אבנא חסו נא ובואו לעזרתנו לעזרת ד' בבינויות, אנו חרובים עם ישראל, הנמצאים במצב רוחני קשה, מתחנכים לעמים רבני גולה: מנהיג ד' בכל אחר ואחר חסו אונכם ושמעו נא את הדת של היהדות החרדית ובקדש מתוך גאון מנימי התעוררו נא נגד המהפכנים בגשמתנו, העיון בני ישראל: בני חלול שם מסיים הגולה, והולך מחולל דת שלילית שבעות, עיי מחסורו ומחורבנו המהירים במסל דגל הלאומי זה פעמים שהמכבי קצץ משחקים עם גויים, גויים טמם בארצנו הקדושה, וכל מי בקשת היהדות החרדית, ובראיתם את צערה הגדול, ותרו מי ותרו? היום ותרו, שומי שמים, בני דבר התחשבו עם רבשות' של היהדות החרדית, וכל מתוך שאלה דתית, לא אסור להם לשחק בשבת, אלא מתוך אנשיות מתוך מוסר תלמי, ואחרי המכבי סמל הלאומי הגויס האלי שרגלי אבותיהם עמדו על הר טג, הם דרוי! הם, לא ותרו רבשות דת לא מנע, ורשעי האנושיות לא חלם, מלבד בבביות ישראל עמדו להם בשבתם, ודמם של יחידים חרדים שחקו, ומבני אומות העולם עמדו ונתנו הסתכלו במחזה אשר אין דוגמתו בהיסטוריה.

דעו נא כי אלו הם מילות התנחן החששי בארץ ישראל אשר הוא מקיים כולו מצוות אבותיו בגולה אשר פניקים להם, עין יום, ויורו נהנים יד באשעים ולחורם ולקצקע יד יסוד דת בארצנו הקדושה.

הגיעה השעה שתכירו את מי אתם בונים, ואת דת אתם מהרשים, הושיטו יד לעזרתה, טרם אספה החקיה בשעת שיש עוד מה להושיט, ראו כי התהינותם:

בשבת זו דקדקים וקהל ליכא, תפלת המנוחה התפללו מוקדם מאד ואולי אנשים נהיו מכל השכונות וכולם פניהם מועזרת אל מנרש דומכבי.

בשבת זו התעוררו כל אנגי היהדות הירושלמית בלי הבדל מפלגה, ובאו למות נגד המכבי הגורם חילול השבת וחלול השם הנורא, שאנגלים, ארמנים, ירדנים, מוקרים את רבשות היהדות וקל המכבי אשר נתנו בבתי ספר הציונים, ואשר חלק מהם, כפי שאמרם, הם מקדידים בתפלת המנוחה ואי, ומתחילים בבתי ספר הציונים אינם מתחשבים עם רבשות היהדות, המכבי דאמרו עבר במדור, ולענין קדש של עשרת אלפים איש שבאו למחנה, בעסו בכדור הרגל ויהי עם זה עקסו באופן גם ואמרו בתום החרוב, מסירתו ותורתו, הקהל ה' נרגז מאד ורגלי והוצאת העזרה הנוראה הזאת.

הרב בן ציון ידיל דרש לפני דקדקל בתחלת-בית צמורה ואחרי אשר כל הקהל תללים בבביות נוראות קדושת את הלב על חלול השבת ע"י אלו המעוררים להיות בני ושומוי הישוד היהודי באי.

המפסדה התנהגה עם החרדים באופן אכזרי, המפסדה שולחת צריכה להיות נוסחלית, השתמשה בכח להרוץ את הקהל עד למרחק מאד, אך חובי באו בנורים עם מספר המפסדה והודיעו לו להשלים אשר שמתר להתחייב לבא למחנה, אכן נחמה הירשות לוקדל לעמוד מקרב המפסדה היה איום נורא, מאות אנשים הוכו בפקולת באופן אכזרי, עם הסוסים עלו על זקנים מוטלים ורשעים כה, רבים הרעעלו ובכיות ובעצות נוראות, שמע ישראל' כלו באי, אחד עשר איש נאסרו מחיי צעירי אג'י, מול המזרח, תלמידי ישיבת ששת אמת כנסת ישראל, מוכו הרב, ובפרייבא, וזקני עד ויב' דם, המפסדה הכהוידית שני חרדים שנאסרו למנוע באותומביל בשבת, לא תועילו ההפצרות הרבות של החרדים לא להכריח אותם לחלל את השבת, ולא תועילו בי' עקשנות המפסדה של שני החרדים שלא ראו בנשיא לנסות בשבת, כאשר האותומביל הרחיל לנסות וסני היהודים החרדים בתוכו המפסדה הקהל בבכיות ויללות על המסיה של צבירה על הדת עיי השושים דברייסם בירושלם עיי הקדש לשני יהודים חרדים המדקדקים במצוה קלה כבהוידות.

התעוררו הקהל היה נורא מאד, על שחכו יהודים חרדים שכוו למחנה נגד חלול השבת עיי יהודים באופן מוכיז בעיר הקדש ירושלים תיך אשר לפני שנים מספר לא העין אף איש לחלל את השבת בפרהסיא, ועתה דורכים ורופסים ארץ השבת נושאי דגל הלאומי הציוני, בגמר המשחק תלך קל גדול אל בית הממשלה למחור נגד דחולל שבת בפרהסיא ועל דחולל שבת הרעה של המפסדה, אך המפסדה היו כבר מגורים וסוסים מור גום הם את הקהל באכזריות נוראה, הקהל שכ הביטה שבור ורסוק על חלול הדת בשבת.

מצבי מאד ה' לראות ערבים ונוצרים, בי' עתונים שונים, עמדו וצלמו את כל דמיונה ורשמו לפניהם את כל הפרטים.

בלילה שחררו האסירים, ועתה תלויים אותם רגלי... למרות שהיו מצויים.

עתה הגנו אמרים לוקדל החרדי אל יאוש! ו' יך לבבכם! כאשר אתר המפסדה את מילת-המפסדה מלומת הקדש נגד בוז קדש ומחוסרי אחריות ורשע אנשי אל-דעו נא כי לא ארץ המשחק בכדור הרגל בשבת לבד הם רוצים לנצח, כד לעקר את הדת מפרשה, הם אינם יכולים לראות בשלילת ירושלים ומנהגת היהודים ביום השבת קדש, הם רוצים להיות ככל הגויים, דם אין להם עם היהדות ולא כלום אין להם שום רשע ונשקל אל היהדות, ואם יצאו חו' במשחקם זה או יתרבו חללי השבת בירושלם באופן שלא נוכל לסבול כל וכלל, ומשם כך עלינו להשיך את התנהגותנו המפסדה עד אשר בעזרי נצליח לעקר את המפסדה מארצנו הקדושה, ויהדות החרדית היא מלומת בסיונות, שלא אחר בלבד, עמד עלינו לנחמנו וקדקלה תגיל אותנו מידם כן יזנו ה' שאנחנו נזמז לאורר את ירושלים כלילת יום בכל הדת וקדושתה.

אל דחולל שבת הציונים או אמרים: אתם התפללתם

ביום ה' אחריצ נהפסדו מרעות ברחובות ירושלים כי המכבי דאמרו, סמל הציונות דרל-אומרים, יסחק בשבירי עוב קבוצה של ארמנים, שוב פעם בכדור הרגל, על אסם ועל המסל של חרבי ירושלים, הרואים בתלול השביר הנורא הזה חרם להיהדות, ויהי שמתאספים שמה אלפי איש, באים בסכנות, מעשנים סיגריות, מוכרים כרטיסים, מוכרים כל מיני משחקים ומשקאות.

חובי נקראו למסות עיי צעירי אגד' ישראל לסדר תפילה רחבה בין הקהל החרדי לחיור מוכן ומזומן ליום רבשבת להשתתף בהמחאה העזה של היהדות החרדית, נהפסדו מרעות אשר נדבקו והופצו לאלפים ברחובות ירושלים המומנות את הקהל החרדי לקחת חלק במצוה רבה זו.

ביום הששי בבקר באו בנורים תפלה אגדה ישראל עם תנחל' וועד הלאומי למנוע בעד חלול השבת עוד דיוטא, אך דחולל שבת דחולל שבת קדושה מאד, ביום הששי נשלת מכתב חכוף חרוב על ידי מן הגוי' מחורר יוסף חיים ונגסלד, וראשי הרבנים החרדי קוק ורח' ר' יעקב מאיר שליטא, אל הגוי' העליון, המוכרות הראשית, מפך המפסדה האררי, מושל גילי ירושלים וקבשו מהם למנוע את משחק כדור הרגל בשבת, מפני שזר, ק' צפרי נגד הדת היהודית והמגיעה ברבשות הקדש מצד זה היא קשר ומכא'.

אגד' ישראל וועד תעיר האשכנזי באו בדברים עם האפסידה חרמנית בירושלים שהם יסמיו על משחק כדור הרגל הארמנים שלא ישתתפו בהמשחק, אך האפסידה נסע באותו יום ליום, חובי התקשרו עם תליונות, ונשלחה אליו בי' תליונות-בשם מן הגוי' מחורר יוסף חיים ונגסלד, חרדי ולא ישתתפו בהמשחק עם המכבים.

אחריצ חרדי האפסידה הארמני מיל לאגודת ישראל בירושלים כי אם אונם שור לא נכנס בתפקיד להתערב במשחקים של הצעירים, אך היות שהוא יודע מהו הוא השביר בשביל היהודים הארמנים נתן סודר לבא כח בירושלים שצו על קבוצת משחקי כדור הרגל הארמנים שלא ישתתפו בהמשחק עם המכבי, אגד' ישראל וועד תעיר האשכנזי מנו אל באכות של האפסידה בירושלים לשאל את המפסדה יאח לאועל, ומשם ענו כי הצעירים שלהם נכונים למשחקת האפסידה, רק המכבי הציוני לחץ עליהם ודורש בשם המפסדה האפסידה' כן לשחק ואומרינלם לא לשמוע לאפסידה, ביום הששי בערב בקדש מלומת של חרדים בבירי האפסידה הארמנית והשפיעו עליהם שהצעירים הארמנים לא יסמיו ליריושות המכבי ושלא יסחקו, קראו בי' ארץ ראש הקבוצה הארמנית והוא הבטיח כי לא לשחק.

דחולל שבת אגד' ישראל חרדיה חובי תפלה דחולל שבת ודחולל שבת, שהארמנים התחשבו עם דרישות החרדים, וישמעיו על עם דמכבי שלא יגרמו חלול דחולל שבת דחולל שבת עתה שהחליטו שזה, לא נוגע להם אלא לריוע הלאומי, מרעות דחולל שבת דחולל שבת שחשעו כבר מאותה ואין אף מקר במשור לקרא את המכבים, כאשר נודע הדבר בין הקהל הירושלמי התרגו מאד על חצפת המכבי, שהמפסדה הברסית ויתרו על משחק עם המכבי לפני שחי שבוחר, ובשבת זו וירדו הארמנים ולא שחקו עם המכבי, למרות שגויים אי אפשר להם להבין את רבשות החרדים והצעירים הלאומיים שלהם, אשר אם הם יצאו מכלל ישראל, כפי שהם מתארים, אבל הלא הם חרדים יהודים, והם ראו פעם מה זה שבת בשביל היהודי, הם עומדים במדור ולמכס את הקהל החרדי משחקים הם בשביר, ואם הארמנים לא רצו לררגו את החרדים ולא שחקו בשבת, הוסיף המכבי ביום השביר קדש קבוצה של מכבים ציונים חל אבנים, ואלו באו בריש גלי באותומבילים.

בשבת בערב ובבקר הכריזו בכל בריי הבביות שהקהל יבא לרשותה בהמחאה העזה של היהדות החרדית, בשבת בבביות הכריזו בחשוכות היהודית ועוררו את הקהל לבא למשתתף בהמחאה.

בענין משחק הכדורגל בין מכבי והקבוצה הארמנית וההפגנה החרדית הענקית בגינה.

אתרוגי אר"י ועבודה עברית

עד עצם היום הזה מתנהל הויכוח ההיסטורי וכנראה הנצחי סביב אתרוגי קורפו – אר"י.

כיום משופעת אר"י באתרוגים בחזקת בלתי מורכבים אך, כאמור, העבודה העברית-יהודית היתה צריכה להיות הדומיננטי במחלוקת.

ב"ה. בית מסחר אתרונים כלי עצי זית. ושמן זית.

№

נן הישיבה תורת ירושלם
זכרון מנחם

קבלה לפי שעה

(מחלקת אתרונים)

להיות לראי' ביד הר'

בעיר

שקבלתי ממנו מחיר אתרונג אחד מהגן השייך להישיבה הגדולה שבירושלם עיר הק'
תורת ירושלם' זכרון מנחם.

סך קאפ' רוריכ.

ועלי לשלוח הכסף כפי האדרעססע הרשומה משה המוסכמת מראשי גאוני ורבני
אה"ק הי"ו ולהביא שטר קבלה חתומה מנבאי הישיבה הנז' שישלחו האתרונג במועדו
לכשיהי' הפרי ראוי לברכה. דמי המשלוח על חשבון המקבל.

באעה"ח יום לחדש תרע"ד

נאם

ארעססא: Г-ну Мендель Рандъ. Іерусалимъ

Gesellschaft

Pry Ez Hodor

JAFFA

Palästina.

אלשי אלשיס מי אנק דנחונים מבין לוריס

הלא טוב כי יבואו לידי אחינו בני ישראל העובדים בזיעת אפם
במושבות אשר בא"י.

אגודת
פרי עין הדר
מכעלי גני האתרוגים
הבשרים
בארץ ישראל

העתקת

מכתב ע"ד האתרוגים

של אגודת פרי עין הדר בארץ ישראל

מחבר הגאון הנפלא תנא ירושלמא בש"ת מוה"ר יעקב דוד רידב"ז שליט"א. מחבר פירושי
הרידב"ז על כל הירושלמי, ועוד כמה חבורים יקרים, היה רב ואב"ד בק"ק סלוצק ועוד כמה עירות
ברוסיא ויהי גם רב הכולל בעיר שיקאגא, ובעת אורו זורח בעיה"ק צפת תובב"א.

ב"ה. עה"ק צפת תובב"א.

כבוד ידיד הרב הגאון הצדיק המפורסם חו"ב מוה"ר כש"ת אברהם יצחק נ"י מוק
(אב"ד בעה"ק יפן והמושבות ת"ו)

בא אלי הקובץ "נלעד" מאת אגודת פרי עין הדר, בו מגלים הסוד של המורכבים מאתרוגי ארץ ישראל, הנני
להודיע לרב ידידי נ"י אשר אנכי ידעתי היטב מהסוד הזה זה רבות בשנים ולא ידעתי מה לעשות. ידאתי מאד
לגלות הסוד הזה ברבים כדי שלא תשתבח ח"ו מצות אתרוג, כי למי יפנו הלא אתרוגי קורפו כבר נאסרו מגדולי
ישראל וגם אנכי הירי מהחזומים, ואנכי נהגתי א"ע תמיד שלקחתי ב' אתרוגים מארץ ישראל אחד מהודר, אותו
לקחתי ברבים על הנענועים, והשני היה ג"כ מארץ ישראל אך לא תאר ולא הדר לו כנראה שכא מן היער ותמיד
סניתינו בעד חצי ר"כ או פחות, ועליו ברכתי כצנעא בתוך ביתי עפ"י הירושלמי במס' יומא **משובח בגופו**
משובח במראה משובח בגופו קודם, ובעת שראיתי שכ"ת נ"י בצדקתו נמל ההשגחה תחת ידו
נהמא כל חדרי לבבי גילה ושמחה שמתה רוחנית שאין קץ לשמחה הזאת, אשרי לו ואשרי להאגודה שיזכו
לזכות את בני ישראל, — אלף ברכות ינחו על ראש צדיק שמזכה את בני"י במצוה גדולה כזאת. ד' ירחם על עמו
ועל ארצו וישלח משיחנו בב"א.

המברכו והדר"ש יעקב דוד רידב"ז

אגודת פרי עין הדר מכעלי גני האתרוגים הבשרים בארץ ישראל

מעלעטראם אדריססע: Feyn Jaffa

אנא להרבים את המכתב הזה בכל בתי התפלה ולכל דורשיו נשלחם חנם

תעודת הרה"ג בית-דין צדק שר ערת אשכנזים חסידים בעיה"ק ירושלים ת"ו.

לאוי מאתנו בדי' ח"ט ביד הסודר הרבני המופלג מיה משה מתת' נאנזל מילדי עיר וחיטצון מדינת אונגריה חיה סודר באתרוג אהיק זה כביר, איך חוקה עליו שלא יוציא מת"י דבר שאינו מתוקן בדי' והשיית יזכנו לקיים המצוה בתקנתה יחד כנלה אפרון בני על חלו כבוד אומר בכ"א. כעתורת הכדי' דפעה"ק ירושלים תוכביא והחזותים בברכה.

נא ליפמאן דוד במהר"י ול נא יוסף יהודה ברי' הלוי ול נא אברהם בל"א מיה דוד הכהן ול

מקום התחם

תעודת המ"מ חכם-באשי ראשון לציון והועד הכללי לעדת הספרדים יכב"י

בעה"ק ירושלים

קישט דברי אמת ניתן להכתב מאתי החיים מים חכם באשי ראשון לציון פעה"ק ירושלים כי האדון יוסף שלמה אלהאדיף יציר ושותפו יעקב מימון מוכר אתרוג אהיק והוא איש מתוקן לדיאה ונאמן במעשיו לבלי הוציא מת"י דבר שאינו מתוקן חלילה, והעמיד אנשים בודקים נאמנים וראי ה' בתוך חגגות אשר יודעים להבחין בין מורכב לשאנו מורכב, ונאמנים להפריש מהן תרומות ומעשרות, לכן יכולים הקונים לסמך עליו לכל דבר, ושפתו במקדו וימצאו ברכה, ולראים באתי עתה, פעה"ק ירושלים תוכ"א.

הציר נחמן כמימון מ"ס

מקום התחם

תעודת הרב הנאון הצדיק המפורסם מוהר"ר משה יוסף ב"מ הר"מ ז"ל המפורסם מוהר"ר יוסף חיים זאנענפעלד נ"י

מראשי ונדולי עה"ק ירושלים תוכביא.

ניתן לכתוב כי ב' חדר מוהר משה מתת' נאנזל הוא מתוקן בבשרות לסמוד עליו בעניני מסחר ובענין חרי"מ.

ובענין חרי"מ י"ק יוסף חיים זאנענפעלד

תעודת הרב הנאון הצדיק המפורסם מוהר"ר משה יוסף ב"מ הר"מ ז"ל מראשי ונדולי עה"ק ירושלים תוכ"א פלגים דמיין מקו פאפא יצא.

הן ראיתי כתב העדה של בדי' יציר החותמים למעלה ודבריהם אין צריך חיווק, וקא אכזא למלאות רצון ידיו ירא ד' הוא צורבא מרבנן מוהר"ר משה מתת' הרה"ג מוהר"ר אליעזר בנזל זצוק"ל, מתושבי ונכבדי עה"ק ירושלים ת"ו סודר עם אתרוג ארץ הקודשה דוקא ואיש נאמן, ועין כי מכיר אני אותו ואת אביו ז"ל ובני משפחתו שהם מעולם מתוקים בחוקה יראים ולמודי תורה שיכול להאמין לו בכל דבריו ואין רמי בלבו השתר גם מצדה רבה להחבי ולקח ממנו, ופקיט ישוב ארץ הקודשה, פעה"ק ירושלים תוכביא.

הן ת"ו י"ק משה יוסף במהר"ם ז"ל האפמאן

מתושבי ירושלים עה"ק תוכביא.

M. J. Holman, Rabbi Papa.

(מקום התחם)

בעה"ק ר"ח סיון התריס"ט פעה"ק ירושלים ת"ו.

האמת נחנה להאמר ולהכתב כי המוכ"ז אחד מבני ציון הקרים איש סגולה ומוכר כנימוס הרבני המופלג משה מתת' נאנזל נ"י הגני מביר מילדותו ונאז שבו ליורשתיו התגוד בדרך מוכיב, ועסק בתורה"ק וכעת תפס במסחר אתרוג אהיק למרנא את ביתו ש"י ואוקי גברא על חזקתה שלא יכשיל ח"ו בדבר שאינו מתוקן, ובכל סודיו האתרוגים הנאמנים יכולים לסמך עליו הן בבשרות ובענין חרי"מ והאתרוגים כלי פשטות היוצא מחת ידיו נידולם כן הן בלי נקמים כלל, והולך בחם.

הבעדה לשון כבוד עיר האלקים צדק י"ק ב"ה ושלום ואשר יושביי מובי ארי נאלכרבערענר זצוק"ל.

ב"ה. כאשר זכנו ה' לעלות ליגל לעה"ק ירושלים ג"ו ובאו ג"ו הסודרים וכו' והציעו לפני איך שהם מתפרנסים כמה שנים ממסחר אתרוג אהיק ישי חריב ומעסק הזה מתפרנסים מאות נפשות מבני ציון הקרים יושבי עה"ק ירושלים ת"ו מאותו זמן שאתרוג קרפו נאסרו מרב מנין הרוב בנין של גאוגי ישראל, וגם אנכי הייתי אז בין האוסרים וכאשר זה מקרב מסיבות שונות פשו רבים לולל באתרוג אהיק ולבדן, במקומם את אתרוג קרפו כאלו היו התירו פחדים את הדבר מאיסור אתרוג קרפו, לכן בשבטי ישראל אודיע נאמנה כי איסור אתרוג קרפו במקומו עומד, וח"ו לשום בר ישראל לבדן עליהם, והוא אתרוג אהיק יש להם דין קריעה לכל אתרוגים שבעולם, מצד חבת אהיק, ומצד חיוק יושבי אהיק ת"ו, וכו', והשיית יזכנו לראות בבנין נזה אפרון ולעשות המצוה בתקנתה בקיבוץ נדחי ישראל ב"ב.

נא יעקב דוד רירב"א.

(מקום התחם)

תעודת הרב הנאון הצדיק המפורסם מוהר"ר שלמה זלמן בהר"ן ז"ל לעווי זצוק"ל.

מראשי ונדולי עה"ק ירושלים ת"ו.

המפורסמות אין צריכין ראיה רק באתי להספך באמרי הקצרים, כי ממסחי האתרוגים באה"ק ת"ו ימצאו הרבה משפחות מושבי קרש בפי טרף לביתם, ושושי אשוי בה"ה ה' כי בעזרתו נוסד ע"י כל העסק מאתרוג אהיק ת"ו כולו עוד בשנת תרל"ה בעת חיים היותו של האון עמוד העולם מוהר"ם, אוערבאך זצ"ל אבדין קאליש, וכו' יצא הראשון בקדש האון המפורסם בעיני ספר נפש ח"י הוא הרב מריר חיים אלעד וואקס זצ"ל אבדין מיערקוב וקאליש, וקנה כל האתרוגים לאלפים שיצאו מאה"ק ת"ו עד מותו התריס"ט, והודת לה כי נהחב העסק מאז ועד עתה ומתנהל ע"י אנשים ישרים, מופלגים וראי ה' והקונים מהם ידו לבם בטוח כי ישמרו דתן, בשמתי חוק באתרוג שנגלה כי ידורו קנייתם לקיים מצות ולקחתם לכם משלכם רק באתרוג אהיק ומה יסאו ברכה ושלום, כעתורת המצפה לישועת ה' על כלל ישראל בב"א. כעתיד יום כ"ז סיון תריס"ט ירושלים עה"ק תוכביא.

שלמה זלמן בהר"ן ז"ל לעווי ז"ל

אורסם למעשה: Moses M. Gansi et J. Alchadif, Jaffa

Telegramm-Adresse: Gansi-Alchadif, Jaffa

אתרוגים יפים

ומובחרים!

אגדת אקספורט אתרוגי המושבות
בא"י ביפו שבה משתתפים בחי מסחר המפורסמים של
האחים שומנוביץ היילמאן ושותפיהם
מתכבדים להודיע בזה שבית מסחרנו שבבר רכש לו שם טוב זה
הרבה שנים. הגדילו מסחרם השנה
ונפתח בעת לרווחה ביפו ברחוב ירושלים.
ולמען הקד על הקונים הירושלמים פתחנו השנה
סניף חדש מבית מסחרנו בעת"ק "ירושלים ת"ו ברחוב היהודים"
בעיר פנימה תחת הנהלת הר"ר ע. זעליג לידער נ"י.
ומי שחפץ לחיות במזה באתרוגים טובים ומובחרים באמת
ובשרות טובה ומדויקה במח יפנו רק לבתי מסחרנו הן ביפו והן
בירושלים וישבעו רצון עצמו"מ.
באו נא והוכחו עוד הפעם כי אתרוגים טובים ומובחרים
לא ישיגו רק בבית המסחר שלנו.

✎ ווריוס נשכרים ✎

בכבוד וברכת ציון

אגדת האקספורט לאתרוגי המושבות בארץ ישראל.

את משלוח האתרוגים נשלח חשנה ישר בהבילות פוסתה (פאסט פאקעמיץ) לאפריקה ארגנטינה איטליה
קנדה וארצות הברית באמריקה אנגליה צרפת איטליה. ובארצות קטנים (פושקערץ) נשלח לכל הארצות
הנייטרליות תיבות וארצות להמשלות ימצאו מוכנים כבר בבתי מסחרנו ביפו ובירושלים.

ולקחתם לכם משלכם!

מתכבדים אנו להודיע להקהל הנכבד כי יכולים להשיג אצלנו

את רוגים

יפים ומהודרים

ממושבה "פתח תקוה" ובעבודה עברית

ביפו ובירושלם

ביפו

בבית מסחרנו בבתי פיינגאלד (בעללא וויסמא) על שפת הים

בירושלם

ברחוב היהודים בבית מסחר הספרים של ה' מענדל פריעדמאן ושותפיו
במאה שערים בבית מסחר של הא' נחום ראטה את זלמן ואקם יאצל הדאר

לסוחרים וליחידים

במחירים הכי נוחים!

האתרוגים המה מצוינים בנגדלם וציפיהם

בואו וחובו שאין דוגמתם ליופי

ובכדי להסל על הקונים מקבלים עלינו מרחת החבישה והמשדוח

בן ישינו אצלנו לולבים והדסים מן המינים היותר מובחרים

והזריז נשפר

ברגשי כבוד ויכר

מענדל פריעדמאן ושותפיו

הושענא רבא ליד הכותל המערבי. (פלפוט).

הישוב הישן ועבודה עברית. אתרוגי קירשנבונים, יפו-ירושלים.
 בין הפועלים היהודיים יושבים האחים קירשנבונים הר"ר אלתר והר"ר
 אברהם משה.

תודתי לידדי הר' מנחם ב"ר אלתר קירשנבונים שנתן לי
 האפשרות להשתמש בתמונה זו כאן.

פאר למזכה

לכבוד חג הסוכות הבעל"ט הוצאתי לאור

תמונת פאר לסוכה
מרהיבת עין ועתיקת יומין

התמונה כוללת :

בית המקדש הראשון. שלמה המלך יושב על
כסאו ולפניו שבעים הסנהדרין. וכן תמונות על
כל תקופת החג"ך. התמונה מלווה עם מפת
מסעות ישראל במדבר. ומפת חלוקת הארץ
לשבטים.

נעשה ע"י חכמי ירושלם בשנת תרנ"א

הוספתי גם על זה סדר האושפיזין ודיני ומנהגי חג הסוכות

להשיג בכל בתי מסחר הספרים בארץ המחיר 400 פר'

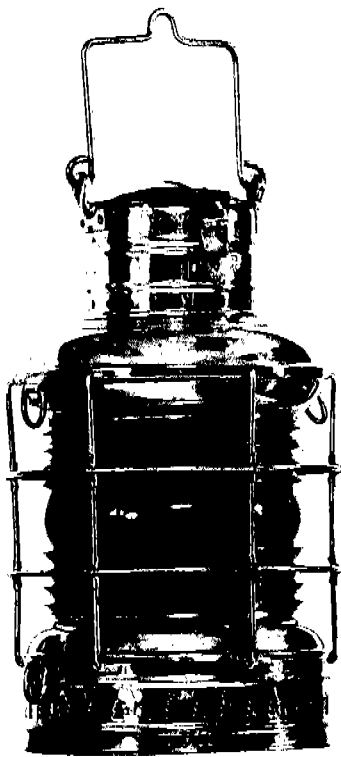
ההפצה הראשית בידי ח. ש. שווארץ מאה שערים ירושלם

על המחיה ועל הכלכלה

השפע כיום ביחד עם מתח החיים ורמתו אינם באים לידי ביטוי בצורה ובסגנון של פעם, מעט המודעות (בנוסף לאלו שפורסמו בכרכים הקודמים) הם מעטים מאוד ממה שיש באוספי, ואי"ה עוד חזון למועד להו"ל כרך מיוחד על הפרסומת בעבר.

לא כפי שהמפרסמים שמים דגש על הגראפיקה השתמשו בעבר על פרסומת במלל רב ובשכנוע בצורת הסברה בכתב.

בית־דפוס פרומקין

גמר תרמ"ל

ירושלם

רחוב יפו, בחצי הראשון, מספר 1

א. נ.

הננו מתכבדים להודיע לכו' כי העברנו את בית־הדפוס שלנו לרחוב יפו בחצי הראשון, אמפ"ר.

שכללנו את בית־הדפוס והבאנו בו שנים ותקנים רבים, והננו נכונים בעת לקבל הזמנות לכל מיני דברים שבדפוס, כמו ספרים, עיתונים, הוצאות, פירמות, לוחות, מודעות, כרטיסים וכל מיני הרפסות שונות הדרושות לבתי מסחר, מוסדות, חברות ויחידים.

אפשר להזמין בבית־דפוסנו הרפסות בכל מיני האותיות העבריות, ברשי וברבע, בנקוד ובלי נקוד, וגם בשפות הלועזיות ובערבית.

הננו מבקשים את כו' כי יואל לבדנו בהזמנותיו שתמלאנה בדיוק הכו' נמרץ, בהשביענו את כו' רצון במיב העבודה ויפדה בהגדה מדויקת ובמחירים נוחים.

יע"פ דרישה נשלח את אחד פקדינו לקבל את הזמנותיו.

בכבוד

הנהלת בית דפוס פרומקין
ירושלם

ירושלם, תמוז ה'תרע"ב

אפשר להשיג

מוכר פיראמיד

כשר לפסח

בהכשר הרבנים מקאורה

אצל אריה את זק"ש

ירושלם רחוב יפו

מחאות עשוקים

מהועד החדש הגשמי והרוחני העושים מעשיהם בזרוע רמה וללא צדק ומשפט

הוֹסֵתָם וְהוֹבֵא לְבֵית תְּרֻמָּה פֶּה קָהִילָיו עַיִי שְׁלֵמָה וְיִצְחָק אֲשֶׁכְנֹזי כִּיט

יְבוּשָׁלַיִם תָּזוּ הַיּוֹם ד' לַחֹדֶשׁ תִּשְׁרִי שָׁנָה תרס"ז.

לכבוד מעלת הרב כמחרי' הלוי יצ'ו מזכיר ועד עדת
ספרדים הע"א.

כתבתי לאנשי ועד החדש ביום כ"ז לח' העבר והודעתי להם חכן החווה אשר מיני ובני הכיללות בענין סכס הבשר נאמיללה) וזה נוסחה:

ירושלם ת"ז היום ב"ז לחדש אלול שנת תרס"ז.

לבכור מע' האצנים נכבדים אנשי הועד החדש יצ"ו.

כחיות כי שמעתי את הכרוז ביום שבת קודש אידות
גבולות הני מ' דיע לבס כי ככר גמר הועד הקודם עמי זה
אקרום לשתי שנים כי אשתדל אנכי הח"מ לנבות כל הנכנס
מנכס הכשר מהקצבים וע' ישולם כל ההוצאות השוחטים
השומרים וכיוצא ואח"ן כל ההוצאות יחולק ארבע הודות
לחכוללות יהודי החמישית לי הח"מ בעד שכ"ט והשתדלותי
כאשר נודע. והוכלו גם כי לדעת מפי אחד מבם היה האדון
רחמים מורדו יצו שהיה גם הוא מהם וגמר השנה הראשונה
בה' שבט ה'תרס"ו הוסכם במעמד היעזר להמשיך הקשר עיר
שנה יבכר מבשרי עיר החלשים ואת סך מאה נאפילין בת'
מקום כאשר בשר אר"ם בהבנות הפולולות ובשר עברות
שבעה חרשים. ובכן אני מודה לבלתי עשות אומנם נד' הדת
והנכנס בעני אלה אדם במה אני כי השימו לב לדבריה אה
לבלתי בא בדרכים לא רצויים לי ולכם ודמי.
הני מאפה תשובתכם.

ועתה בראיתי בהשקפה נליון צ"ה במאמר ירושלם: הועד
הנשמי וכו' וכל מי שיש לו להעדר ולערער יבוא לבית הועד
ויציע טענותיו לפני המוכיר וכו' על כן חזרתי על המקרה
שנית ע"י בלתי עשות מאמתאגד הדת והנאום ולציוה למסר
בידי פנקס אשר רושמים בו בבית המקוילין כל הנשחט כדי
לנכות. כי אם יאריך הזמן יבא חוק להכוללות כי יתוסף חוב
לחובותיהם. וקשה לנכות כי עניים הם יודים כזה,
העני רחמים כבר שלמה מורה ח"ו.

יְרוּשָׁלַיִם הִיא הַיּוֹם? לְחַדֵּשׁ הַעֲרֵי שָׁנָה הַחֲרֹגָה."

חשבון הכנסה והוצאה מוכבז, המכיל תוכן כספיים המצויין
המקור שלי "ב"ש המחה לזמן "ב"ש ה"י מה ששני ש"ה תרס"ו על קוף
מבית תרס"ו כמובחר ל"ו במנהג ההמלכות אשר להוציא.

ה כ נ ס ה כיוצאל פנקס צמחות ע"ס א' ק' צה עד
 יוס' ר' ק' כי חצא (שכס מ"י שבעה וחצי). 33376
 ה ו ל ס ה לכותים וסוחרים וכו'אל כצוצאל פנקס
 צמחות עד יוס' ר' ק' כי חצא (וצעד שמימות
 צמחות בקות עד סוף (לול) 19438 25

11150 צפי הַגָּז הכוללות.

חובות אלל הקלבים 20 3328 כעצומת ברשי" וסורטה

253: צעירע. יענע וואס 15 495 קהיצעס לשווערעס ושווערעס

צבאי צירי גמל נאסא באשוליון חסר ונקרא צהר ונוקדס

8317 לקופה הסוללות.

לכבוד מז' האדונים נכבדים אנשי הועד החדש נ"י.

כבר כתבתי לכם במכתבי מכן אלול על סדר התורה אשר נעשה ביני ובין המוללות בענין טעם הבשר על י"ב חו ואשלתי מחאה ע"ז כי הוכות שיש לי עד סוף חודש מבת התרס"ז אין הצדק והיושר לבטלה. וחזרתי ושניתי בד' לחדש"ג ע"י הרב כמורה"ר הלוי מזכיר היעזר ביותר ביאור. וכאחת ויום שלחתי את האדון אחי יצחק אצלכם למחות לפניכם על מעשה יריכם ואהם עשיתם עמו מה שעשיתם) ועתה בשמעי כי עשיתם

(*) אלה הדברים אשר עשו בני וזין אחי ועד המדש ציוס ה' המשרי. שהלכתי אלם אלם על חרודת המחה אשר בין הכב וזר אחי יליו וזין הכוללות צעזין הבאצילם. בכניסתי בציט וולאחי במחר המילון את האדון חיים עזריאל כ"י (ונוכח המדה) בקשה סיודיע להועיל ונזאף אם יתנו רשות להכנס וכן עשה. ונחמו לי את הכסיון. ונולאחי ישנים מר"י ונזאף והאדון ילמק אריה ואם הנוכח מר"י הליו יליו.

ישבתי אלל האדון חריס נא אלל וזה מדשים?

[illegible]

אחרי נענים אחרים גאלתי אם יש תשובה לדברי, ועל זה השיב
היה"ר כ"י שלא יש לא עשה ולא לאחר זמן.
— חונתי נו כריתוכס, אזי גאלתי רק לדעת. עשה אין לי עוד
ענה לעשות. ואקום ללכת.

היה בקשתי לנצח וישאלני אם יש לי שטר על זה.
ואען: אין לי שטר, אבל כמדומני כי הצרי ועד הקודם הונה
האנשים ישרים ולא יבחושי. ועוד כי בודאי כחזה צפנקס ההחלטות
צריך לא לזכרתי לשטר, גם שנה העברה לא היה לי כל שטר.
ועשיתי הנם שאנינו חיים להודיע לך קצת הדבר ונדע לא יועילו
דברך, אבל זאת נחמד לך כי כל זה ברא הנוכחי. כי ידוע לכל כי
הפנקסים וכל אשר להועד נלקחו על ידי הוועדה יריה. ובאותו
יום שאלנו לו אם יש עוד פנקסים והשיב כי לא יש עוד. וזוהי אשר
החלטנו לחבור החדשים, אחרי שאנו נלחמים שיכריח חזק לנו כי
לחבר ים לא ההנה ונחן בחרים וקודם נחנה לפולין להועד החדשים
הפנקס. ובשאלה הועד אם יוציאו ונחנה החלטות לחברם ולזמן
הפנקס. והשיב: הוועד הזה נחנה לצטל עם הפנקס.

שאלתי לו הסקתם היה לנצל כל ההוצא שבנקס ההוא או רק אחת מה? וביד אחת מנוכחי הועד תראה, יפסיק כלום אשר לו הנוכח? אין הכי וצריך את זה, וביד מי יפיל מנוחי ספקי את לא אחת וצוהם אנחנו לו שיפיל את שבנקס הזה.

צִין כֹּה וְכֹה בָּחַר אֲנִי שְׂעוּתָהּ וְכִלְיֹתֶיהָ אֶת חֲרָוִי וְנֹאִיר כִּי שְׂדֵדָה לְנִפְתָּהִית לִּי עֲנִיבִי, וְאֵל לֹא הִצִּיחֹתִי.

האדון י' אריה אשר נהם כי לעזר עיוותם בל יס' לו לידבר
עם הבעל.

ואתקרי שהרשומי לדבר התחלתי לחצוב זכותי.

תלונה על ענוי הדין אודות מס הגאבילה.

על לזכותי. ובעת ד"ת דין ולית דין השיבו לי מה שנשאר לי בירכמיסך מאה נאפוליון אשר לקופת הכוללות ע"י מעלת הרבנים והאדוניים חברי ועד הקודם הע"א שהוא סך אפים וחמש מאות וחמשה ושמנים גרוש. כאשר מבורר בספר החשבון אשר לפניכם. כי הוצאות אשר על הקצבים אין באפשרות לגבותם כיא בהיות כח חזק ביד ריגובה שאם לא יפדעו לא ישהנו להם ואם תתנו צו להקצבים כי עוד טרם ימים חיבים לפרוע ופי שלא יפרע לא ישהנו לו אוי אני אגבה אותם כי מכיר אני את חובתי ודיב.

האב"ר רחמים בכר שלמה מיוחס כ"ט.

ועתה אנכי צועק ואין משיב וגם שאיית כספי לא רוצים ליתן לי אחרי כי אנכי רואה כי פה לית דין ולית דין. עכ"ה הגני צועק במר נפשי. וא"מ אשא עיני לחלצני מן המצר. בתקוה כי עיד ימצאון אנשים שרירים ויחידים אשר האמת הצדק נר לרגלם ויכנסו דברי הוצאות מן הלב אל לבם ויתאורו בעז לדרוש את זכותי לריבואת ריב. ולדון את דיני הגני קורא לעזרה לכל אשר יש יכולת בידו להציל עשוק מיד עושקו ובחור הגני קורא להרהיג המפורסם ראש הרבנים בערי תוגרמה בקטרת משה הלוי קאיימאקאם איפ"ר שלישי.

הערה: אל יפלא בעיני הקוראים אם ימצאו בהמשקה ח"א קצרה לדבריו חלק. כי הפתח הוא נכיר לכם המוסקס, וזוהי מניח שום דבר נכח הימים והמקרים שליוו חזוני ישראל. ושמעתי את אלה בל עיני העומים למשם את מלונתו זה ובסמיה.

לפרוע לך צבול לרחם.

צדוהי"ה לא הוספתי לדבר עוד וחלף משם צלי כל חולאות. נשם הלכתי א רגלי היעדר הישן ואקפד להם את העעשה. הם השתנונו לשנוע את דברי, ואחר נשאל ונתן הסביונו ללכה א ראש הועד הקודם השך הארון חיים ואירו להודיע לי את כל זה וכן עשו. וגם הס"י הנו' התפלל על העעשה הזו. וזין כה וכה ככנס אללם ה"ח רשום הוא הרצ כוהר"י הכהן (ועדת הועדנים) ויבקשו מוננו ללכה צלילוחם אל הרצ ונהר"י ונאטאון ולא הדברים אשר שלחו חזרי ועד הקודם:

ידע לאוננה כי ח"ר רנ"ה יש לו החוזה עם הכוללות צענין הגאליה לנשך שנה ויתן חמורת ונוקדים ונאלה כפוליון ועוד לא הגיע הזמן. ועתה הועד החדש לוח להקצבים שיפרעו ציד אחר, וזה שלא כדון ושלא כנמוס לנעול ועשה הועד הקודם. ולכן נבקש ונכבוד הרצ שישלם ידיעה להועד לצל יעשה שום מעשה עד שיפועדו לדין הורה.

וישן ונהר"י הנו' להשליח: אנכי רק ראש רוחני ואיכני נחשבה ואיכני דן דיני ונומוס.

(התשובה החדשה הזאת שלא השועיה לי, חוששני שלוד אורה ונהרצ ח"ר צניעו כ"י ראש ערם העערים כי הוא היה אללו. ציוס השני צדוהי"ה יושב עם ונע' הרבנים הע"א יעלוי ללכה לצ"ד להצו דין חורה, כי חולי צנוש כל חכמי צ"ד לא יעשו כאלה ענה הרצ הנו' יוס"א. ואשנוע לקולס וחלך לנושע צ"ד ונאולל שם את כלום: הראצ"ד ונהר"י הנו' חר"ג יהושע, הרא"ל פליקוף, הרא"ל עזריאל, והרא"ל ונח"א. ישנה צלד חר"ה ונח"א היות שהיו שלשם אורחים גורג'ים נכדדים. ואחר רבנים שהפקירו ונלדצו הרבנים עם האורחים, עונדתי על רגלי לשני צ"ד ואשא ונחם שיכלחו שליח להועד כי יש לי דין חורה בנחם, שיכלחו ונלדצו את נוי שירלו לעמוד עמי צדון חורה.

הראצ"ד ענני: לא אונחתי לך כי איכני דן דיני ונומוס? — האם ההליו צ"ד על זה צהכלן, כי לא ידועו לעולם דיני ונומוס, ונה גס שהציעתי היל על הכוללות ואל על איש פריי. — אך צונן ציה דיני לא כדון דיני ונומוס! וצדוהי"ה כן צדוהי"ה אורחם ואלך.

מעשה רחוביה שלא כדון ושלא כנימוס בסך חמשים נפוליון (ה' אף תין גרוש) למשך ויחדשים וחצי. בעת כי כפי החשבון אשר אני שולח לכם בארו הו' וחדשים וחצי שעברו עלה חלק הכוללות לסך אחד עשר אף ומאה וחמשים גרוש. אחיז כל ההוצאות וגם חלקי. וזה הוא פרי ההתנגדות שלכם לעשות אך התנגדות לי, ולא חשבתם לעשות כמשפט לאורחי טובת הכוללות לראות את החשבון שלי ולהתחקות. עליו לדעת את אשר לפניכם לעשות. ועתה הביעתי במקומה עומדת ובפני ביד הצדק נעמיד כי יבא זמן שירצו ביד לדון בינינו*) וכל עוד שלא תהיה עפי" דין תהיה לא אמוחל

סי ענתי קצן צכנס ואנני כי ענין כל הגאליה חין צכנס לסמוע, אם יש לך דבר אחר, דבר אל-אם ס' תלך (נעשה וכו') ועוד טרם אחיל לענין קס ענתי קס ענקונו צכנס גדול ודחסי צכנסונו על בני וקרא כנושל להעעשים, סוליליו חום נחם, והעעשים לא זו ענקונו, חזק הוא ודקף חותי צידיו ונרגלו עד סוליליו הכולל.

וכענינים שם קראו לו צכנס: ענקי ענתי! ונקי ענתי! ונה זה, ונה זה?

ובצדוהי"ה חם ונעני, החמיל לונו לי הפחם מה לצוה? מה נוקס צכנס!

ובצדוהי"ה אשר צכנסו צכנסו הם הנה האנשים לנעלה אשר לא יוצו חותי לנעורם.

ובל העעשה הנה עכרתי ונשע"י לבית היצפץ ואל הם העדים חכמי הועד, חר"י ונ"ר והאדון י' חר"ס ופי וי' צכנס ופי י' ונח"א ופי כלונס חלילוף ילי.

ועתה יחל הקל וישע"י ע"י חזה ונעשים הציוס ונ"ס לזיך את האנשים הנוקדים ונחם, הכוה יענה צישל? הכן חו"ס לחל חם כל עניני הציר הגדולים: הנוקדים ונעשים צכנס צכנס? האלה הציר אשר עליה נאמר צכנסל צדק ילין צה?

אעזר שיחם הידי.

חלה הדברים אשר עברו צני וצין ראש חצ"ד הרצ ח"ר יעקב ונאטאון ל"י ציוס'ו ס' כלבים וילך, כ"ס לחדש אול, (אחר ששועתי שהשנונו אשר צדוהי"ה ונענין ללכיה ונהועד החדש שלא ינוקדו צידו הפנקס החדש צכנס יוס ונע שהקצבים צהנו, כי חם ינוקדו ציד הנו"א חר"י דאון) הלכתי צדוהי"ה הרצ הנו' חקף ואשלו: צדוהי"ה כי יש ציוס וצין הכוללות החוזה על נחם הצדק ונכדו לשלוח עכוס להקצבים שלא יעלנו ציד שום חרם עד אשר צכנסו לדין עם הועד.

וענני כי לא יוכל לשלוח.

— אל דין חורה חכמי נבקש ונענו ולא חקד.

— חוכמי שולח עכוס ולא ישוענו לי, יען כי חם לא ישלחו חיוס לא ישחקו ציוס ח'.

— ונודע לא ישחקו? צדוהי"ה כי ונה שלא פרעו הוא צכנס עכוס צ"ד. או לכל הפחות ישלם ידיעה להועד, שאני דורש דין חורה צזה, כי יש לי החוזה עם הכוללות לנשך שנה, ונחתי חמורת ונוקדים ונאלה כפוליון ונדין לא הגיע הזמן, ושועתי כי הפלים לחוכמה. ע"כ ישלם כבודו לנשך הדבר עד שפועדו לדין. האכני אשלה עכוס?

— ונודע לא? צדוהי"ה שאני צונן דין חורה, וציוס השני צכנסו לדין. ועוד כי ענה זמן ציה דינו, ואכני דינא קהצכנה, ואלך זה כבודו ונפסיד את דיני, ואם ינוכרו יצילי חיוק לקובה הכוללות.

— חין חמי שולח! ואם חזכה צדון חמי אחיז חותם לבלם לך הנם שלא הצדד.

— חין זה כבודו ונפסיד צדוהי"ה צדוהי"ה צכנסו, חולי לא יקבלו עליהם לבלם לי צלחי שחשוד.

עוד פסח חזר על דבריו ונאמר: חוכמי שולח.

— אל כזר אונחתי לחוכמי צדון חורה חמי נבקש ולא חקד. ובאשר אונחתי לו שנים כי דין חורה חכמי נבקש ונענו ולא חקד, ענה גס הוא שנים: חם חזכה צדון חמי אחיז חותם

אזהרה

ממעם ועד הרבנים הגדולים ב"ד הצדק דק"ק
ספרדים ואשכנזים פרושים וחסידים העי"א גוזרים
בבח תורה"ק על כל המוכרים ביצים שאין להם
רשות למכור פחות משהה ביצים בגרוש אחד.
וכן גוזרים על כל הקונים שאין להם רשות לקנות
פחות משהה ביצים בכל גרוש. במחוננו שלא
יעברו על גזרה זאת מפני תקון עיקו"ת ותקון
העניים, ושל"ב.

פתח
 בהימנעו אשר היתה בלוי תמוז פתח
 בעניני גולות המצח (הולחל)
 כי יאמר הן בקר הן תמוז יתכן אכל קמח
 תשעה פתקאות ואם מהבדלות בשד גרע
 וחל
 (ב) פתקאות המצח לא יקראו אלא הבדלות
 (ג) אש בשל אף יתכן ליתן אש בלוי פתח
 לא בסוף מצות ולא בהקדשה
 (ד) וחל מלש תמוז יקרא הן חיים משבחה
 אפי חשבון הפתקאות חל שאלת אמה
 ואפי מספר הפתקאות אשר יבאו אפיהם
 יקרא המשבחה
 כי ה' מסבם בזמן התורה
 מאת ילד מאחוס
 מלך נחמיה אהרן
 מלך חייסלמה וליסל

ועד שכונת "שערי חסד" עושה סדר בחלוקת המים מהבורות.

אור אלם ג סג סבת תפס היתה אסתר
 וצד המצוי, ופתח אפתח אשתה אל הבדלות צד אחר
 ימי הגשמים, וכל יום בקר יפי פתח המצח
 ועק שדה אחת ויקראו אים צד פתקאות -
 אצד באשה ביום התורה
 מאת ילד מאחוס
 מלך נחמיה אהרן
 מלך חייסלמה וליסל

עבור אלמנה

אלמנה ר' נדושה

נולד יום לחדש שנת תר' לפ"ק בק"ק מחוז כעת הוא במשלה

דר באה"ק משנת תר' כעת מעוני' בשכונת בבתי חסד אשר לכוללנו מספר Nr.

הערה	יש לכתוב (נראה)	זכות דירה היא ע"פ בהדירה וכה כדירה וכה																																																																		
		הכולל מגבה שכר דירה עבור ר' הוא משלם																																																																		
עסקו (ה):																																																																				
לומד בישיבת מלמד במוסד מלמד פרטי' סופר סת"ם סוחר: כמה חנוני: כמה מנהל מוסד פקד: אצל משנת תר' ולפני זה																																																																				
הכנסתו לחדש בערך ל"ש או נחלת שדה וכרם או ביתי הכנסתו מזה לשנה בערך ל"ש																																																																				
נשוי' משנת תר' סמוך על שלחן עצמא' אביו חותנו בחנם בשכר ל"ש לחדש																																																																				
חי עם בעלה ר' משנת תר' עד שנת תר'																																																																				
זוגי מתעסקת במלאכה ומרויחה ל"ש לחדש																																																																				
ילדיו הפנוי' הסמוכי' על שלחן:																																																																				
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">שם</th> <th colspan="2">נ ו ל ד</th> <th rowspan="2">לומד (בתורה) (בכ"ס) (אימנה) אצל</th> <th rowspan="2">סוחר לחדש ל"ש</th> </tr> <tr> <th>יום</th> <th>לחדש</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>				שם	נ ו ל ד		לומד (בתורה) (בכ"ס) (אימנה) אצל	סוחר לחדש ל"ש	יום	לחדש																																																										
שם	נ ו ל ד		לומד (בתורה) (בכ"ס) (אימנה) אצל		סוחר לחדש ל"ש																																																															
	יום	לחדש																																																																		
בני ובנותי הנשואי' הסמוכי' על שלחן:																																																																				
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">שם</th> <th rowspan="2">בן (בת) שנים</th> <th rowspan="2">עסקו</th> <th rowspan="2">סוחר ל"ש לחדש</th> <th rowspan="2">סמוך על שלחן בשביל</th> <th rowspan="2">משלם ל"ש לחדש</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>				שם	בן (בת) שנים	עסקו	סוחר ל"ש לחדש	סמוך על שלחן בשביל	משלם ל"ש לחדש																																																											
שם	בן (בת) שנים	עסקו	סוחר ל"ש לחדש							סמוך על שלחן בשביל	משלם ל"ש לחדש																																																									

כ"א דברים כהות:

Genaue Briefadresse:

חוזר שכירות. לפי התשובות שניתנו יקבעו גובה שכר הדירה.

אל הקהל

להוזלת מחיר היין בשביל לקיים מצוה

ארבע כוסות בחג

קננו מאת הסוחר מר מרדכי מפרברג כמות הנונה של

יין עבנים מהמין המשובח מתוק וחזק.

לבן, ואדם, והננו מוכרים לכל דורש

במחיר 12 גרוש הרומל

החפצים לקנות יפנו :

למשרד ועד העיר

למר בנציון לעויןזון במאה שערים

" שלמה בלזר במזכרת משה

" יצחק יעקב ילין בבית יעקב

ויקבלו בעיר פתקאות לין אצל מר עזריאל ביגל.

את היין אפשר להשיג :

בעיר בחנות מר מפרברג

במאה שערים " יצחק מנדלזון בחצר צרנינסקי

במזכרת משה " מרדכי גליכמן

ועד העיר ליהודי ירושלים.

אגלן

על המשתרכין הזין ירגבון
בנעל תלפונתהם מן מכל אל אחר פי
שער מחרם אן יעלנו מדיר אלבריד
עלמ בנלכ קבל שער על אלפל .

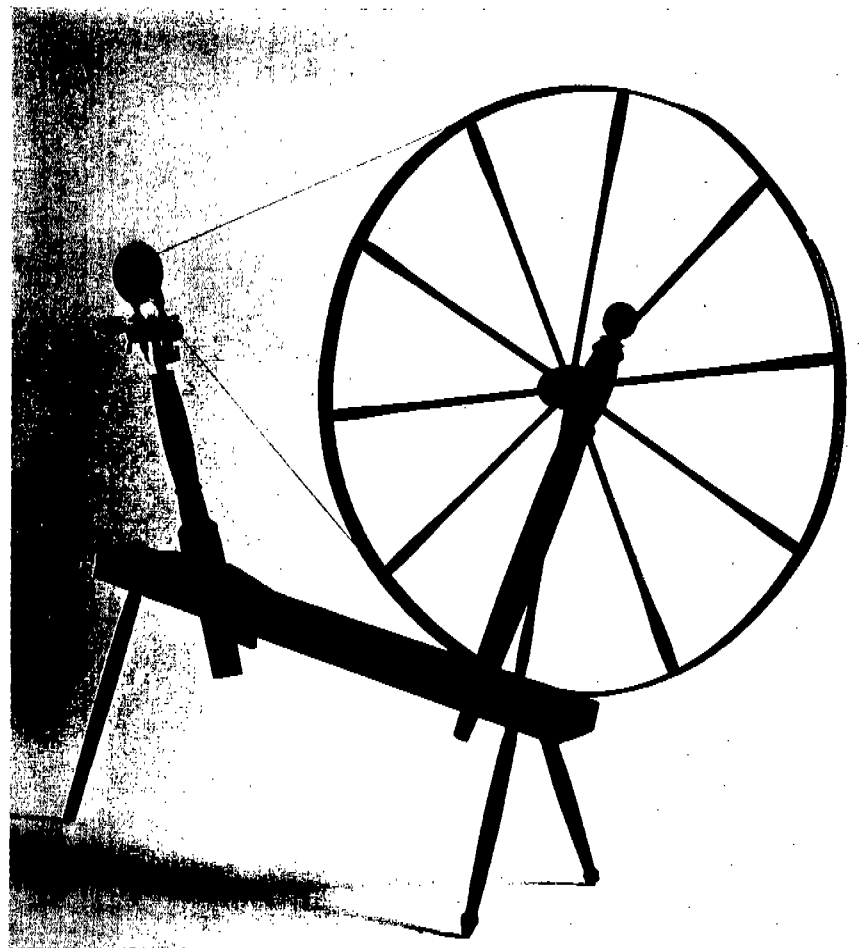
לא תכון המלכה משובלה על
תאכיר או תעטיל המחאירה הזי קד
ינעג ען עדם אעלמהא פי וקת
קאפ .

מודעה

מנויים חזרזשים העתקת
מלפונים במזחרם מתבקשים לתת
חודעה מוקדמת למנהל הכללי של
בתי הדאר, לפחות חדש אחד
למפרע.

הנהלת הדאר לא תהיה
אחראית במקרה של אחזר או
הפרעה שחלו לרגלי חודעה שלא
נמסרה בזמנה בקשר קם שנוי
הכתבת.

בימ"ס לדברוי עתיקות במאה שערים

ראה זה חדש

נפתח מלון ופנסיון ירושלים

בירושלים עה"ק תכב"א ברחוב יפו על יד תיאטרון ציון מול נחלת שבועה

חדרים נהדרים ונוחיות לפי שיטה חדישה
 מאכלים הכי טובים וטריאים
 ובתכלית הכשרות למהדרין מן המהדרין
 שרות זריזה ומהירה
 מקום נפלא לחתונות
 מבקשים את הקהל לבוא ולהוכיח!
 מ. חייקין

בית דין הגדול לכל מקהלות האשכנזים היי

פעתיק ירושלים תובב"א

כ"ה

מצהיר אני בזה כי מכיר אנכי
 את הג' מלכה חייקין לאשה וראת
 ד' ובודאי תנהג את הפנסיון
 בתכלית הכשרות ויכולים לסמוך
 כי בודאי יהי הכל עצמו"ט.

ויאכלו עניים וישבעו

ובענין יום א ס"ב סיון תרצ"ג פעתיק יפו
 שניאור זלמן סלאנים

רב ואב"ד פעתיק תל-אביב

המלון ופנסיון ירושלים נתברר לנו שהמלון הזה מתנהל ע"י
 חגברת מלכה חייקין שהיא מוחזקת שיש לסמוך עליה בכך
 דבר הנוגע לכשרות. ולכן המלון הג' כשר הוא אף להמהדרין

ועל זה באעתיק יום הנ"ל חברי' דפעתיק ירושלים תו כביא

נאם צבי פסח פרנק

נאם יוסף גרשון חורוויץ

נאם אליהו ראם

מקום הותום

דפוס, ציון רואלי ירושלים

בחנותו של ר' אהרן דוד וויספיש במאה שערים הגרמפון, ברטיסי
ברכה, ונסיעות לתל-אביב.

צנטרל וינה

מצבעה ומכבסה ח'מית

הנני מתכבד להודיע לקהל הנכבד שפתחתי את
המצבעה והמכבסה הח'מית

צנטרל וינה

שנתפרסמה מחוץ-לארץ רטיב מעם עבודתה.
מסודרה מחלקה מיוחדת לניקוי שמלות ובגדים
שמיחים ומתיחת וילונים.

כל הזמנות מתמלאות בדיקנות ובמהירות
"מחלקה מיוחדת לתקונים"

הנני מבקש את הקהל הנכבד להוכיח על טיב
העבודה הנעשה עתה אצלי.

צנטרל וינה

בבית שוקרי חורי רחוב יפו בבית שגר הקונסל המצרי.
מצבעה ומכבסה ח'מית

דפוס צוקרמן.

בבית מסחר הייז

של ישראל חיים שעהנבוים בירושלם.

נמצא למכירה ביחידות ובסמטונות כל מיני ייגות חריפים
ומתוקים, קאנייק אליקהאל ממני, מיקב התקנה הייגות מבעיים
ומכריאים, סגורסמים הם בכל ערי ארופא בטיבותם, כשרים אף
למהדרין מן המהדרין.

I. CH. SCHÄNBAUM JERUSALEM הכתיבה

סלומון את לוין.

בירושלם ובחיפה

בתי מסחר רפואות וסממנים, למכירה לרופאים ורקחים ובתי
חולים. שירות מדויקת, מכירה במקח חשודה. סתורה מן המובחר.

חוקי הארץ.

מי שרוצה לדעת חוקי ממשלת טורקיה יר'ה חן בקניות
ומכירות קרקעות, ובתים ונחלות — ותקדשות — והן החוקים
של עבודת הצבא או חוקים אחרים, וכל החוקים החדשים
ולחעתיק מכתבים רשמיים מערבית צרפתית אנגלית לתורקית
וזן להביא רשיונות רשמיים כפי החוקים, לפנות להאדון

מענדל קרעמער בירושלם

Mendel Kremer Jerusalem אדריס

זבל טבעי, מגללי בני אדם מצוין במינו מיובש ומנוקה
מכיל חומרים חמיים המוונים אתיחנטיעות במדה מרובה.

נמכר תמיד עפ'י ההפרדה של חסאי מוסחה.

לפנות אל האדרעסע

זלמן לעווענזאהן ירושלם.

בית.

בשורה טובה!

מתכבד להודיע לקהל הנכבד כי אצלנו

נמיעות מהירות ונחירות

במחירים נוחים

מירושלים
למבריה

האוטו הגדול 25 גא"י.

" הקטן 40 "

אל תחמיצו ההזדמנות

בסנדלריה מאיר ביטון

ירושלים, רחוב מאה שערים מס' 154

דפוס קרישור — ירושלים

רצון רצון ודעת דעה

經濟學

九 九

五
二
三
四

הַמִּשְׁפָּחָה הַזֶּה הָיָה מְשֻׁבָּב וְנִשְׁבָּב בְּיָדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ

מִצֵּי מַעַיִן

תקנות אנדרת ידידי גן-החיות,
י ר י ש ל י ס .

השם: אגודת ידידי גן החיות, ירושלים.

הכתבת: רח' הרב קוק בניני הדסה.

המסרה: להקים ולקיים גן חיות בירושלים.

החברות: כל אדם בגיל מעל 17 המשלם מס שנתי של לא פחות מ-500 מא"י.

ההנהלה: האגודה מתנהלת ע"י הועד בן 7 חברים הנבחרים באספה כללית שנתיים של חברי האגודה. הועד בוחר מתוכו יושב ראש וגזבר. ומנהל גן החיות (נכנס כחבר קבוע לועד האגודה).

האמצעים: אמצעי האגודה מרכבים מדמי חבר, תרומות שונות והקצבות.

הנהלת התשכונות: חשבוניות האגודה מתנהלים ע"י מנהל חשבוניות מסד ובמסד באספה כללית שנתיים בייחד עם דו"ח של ועד האגודה ומנהל גן החיות.

פרוק האגודה: אף הועד יחליט ברוב דעות על פרוק האגודה יסגר רכוש למחלקת החנוך של כנסת ישראל, אשר לפניו יובאו תביעותיה של הנהלת "פנת-החיי" הנכנסים לצד האגודה.

זכויות החברים: לכל חבר האגודה יש זכות לבחור ולהתבחר למוסדות האגודה. חבר האגודה נהנה מכניסה חפשיה לגן-החיות ולכל המפעלים האחרים של האגודה.

הנהלת גן החיות: הנהלת גן החיות מרכבת מנהל וגזבר המוסרים מדי חודש דו"ח על התפתחות גן החיות לועד האגודה.

השקמת חברי הועד: אשר ישמש במשך שנה ראשונה לפעולות האגודה.

יועב ראש י. עזריהו, מחלקת החנוך של כנסת ישראל.

גזבר ד"ר ב. קיריזון, האוניברסיטה העברית.

מנהל גן החיות ד"ר א. מולוב, האוניברסיטה העברית.

חברי הועד:

ד. אוסטר. סגן יו"ר מועצת עיריית ירושלים.

א. אפשטיין. הסוכנות היהודית.

ד"ר בן-דוד. האוניברסיטה העברית.

י. קופר. תנובה ירושלים.

א. אוליצור. קרן היסוד.

בקהל בפנת החי

בחדר מועדון אגודת איג
ירושלים, רחוב הרב קוק
שעות הבקור 3-6 אחה"צ

●
VISIT THE

ANIMAL LIFE CORNER

On the premises of the Eig Society
Hedassa Building, Rabbi Cook st.
Visiting hours 3 — 6 p. m.

דפוס קראפטיני. אחוזי בלימ. ירושלים

NEW ANIMALS

AT THE

JERUSALEM ZOO

NEBI SAMUEL ROAD.
BUS No. 2

בשורה טובה!

מודיעים להקהל הנכבד כי
מיום ראשון י"א לחדש ניסן עד
יום רביעי בצהריים
מגעלים כלים (בשרן כלים)
בשכונת ברני ווערנער בחצר משה בלעכער

דפוס קלישר - ירושלים

בכבוד רב משה בלעכער

מאיז מודיע דעם עולם אז פאן זונטאג
אן ביז מיטוואך האלבין טאג ערב פסח
כשר'ט מען כלים
בייא ר' משה בלעכער אין חצר
אנקעגען משה מענדיל'ס הייזער
בצ' זייער ביליגע פרייזן

לחג-הפסח!

הגני מודיע להקהל הנכבד כי מלבנים
(כלים ווייסן) מצלי כלי נחישות כמו בכל שנה
במחירים נוחים

בברכת חג שמח וכשר

משה בלעכער

רחוב מאה-שערים מס' 145 סול דפוס - קלישר

בה יום ח'י לחדש אדר תרפ"ג

מודעה ואזהרה

מהרה"ג הבר"צ שי

בדבר הכלים שנהגים לצפות אותם בבדיל שקורין "וייסן" לחג הפסח,
הגו מודיעים כי מהראוי לעשות ציפוי הכלים דוקא ע"י ישראל היודעים
להזהר ללבן אותם כדית על חג הפסח, וגם שלא מלהשחמש בהכלים
בחמץ, או שאר איסורים, וכבר קרה כמה מכשולים ע"י עשית הצפוי
שלא ע"י ישראל.

הבר"צ לכל מקהלות אשכנזים פעוזיק ירושלים ת"ז

דפוס קלישר - ירושלים

אני מסובב את העולם : ברגלי, ברכבתי, ובאווירון.
 תזרי סביב העולם והחזיל בשנת 1926 מעיר סדול.
 אני במקצועי פרוטאי, בארכיטקטון עברי בנידורק,
 עברתי את הארצות דלקמן: אוסטרליה, הונגריה, צ'כוסלובקיה,
 אפליה, אנליה, אירלנדיה, צרפת, הולנדיה, שוודיה, נורבגיה,
 דנמרק, נרמניה, פולין, מצרים. עברתי באלג'יר בתל 66 מיל
 מבלי לשתות מים. כעת הנני בא מאמריקה הצפונית. מארץ
 ישראל אני ממשיך את דרכי עוד 80.000 קילומטר חזרה.
 תזרי סביב העולם ימור בשנת 1936
 הכרטיס שאני מציע הוא לעזרי לרצועאותי בדרכי.
 בכבוד רב ושלום ה' סימון

ROUND THE WORLD
 I have made this voyage, for want
 of accomplish my study therefore. I beg
 your Kindness in accepting this card and
 help me in giving something for my journey.

סביב העולם
 נסעתי זה חצי מקור סדלי. סבון
 שאין בבגדתי דבר כדי להמשיך את הנסיעה
 הנני נאמן בבקש את חסידך הקדוש.

WELTREISE
 Diese Reise die ich nach Beendi-
 gung in Schrift und Bild wiedergeben
 werde, bin ich leider nicht in der Lage,
 ganz aus eigenen Mitteln zu bestreiten.
 Ich erlaube mir daher Ihnen diese Karte
 anzubieten und bitte höflich um Ihr gütiges
 Verständnis.

سباحة حول العالم
 علمت هذه السباحة لأكال درسي فارسي. ان
 تساعدني بقبول هذه الكارت
 لايل اتمام هذه السباحة

LE TOUR DU MONDE
 Je fais ce voyage pour compléter
 mes études. Je vous prie de bien vouloir
 reconnaître ma situation et de m'aider en
 achetant cette carte.

IL GIRO DEL MONDO
 Faccio questo viaggio per comple-
 tare i miei studi. Vi prego cortesemente
 di voler ben riconoscere la mia situazione
 e di aiutarmi comprando questa carta
 per ricordo.

ביום גם אז הגיעו כל אורחא פורחא לעיה"ק והתרימו עוברים ושבים
 לממן מסעם סביב העולם וכמובן שלא פסחו על עיה"ק ירושלים.

HUNGARIAN-BUDAPEST

A young Hungarian
 man who is making a
 trip around the world
 for scientific purposes
 offers you this picture
 and begs you to assist
 him to forward his
 voyage.

Thanks.

צעיר הונגרי המסובב את העולם למטרות
 מדעיות מבקש לבקש את תגליתו והוא
 מספק לך לך להמשיך את נסיעתו.
 מבקש תגליתו והוא מבקש את תגליתו
 הנסיעה.

1928 - 1936

ان هذا السائح هو شاب
 مجري يسير الدنيا لاجل
 مقصد علمي ومعرفة من
 يبع هذا الكارت وهو يرجو
 مساعدة لتتميم هذه الغاية

לאוסטרליה מפולניה

דרך רומניה, בולגריה, טורקיה,
 סוריה, ארץ-ישראל, ציפריס וכו'
 אני צויר סדרה של שני חברים לאוסטרליה
 לעשות סדרה של חברים, שתעצמה בשבוע בשלילה
 תבדור הכרטיס הזה תכסה את הנסיעה
 הדרך ותחשב לרצון - איזה סכום שיהיה.
 בחורה לכפרס
 מ. פיוצקי וחברים.

To Australia from Poland.

via Roumania, Bulgaria, Turkey,
 Syria, Palestine etc.
 I am paint artist with two good friends who
 are walking to Australia to make a serie of
 paintings which we will exhibit on our return to
 Poland.
 The sale of this card will cover my
 travelling expenses. The price is left to your
 judgement.

Thank you in advance.

M. Piechocki and Friends.

בית הדואר
 י. שוורץ
 נסיעת מנוי
 הליבה או חורה
 אוניברסיטה

יֵאָחֵז הַכּוֹס בִּידּוֹ וַיֹּאמֶר

לְפִיכֶךְ אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים לְקַנּוֹת
אַרְבַּע כּוֹסוֹת   לַחֵג הַפֶּסַח

אֵךְ וּרְק ^{מִבֵּית מִסְחָר הָיִין} יַעֲקֹב פְּרִידְגוֹט ^{שֶׁל מֶר}

אֲשֶׁר בְּבֵית יִשְׂרָאֵל מוֹל בִּיהֲבֵנָה קוֹדֵנְאווֹ
וּבִזְהָר תּוֹכּוֹ לַחֲסֹל סִידוֹר פֶּסַח כְּהִלְכֵתּוֹ,
כִּנְאֲשֶׁר תּוֹכּוֹ לְקַנּוֹת, כֵּן תּוֹכּוֹ לִשְׁתּוֹת

מִהֵינּוֹת וְהָאֲרָאק וְהַקּוֹנִיָּאק כִּבְכָּל
שֶׁל אֲבֵרָהֶם מֵאִיר שׁוֹר שְׁנֵה וּשְׁנֵה

הַמְּפֹרְסָמִים וְהַמְּחֻלָּלִים בְּפִי כָל:
הֵן בְּבִשְׂרוֹת אֲפִילוֹ לְמַהֲדֵרִין הֵן בְּטַעֲמֵם הַטּוֹב
 וְהֵן בְּמַחֲזִירֵם הַזּוֹלָ! הוֹדְרוֹנוּ וּבֵאוּ כַּעֲדֵי מוֹעֵד!

וְתוֹכּוֹ לְשָׁנִים רַבּוֹת נַעֲיֻמוֹת וּמִוִּבּוֹת

בְּבִרְכַּת דָּחַג שְׂמֵחַ וּכְשֵׁר

אֲבֵרָהֶם מֵאִיר שׁוֹר

הר"ר נח לוי (המכונה ר' נח קלפר — מדביק כרוזים). בשבתות ובערבים מגיד מישרים ונואם בנגלה ובנסתר.

הר"ר נח לוי בעבודתו כמדביק מודעות.

למכתב זה צורף חוט אשר בו מדר השולח את הכותל המערבי, סגולה לשמירה.

Best friend,
I send you herewith red
laces with which the Holy
walling wall כותל המערבי was
measured. This is a great
Segula and watch ושמירה to
wear them on the hands and neck

רבי ישראל אלעזר נא לדווייכם

בעדיק ירושלים חיובא

Rabbi ISRAEL L. GOLDWICHT

Jerusalem (Palestine)

היסטוריה פריינד
איק גיך אייך הייזענליך וואס איז זאגט
גאטאמאסעל גיוואלדיג גיט זיך די הייליגסטע כותל
מערבי וואס איז א גרויסע סגולה
ושמירה זאלן איהן אויף די הענט און
אויף דעם האלד

אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני !

אבותינו בכבל בזמן שעל הערבים תלו כנורותיו
זכרו את ירושלים ונשבעו „אם אשכחך ירושלים תשכח
ימיני“. ולכן אנחנו פונים אל העם היושב בציון, קיימו
את השבועה וזכרו בתוצרת ירושלים וקנו מטות רק
מבית חרשת המטה,

שנמצא בדרך מאה - שערים ע"י בתי ורשה.

קהל נכבד !

יכולים אנו להודיעכם כי בבית חרשת שלנו יכולים להשיג
מטות מודרניות וחזקות, מטות משפחה, מטות ילד, ספות,
מרחצאות וכו', והכל על פי קטלוג אירופי מהאופנה האחרונה וגם
ממלאים חזמנות על פי הרישת הקונה.

המכירה במחירים מוזלים, בהנחה גדולה !

באו והוכחו את טיב העבודה !

עזרו בבנין הארץ ותמכו בעבודה עברית בירושלים, קנו מטות
מתוצרתנו העולים ביפם טיבם וחזקם על כל סחורות חוץ.

השתמשו בתוצרת ירושלים ושיבת וערבה שנתון
כי על מטה מתוצרת המטה תרגעה עצמותיך

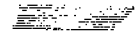
בכבוד בית-חרשת המטה

י. שולצנגר מ. גולדברג א. פימרושקה
ירושלים, בחצר ת"ת התימנים ע"י בתי ורשה

דפוס קלישר - ירושלים

ליד שער האשפות בעיר העתיקה בדרך למעין השילוח לשאוב
מים לצרכי הבית.

№ 	
קבלה	
קבלנו מיד האדון ס' _____	סך
בעד מעות נכקרי' לשנת אלה ושליש	
מאות _____ מרב' " ועד'א ח'ט פקדוק ירושלם תובב'א. היום	
יום _____ להודש _____ שנת תר' _____ וחז' זה שלום.	

№

נתקבל בס' _____

סך _____

בעד נכקארי' לשנת _____

ביום _____ לחד' _____ ש' _____

אַגֵּדַת יִין לְבָנוֹן

חבריה הם (אם הורשה להתהלל במקום שאין מכירים אותו) יראי אלקים באמת, חסידים ואנשי מעשה ותלמידיו חכמים מופלגי תורה אשר יוכלו אף המהדרים מן המהדרים להשען עליהם בכל לב בכל דבר הדורש כשרות וזהירות יתרה, אנשים אשר אומן רוחם ויהדותם היא למעלה מכל פקפוק ובקורת. אגדת יין לבנון זאת, סמרתה היא להספיק יין ושמן זית מזוקק וכל מיני משקה כשרים בתכלית ההכשר לכל אחינו שבגולה יראי אלקים באמת אשר נסנעו עד הקנה מלמעום מיין ארץ ישראל אולי מפאת איזה חשש בכשרות וזהירות או איזה חשש אחר, וגם עבקה היא בעד מיב המשקאות וערכם האמת, והיא נכונה לשלוח יין וכל מיני משקה ושמן כשרים בתכלית ההכשר ומזכים עפ"י הומנות בוריות וזהירות נמרצה ובתכלית הדיוק והשמירה באופן המשיב רצון כל איש ואיש. ואת חמקחים גוריד עד הדיוטא התחתונה עד אשר נשאר לנו רק משכורת קמנה לסען נפנה לנו ידים בשוק המסחר, לרכוש לנו שם בכל עולם המסחר, לבצר את עמדתנו גם בעתיד. ומעתה יהי כל ירא ה' ויהודי אמתי סמוך ובטוח כי ישתה "יין לבנון" מארץ ישראל כשר בתכלית הכשרות וגם שאר מיני משקה זעורים במיב מעמן על כל המשקים אשר שתו עד הנה במחיר נמוך מאד.

ועתה הננו קוראים מקרב ולב עמוק לכל איש יהודי אשר זיק "חבת הקודש" מרם נכבה בלבבו ואשר אך רגש קדוש בקרבו לחיות ענף אחד מענפי המסחר פה ולפרנס עם זה כמה משפחות אשר ביניהם ישנם גם רבים אשר יד ההכרח אלצה אותם לנוע מארץ מכורתם עם כל ביתם ולבוא אל הארץ הקדושה, ואשר התקוה תעודדם להחפרנס מזה בכבוד ובריות. לכם הננו קוראים בחיל, אנא! אל תושימו לנו צדקה אך עשו כל אשר בכחכם להרבות לקחת רק "מיין לבנון" שלנו וכן לעורר את מכיריהם לשלוח את הומנותיהם לנו, ובוה העודדו את רוחנו ותהנו לנו ידים להחזיק את מעמדנו בארץ כבוד ובריות פה על אדמת הקדש.

אַגֵּדַת יִין לְבָנוֹן
בְּיַד יְרוּשָׁלַם תּוֹכְבִּיָא

אדרעססע: א

D. S. GRÜNBAUM in JERUSALEM (Palästina)

מילון אדיסון / החוב ישעיהו פינת דוד ילין

ירושלים

מלפון 3950

הודעה למשחת

לאורח

לדשותך הדדים מורחחים במדויב
במרכז העיר החוב ישעיהו פינת דוד ילין
אירצת עם באי חס להמשים
א'ס ולרפסת לכל חדר
שרות אדיב באחרים מאד נחם

הנהלה

מכון אדיסון א. בלומפלד

ירושלים

לחוב

הנהלת מלון אדיסון שמחה להודיע
לחובשי ירושלים הנכבדים כי עתה לאחר
שיכלולים ושיפוצים עומדים לרשותכם
אולמות ונפרדים לחתונות

ומסיבות

במלוננו השוכן במרכז העיר רחוב ישעיהו

אירצת עם באי החס

שרות אדיב אחרים נחם ביותר

הם' הבאים לקמן הם נמצאים בתוך ישיבתי המפורסם והקדומה מזה מאות בשנים ותח"י שמר הסקנה מהב"ד הצ' אשר קנה אותם הרב החסיד מרן זקני רב שר שלום זיע"א טאת הרה"ג רבין חסידא כמותר"ר גדליה חיון ז"ל ותבאים עה"ת, בשטר המכר המה הדיינים, חא' הרב הגדול הרב פת"א. ז"ל וה' הרה"ג יעקב אלנאזי ז"ל והג' הר' ישראל יעקב בורלא ז"ל מעידים ואומרים שכל הספרים נמכרו להרה"ח מרן זקני הנז"ל ז"ל, באופן שאלו הספרים הם קדומים בישיבה זאת.

וזה הוא סדרן של הכת"י

34	ביאור עה"ת להרה"ג מוהר"י עייאש ז"ל
35	שערי רחמים סידור תפי' כת"י ישן ובסופו צואות ריה"ח ז"ל ועוד חו' רבים
36	מאמרים וביאורים להרה"ג מוהר"ש יפה ז"ל שנת ר"ל
37	תשן' הרדב"ן ח"א, וח"ב וכמה תשן' מהם שלא גרסו
38	שלחן ארבע מרבינו בחיי ז"ל כת"י ישן לא נודע זמנו
39	סו' על הרי"ף על מס' קדושין וכתובות סו' יהונתן הבן מלוצי' ז"ל נכתב ש' הנ"ר
40	גו' על שבועות וקמא מהנז"ל לכסוף חסר איות עלים אשר מתורתו ראינו בסו' להרי"ף על עירובין
41	דרשות מהגאון המקובל מוהר"ן שפירא ז"ל כת"י ממש ש' תי"ח
42	סו' ריש"י על ג' מסכתות סוכה ומגילה וניטין כתבו אלקנה ב"ר משה צועק לר' אבשלום בוגא ויטא על קלף ועל ניטין יש בו ב' מהדורות והפירוש גדול יש מהגרסא (ועין שו"ג) ובסוף כל מסכתא מסיים בשירים עס"י היתרות והתנועות
43	דרושים ע"ם כל שבתות השנה לא נודע למו
44	דרושים ע"ם הפרד"ס מרבני המערב, ובו רמז המלחמה התקפה חנהייתה בין רוסיה ויפן
45	חו' על הש"ס מהגאון מוה"ר מאיר בומסלא ז"ל בזמן הגאון גו"ב ז"ל כת"י אשכנזי
46	חו' עה"ת ועל הש"ס מהגאון דנלוצא, כת"י אשכנזי
47	חו' על מס' ניטין מהגאון בעל חתים ז"ל כת"י אשכנזי
48	חו' על הש"ס והפירוש ודרשות סו' ברוך ירושלמי ז"ל
49	ס' המורה כתוב על קלף אותיות מרובע וסו' סביבו לא נודע למו, חסר עין הדעת טוב מרבינו מוהר"ח ז"ל ע"ד הפשט חו' על הנ"ך ונפ"ת שפת אמרו וקדק לאחד מהראשונים מגדולי פסרי לא נודע מחברו
50	הכמת נשים למוהר"ש הלכות וסס"ד ניטין וכתובות וחליצה לא גרס
51	פסקי מוהר"ם ריקאנטי על קלף ונייר ב' חלקים הא' גרסא והב' לא גרס
52	פרקי שירה לחב' אליהו בחור ז"ל נייר דקדוק ע"ד שיר מעמי המצות לתלמידי מוהר"ם אלשיך ז"ל ע"ד הפשט
53	ס' עין חיים כת"י אשכנזי לאחד מתלמידי מוהר"ח ז"ל
54	ספר הגורלות לר' יהודה אחריו ז"ל בעה"ם התחכמוני כת"י ישן גושן שו"ת להגאון הגדול הרב יששכר אבועלפיא ז"ל שחיה מו"ץ בעובי אדרנאפולי ש' תנ"ך
55	ביאור להזהר לאחד מתלמידי האר"י ז"ל ב' חלקים קרוב לארבע מאות עלים
56	ביאור הסבא המובא בהזהר לא נודע למו
57	שיר עם ביאור על הקבלה מוהר"ם קורדובירו ז"ל כת"י
58	ביאור לתהלים לחב' עוזן ו' שבת ז"ל ש' ש"ס
59	קדושת יו"ט כת"י להרב אלנאזי ז"ל
60	עמודי שבעה בחי'
61	מפשר חלמין בחי'
62	אוצרות חיים כת"י מוהר"ח ממש
63	קול ברמה ב' האזרח רבה
64	הרדב"ן ומוהר"י קורקוס אשר לא בא בגרסא כהרמב"ם התדש דינים מלקמים כת"י
65	תוצאות חיים בראשית שמות וכו'
66	נגיד ומצוה להאר"י כת"י
67	דרושים נמצאים למוהר"ם קורדובירו
68	מערת שדה המכפלה עם ביאור הגאון מוהר"ם אבן צור ז"ל קהלת יעקב צמח כת"י

1	שבילי הלקט כתוב על קלף נכתב ש' י' לאלף הה', עליו ארבע מאות ועשרים. הלכותיו שב"ע שבולים ועכו הלכות אבל וס"ת תפלין מוונות עין בשה"ג, וסביב הנלוות פ"י להרב בנימין רופא ז"ל אחיו
2	חידושי רבינו ישעיה ז"ל על גזיקין נכתב על קלף. ש' קנ"ג ועליו קרוב לר"ן
3	חידושי הרב הגו' על מס' חולין מעורב בו נייר וקלף יותר קדום אך לא נודע זמנו שלם
4	חידושי הלכות לרבינו ישעיה האחרון (הגן ריא"י) על מועד נשים גזיקין וזעים, של"ח עלים ע"י שה"ג
5	חידושים להרב מוהרי"ט ז"ל על התלמוד ובסופו שו"ת שלא באו בגרסא וחתים עליה
6	הרימב"א לס' כתובות חסר איות דפים בתחילתו
7	ס' הי"ד להר"ם ז"ל על קלף גזיקין ומהרות מצויר בצוירים ושירים זמנו אלף ות"ת לשטרות חסר
8	שיטה מקובצת למו' שבועות בחת"י המחבר ז"ל עליו שלש מאות על נייר
9	חידושי הרימב"א שבועות, שלם
10	חידושי הרשב"א שבועות, שלם
11	חידושי הסאורי לס' עירובין ויכל שס"ס עלים נכתב במצרים ש' שו"ת
12	הרשב"א מהדורא בתרא לשבועות, שלם
13	שו"ת להרשב"א תי"ז שאלות ותש"ו ומהם גרסא באשכנזי ש' ר"ס ובסופו מאמר על הגאולה בלשון תרגום, נייר שלם
14	שו"ת להגאון עזריאל דייאנה ז"ל בחת"י שי"ז תש"ו נכתב ש' רע"א נייר שלם
15	חידושים לרבינו מוהר"ש צרור אשר מתורתו ראינו בס' התשב"ץ ח"ד קדמון מאור עין בשה"ג
16	ס' הנפ"ך להגאון מוהר"א אבן מוואה ז"ל כת"י ממש וסס' תש"ו כמנין נמ"ך וחתום עליהם ש' השל"ב ראה שה"ג ז"ל
17	ס' קהלת לה' יצחק הכהן ז"ל וסו' על אסתר ש' קנ"ה לאלף הו' ונו' על רות ש' הגו' נייר שלם
18	ס' הראב"ע ז"ל לשיר השירים מה שלא בא בגרסא על ב' אוננים, נכתב, ש' קנ"ג נייר שלם
19	ס' מר' אברהם הלוי תמ"ך ב"ר יצחק נ"ע, על שיר השירים, ש' קנ"ה (ולשונו הראב"ע על אסתר שלא באו בגרסא, וגם סו' מר"א הלוי הגו' על אשת חיל, וגם סו' על האניכה, קאפ"י אני הנבר, שנת קנ"ג
20	שארית יוסף על תקופות ומולדות, נכתב בעיר מגנצה נייר ושלם.
21	חזה התנזפה המיוחס לתלמידי הרא"ש ז"ל להר' משה בירושלמי ובסופו תש"ו להגאונים שלא באו בגרסא
22	הנהות על ס' שבעה עמודי גולה סו' פרץ ז"ל, מתובר יחד עם סנהני רונטנבורג וצופת נייר
23	שערי צדק להר"י קינגל בן ר' אברהם הכותב פתח ו' שלמיה לזויל לבן הנשיא וכו' שלם
24	דרשות וח"י להרה"ג מוהר"י עייאש ז"ל
25	מבא שערים והנהגות להר"י צמח כת"י ממש
26	ס' החרוזים בס' אלפא ביתא ובתוכו דרשות לא נודע למו
27	חידושים והלכות במתני' בכת"י אשכנזי לא נודע למו קדמון
28	חידושים להש"ס ודרשות לה"ג מקלוצא ז"ל כת"י אשכנזי
29	חידושי למו' קמא סו' ברוך ז"ל לא גרס
30	סו' הפסגות על סהרות למהר"ש עדני ש' שע"א (ע' שה"ג)
31	סו' הר"ן להר"ף ז"ל על מ' שבת נכתב ש' קל"ה
32	שו"ת להר"ם פרוניצאל ז"ל כת"י וחת"י ש' שי"ט נייר (ע' שה"ג)
33	שו"ת להר"י ו' עזריאל טראבוס ז"ל כת"י וחת"י ש' של"ד (ע' שה"ג) ובסופו גוסס שטרות

והחפץ בקניית ספרים אלו יפנה אל האדריסא הנזכרת

Rabbin Isaac H. Gaguine Jerusalem Palestine

מכירת ספרים וכתבי יד.

(בטופס שברשותי מצויינים המחירים שקבע המוכר, כפי שרשם מתעניין או בטרם התקיימה המכירה צוייני מחירים התחלתיים).

קול קורא לעזרה

לאחינו תושבי ארץ ישראל הקדושה ידוע דברי ימי אחינו הבוכאים שהיו לפנינו עשירים מופלגים, ובגדינות לבם החזיקו את כל מוסדות החסד בלי הבדל בארץ הקדושה מלבד מה שהיו גותנים בעין יפה להרבנים, לעניים, יתומים ואלמנות ולכל קשי יום וכו'. מצבם של אחינו אלה הורע בזמן האחרון בארצות מנדריהם ברוסיה הסובייטית, והם נאלצים לרגלי הרדיפות, העינויים, המאסרים, והרעב הנורא והכבד השורר בזמן האחרון בערי מורקיסטאן ובוכארה לשים נפשם בכפם ולהמלט לערי פרס ואפגאניסטאן, ובהמלט על נפשם הם גופלים בידי שודדי דרך אשר פושטים את עורם ואת בשרם ומשאירים אותם לנפשם בעירום ובחוסר כל, ולפעמים קרובות רוצחים אותם נפש, ורק חלק מהם מצליח להגיע לערי פרס ואפגאניסטאן.

יותר מאלפים נפש הגיעו במצב גרוע מאד לערי פרס ואפגאניסטאן, ואולם גם בבואם שם אין להם מנוחה, כי אין להם רשות להשאר בגבולות אלו, ומגרשים אותם מעיר לעיר ושמים אותם במאסר, ובידיהם אין שום כספים ושום אמצעים למחייתם.

אחינו מהעדה הפרסית ובראשם מנהלי כ"ח בפרס, והעדה האפגאנית באפגאניסטאן עוזרים להאומללים האלה כפי יכולתם, גם אחינו מלונדון שולחים להם עזרה, אך איזו הקומץ משביע את הארי, והם זקוקים לעזרת כל הצבור ועיניהם נשואות לתושבי ארצנו הקדושה וביחוד לאחיהם הבוכאים הנמצאים בארץ ישראל שהצליחו להנאל מרדיפות המציק וה' זכה אותם לשבת בארצנו הקדושה שהם יהיו הראשונים לבוא לעזרתם ואחריהם כל מהל ישראל ולישבם בה הם ומשפחותיהם.

הואילו נא אחים יקרים להרים את נדבותיכם בעין יפה לפדיון שבנים והצלת ישראל ופקוח אלפי נפשות.

תרמו את נדבותיכם בעין יפה קבלו נא ברצון את ועדות הגביה הפונות אליכם, הטו אוזן קשבת לשועת אחיכם המשועים לעזרתכם, עד אשר יחון עליהם אבינו שבשמים, ויביאם אל המנוחה והנחלה, ויקבץ את עמו מכל ארצות פוזריו לשמחם בבנין סירו.

הצב"י

יעקב מאיר

ס"ט

ראשון לציון וראש תרכנים בארץ ישראל
(מקום חותמו)

דפוס צוקרמן

הראשון לציון פנה ליהודי אר"י להרים תרומותיהם
עבור פליטי תורכיה ובוכרה.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה מְקוּדָּשׁ!

אחים יקרים! עליכם החובה והמצוה לדאוג לכך שלנדולינו אלה תנתן האפשרות לפרנס את ביתם בכבוד, וזכו זאת מסירת נפשם עלי משמרת הדת בימי עניים ומרדס ומתה הניע להם עכשיו!

אחים יקרים עליכם לזכור כי הרבנים האלו מרוסיא בעת שהיו במעמדם לא חשבו מעמל נפשם ולא נתנו
להשתדל לטובת אחינו יושבי ארץ ישראל כלא תבוא נדבני ישראל מרוסיא הם היו דוראשונים לכל
דבר מצור. ועתה שנהפך עליהם הגלגל שהם זקוקים לתמיכתנו ואנחנו באנו למדרגה שיש בידינו להושיע
הם יד עזרתנו חליצה לנו מהעלים עין מהם.

נשיאי המוסד: הר"ר שמואל ראפאפורט הרב מספרינופיעלד באמעריקה

והר"ר יהושע צימבאליסט ממינסק (הורדנר) שכונת זכרון משה ירושלים

אבא יעקב הכהן בורוכוב נפטר ז"ל
 פלל יעקב מלפנים כהנא"ר בויטלסאוויסק
 צבי פסח פרנק
 יוסף גרשון חורוויץ
 אל"י ב"ר שלמה ראם
 נידעל זקבל
 אשכנזים
 נפיקס
 גרשונים

ישראל ואב מינצברג
מישל ברינשטין

אברהם יוסף לונדון כרם מראזן
אברהם צבי ברודנע כרם מקוסימאק
אברהם גאלדבערג ממינסק
אהרן בהרש וולליש קמינקר כרם מקסערוב
אייזיק פייקין רב ממינסק

אלחנן נבט"ה מ'מנחם ויזכוראחיו ציילסמק
אלהיו שחור ככ מטהלסט
אלהיו מרינובסקי רב מקישו
אלהיו דוב שור ככ מליקסט
אליעזר יצחק ברמן מקרעמנא
אשר ועליג פינקל רב מני ורמלניס
ורב נאדעס

קול קורא

אל קהל אחינו הנכבדים
בערי אלג'יר, אוראן וקוצמאטינה
שלום רב, ה' עליהם יחיו !
אחים יקרים.

הן היום שלחנו למחיק שדיר מעלת הרב הכולל בישראל להלל ציר אמונים
מזריק טהור כמוהר"ר מרדכי אמוגז הי"ו נין ונכד לאותו צדיק הרה"ג כמוהר"ר
יוסף דוד אבואלעפיא זצוק"ל אשר מנינו אותו בשעה טובה ומוצלחת,
והוא יבא לבקר במחנה קדשכם ויתאר לכם בחרט אמרת את חשיבות תפקידו.
בטחונו גדול, כי תקבלוהו בסבר פנים כדרככם בקודש, ותואילו לסייע בידו למען
יוכל למלא את שליחותו הקשה ורה"אחראית אשר הטלנו עליו לטובת עניי עירי"ק
ירושלים, הנמצאים בעונותינו בכל רע והנתינים במצוקה שלא היתה עוד כמוה, לרגל
התקוממות הערבים, וההכרח להטלטל מרוב דהשכונות המעורבות יהודים וגויים,
ולפיכך נשארו בעירום ובחוסר כל, וכוללות עדתנו נקראה לבא לעזרתם כדי להקל
במקצת את סבלם הרב.

המחסור והעוני באו לידי בטוי וגלוי בשנה האחרונה ביתר שאת, בהצטרך
כוללות העדה לחלק מצות בחג הפסח ליח אלף גפש אביונים, ובה בעת להגיש להם
עזרה ממשית לשכירות דירה לכל יתגוללו בחוצות. אל סוגי התמיכות הנהוגות
שכוללות עדתנו חלקה מדי חודש בחדשו, ומחלקת כיום, גוסף בשנה האחרונה סוג
של פליטים, ואנו תקוה, כי אחינו היקרים והרחמנים בארצות דהנוכרות לעיל
ששדרינו הנכבד יבקר בהן, יעניקו לו מברכתם מכל אשר חנן אותם ה', ויותר מכפי
יכלתם, ובזכות זו, יצו להם ה' את הברכה בעסקיהם ובכל משלוח ידיהם אכ"ר.

החותמים בעתרת ברכה ושלום

כוללות ועד עדת הספרדים

בע"ה"ק ירושלים תוב"א

גאמ רבני ומנהלי ק"ק ספרדים בע"ה"ק ירושלם ת"ו.

ראשון לציון וראש הרבנים בארץ ישראל ועד עדת הספרדים בירושלם הנשיאות ;

הצ"ח יעקב מאיר יוסף בריג מיוחס יוסף אלישר

קול קורא

אל קהל ירושלים, היהודים הספרדים ובני עדות המזרח, שלום רב.

אחינו היקרים!

מאות בשנים, התקיימה עדתנו הגדולה על יסוד העזרה ההדדית, ועל המקורות הפנימיים הבטוחים והמחלטים, ששמשו ברב או במעט לספוק צרכיה. מנהיגי העדה היהודית בירושלים בכל התקופות, נהגו להטיל מסר הערכה על הצבור, אשר נגבו בעין יפה ובאדיבות הראויה לשבת, וכסף קדשים זה עזר בחלקו המכריע למלא את שרותי הקהל, ובראשם, תמיכה בנצרכים, שידם מטה לכלכל את עצמם. רק בעתות מצוקה ומבוכה ובצורת, הרשו לעצמם מנהיגי הכוללות לפנות אל אחיהם תושבי הארצות הסמוכות וכן מעבר לים לעזרה, ולבקש את השתתפותם בהחזקת הישוב. יהודי הגולה מצדם, הרגישו חובה וצורך להושיט את ידם למחונני עפרות ציון וערי הקודש, כיון שזכינו, שעזרה זאת מכוונת לספוק צרכיהם ההכרחיים של אלפי העולים החדשים, ומתוכם רבים עניים ונדכאים ומחוסרי כל. בשם המון העולים והפליטים לסוגיהם, יחידה העדה החדשים הנזקקים לחסדיה, פנתה הכוללות אל ערי הגולה ובקשה את עזרתו של הצבור, אולם הכנסותיה מבפנים היו לה למעוץ, ועל פיהן ערכה את תכנית פעולתה והצלחתה.

בינתיים באה מלחמת העולם האיומה, ובעקבותיה חלו תמורות כבירות בחיי עמנו בכל תפוצותיהם. ארצנו הקמה לתחיה, החלה מצטיירת בעיני רבים כמרכז התקוות והשאיפות. אף לחוף מבטחים במובן חמרי, המושך אליו באין הרף צמאי גאולה וחיי לאום, ותחת אשר לפנים נמצאו נדיבים, שהיו קרובים תרומות שנתיות לטובת עניי ארץ הקודש, הפך עליהם הגלגל לפתע, והנם עתה בעצמם בבחינת נצרכים. בו בזמן מחננו אנו גדל והתבצר, הכה שרשים חזקים בקרקע המולדת, וכבש לעצמו עמדות כלכליות בכח אמונתו בעתיד העם. אכן מעציבה העובדה, כי בה בעת הזנית את ארגונו הפנימי הזנחה מרובה, התרחק מעליו בלי כל כונה, ואדישותו זאת של צבור הספרדים, התנקמה בו באכזריות, ואין למצוא כל התאמה וקשר בין תנועת ההתעוררות האדירה שהקיפה אותו מכל עבר, ושיוצריה ונושאייה הם כל חלקי הישוב העברי באין הכדל, ובין עמדתו הוא.

ברצוננו לחדש את כח יצירתה של העדה הספרדית על יסודות נכונים, שיהיה כל אחד מיחידיה משתתף בהחזקתה במס שנתי מסוים, איש איש כיכלתו, מה שיאפשר למוסד העליון של צבור הספרדים בירושלים לפתח פעולות עזרה חברתיות מסודרות, ועבודת ארגון שיטתית ההולמת את עמדתנו. בדרך זו יורם כבוד הצבור בעיני עצמו וזולתו, יהודק הקשר החי שבין יחידה העדה לרבבותיהם, ותשוב העדה אל רמתה האמתית, להיות נקודת האורה של צבור הספרדים בעיר בירת ארצנו, המייצגת את בניה כראות, והעומדת בכל עת על כבודם וזכותם.

בכח המס המסורתי נפקוד את מחננו, אף נקבע תכנית לפעולות, באופן שכל איש מקרב העדה יוכל למצוא בה את מבוקשו וספוק גמור להשקפותיו.

חדוש המס השנתי שיעשה ע"י הערכה צודקת מטעם מנהיגי העדה הוא מחובת השעה שאין לדחותה, ועל כל אחד מבני עדת הספרדים והעדות הנלוות אליה הנהנים משרותיה, שומה עליו להשתתף בתרומתו בשמתה אשר תגבה, אחת לשנה בזמן המתאים, וזו תוכנית את קשריו האמירים אליה ואל מערכת פעולותיה.

תשלום המס הזה ישמש קנה מדה לבגרותנו הצבורית, ויסייע לנו להרמת דגלנו החברותי, שיהא מתנוסס שוב בגאון ובתפארת.

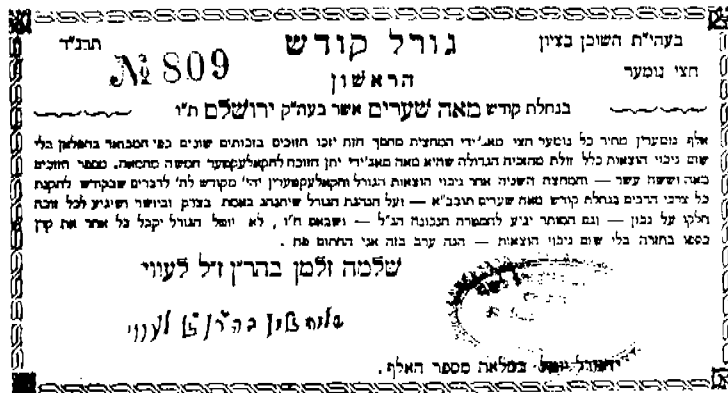
אחים יקרים!

בזאת תכתנו, אם תפצי ארגון אתם, בעזרכם לבצור עדתכם אתם ולבסוס מקורות קיומה מבפנים.

הועד הכללי לעדת הספרדים בירושלים

א' ניסן התרצ"ז

דפוס ר. ח. הכהן רח' בצלא' ירושלים.

גורל קודש

ב'ה'ת'
 מספר לה'
 בחצר
 יום לחדש

רבי זלמן ר' נחום'ס עושה גורל

גורלות לא מעטים הפיל בחייו רבי זלמן ר' נחום'ס, כפי שנקרא בפי כל רבי שלמה זלמן בהר"ן לעזוי. ומרביתם קשורים היו בשכונת "מאה שערים", בבניינה ובשכלולה. בן שמונה שנים היה ר' זלמן כשהגיעו אביו ודודיו ומשפחותיהם לירושלים. הר' אליהו כי טוב זכור לטוב, שכתב תולדותיו של רבי זלמן בהר"ן בספר "הפותר שער" מספר כי בניסן תר"ג יצאו הללו לדרכם מפולין ויותר משנה היו בדרכם עד שהגיעו לירושלים בתמוז תר"ד. האב, רבי נחום, נפטר במגיפה הגדולה של שנת תרכ"ו. אמרו עליו שהיה הנפטר האחרון באותה מגפה, וכי כאשר נלקח לבית עולמו — נעצרה המגפה.

בנו, רבי זלמן, שעל שם אביו קראו לו הכל ר' זלמן ר' נחום'ס, הרביץ תורה בירושלים ארבעים וארבע שנים. מעודו לא פסק מללמוד וללמד, גם כאשר עסק בבניין ירושלים. ובניין ירושלים היה רוחו ונפשו, וגולת הכותרת לכך היתה "מאה שערים".

רבי זלמן בהר"ן בנה והקים את "מאה שערים" ואת "בית ישראל", ואת "בית יעקב", ואת "שערי פינה" ואת "בתי וורשה" — ועוד ועוד. הוא עודד וסייע בידי הראשונים לחזור ל"נחלת שבעה", וידו היתה בישוב "משכנות שאננים" שבנה השר מונטפיורי. עני מרוד היה רבי זלמן כל ימיו, אולם תקופות ארוכות היו רשומים בתים ושכונות לרוב מחוץ לחומות העיר העתיקה על שמו של עני מרוד זה, שכן נאמן היה על הכל, והכל בטחו בו. נתינים תורכיים לא יכלו אותם ימים לרשום נכסי דלא-ניידי על שמותיהם, מפני חמת המציק התורכי, וכך נרשמו המקרקעין על שמותיהם של נתינים זרים, והבתים שעליהן — על שמו של רבי זלמן, שבדרך הזו הלך וצבר נכסים רבים, עד שביקש הפחת התורכי לחקור ולדעת מיהו אותו יהודי עשיר כקורח שבבעלותו כל כך הרבה בתים ומבנים בעיר, מיהו ואיזהו...

אולם, כאמור, גולת הכותרת ובבת עינו של רבי זלמן היתה "מאה שערים", שנוסדה באסיפה שאסף רבי זלמן בשנת תרל"ד, במוצאי השבת בה קראו את הפסוק "ויוזע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים". ואכן, בטרם נמצא הכסף והחלה הבנייה, אחרי שנקנה השטח, יצא רבי זלמן, וסיקל ועדר וחרש באדמת "כרם כדכוד" חיטים למצה שמורה, ומצא כמה וכמה שערים. כאשר הפיל רבי זלמן גורל ראשון ב"מאה שערים", למה שהיום קוראים איכלוס עשרת הבתים הראשונים, לא היה לו עצמו חלק ונחלה בו. את שמו לא הכניס בגורל מטעם פשוט בתכלית — אף את המעט שצריך היה לשלם לא היה לו. וחזן מזה — לא רצה רבי זלמן להיפרד מחדרו שבעיר העתיקה, שמחלונו נשקף הר הבית.

"מאה שערים" התנהלה על פי גורלות. "משפטי הגורלות כך יהיו", כתב רבי זלמן בתקנות השכונה, "בכל שנה, בהיגמר בניני אותה שנה, יעשה הוועד גורל במעמד כל החברה, ומי אשר יצא

לו בית בגורל יכנס לדור בו או להשכירו... ככלות כל בניני החברה, יהיה גורל שני כללי לכל הבתים במעמד כל בני החברה, ורבים אנשים מצויינים, להסיר כל לעז מהגורל..." עשרים שנה אחרי יסוד השכונה, בתרנ"ד, עשה רבי זלמן עוד גורל, "גורל קודש", מעין "פיס" בלשוננו, שהכנסותיו היו "מקודש לדברים שבקודש, לתקנת כל צרכי הרבים בנחלת קודש מאה שערים תובב"א. עדות על האיש ודרכו – במשפט המופיע בשטרי הגורל: "ועל הנהגת הגורל שיתנהג באמת, בצדק וביושר ושיגיע לכל זוכה חלקו על נכון, וגם המותר יגיע להמטרה הנכונה הנ"ל, ושבאם חס וחלילה לא יוטל הגורל יקבל כל אחד את קרן כספו בחזרה בלי שום ניכוי הוצאות, הנה ערב בזה אני החתום פה, שלמה זלמן בהר"ן ז"ל לעוויו".

כאשר רכש רבי זלמן את אדמת "בית ישראל" עמדה הקנייה להסתיים בערב יום-כיפור. אותה קנייה כרוכה היתה בהרבה קשיים ועיכובים, ולא רצה רבי זלמן לדחות השלמתה. וכך נטל עמו מזון ו"סעודה מפסקת" למשרד הטאבו, תוך שהוא מתדיין עם המוכרים והסרסורים ופקידי הרשות, ולא סיימו עד לפנות ערב. כיון שראה כך – שלח שליח לבית הכנסת בבקשה שימתינו לו בתפילת "כל נדרי", כמה שרק ניתן להמתין. ואכן, ברגע האחרון ממש הוא בא לבית הכנסת – ושטר הקנין של אדמת "בית ישראל" בידו.

צערו הגדול של רבי זלמן היה כאשר לא עלה בידו לרכוש את מה שהיום הוא "מגרש הרוסים". כבר הפקיד דמי קדימה עבורו. אולם שום מוסד בירושלים לא יכול להעמיד את כסף העיסקה, אלף נפוליונים זהב, וכך ירדו לטמיון דמי הקדימה ששילם רבי זלמן והמגרש הגדול הפך למגרשם של הרוסים.

לעצמו לא נטל רבי זלמן ולא כלום. כאשר ביקש ועד "מאה שערים" לתת לו בית בשכונה. אותה הקים וטיפח וריבה, סירב לקבל, באמרו: "די לי בנחלה אחרת המזומנת לי מכבר" – היא נחלת הקבר בחר הזיתים, ליד קברו של אביו, אליה נתבקש בכ"ד באדר תר"ע.

מתוך "עיר הקודש" לדב גנחובסקי

בעיות "יוקר הפסח" - ופתרונה

בעיית "המחיר הגבוה בבתי האוכל" בפסח, שלא לדבר על כל ימות השנה, אכן היתה בעיה מאז ומתמיד. ייתכן שבמונחי מחירי ה"סדר" בבתי מלון ובאולמות ובמונחי האירוח לחג של היום, הבעיה של "הימים הטובים" דאז, נראית צמוקה וקטנה – אולם "הנהלת בית התבשיל הכללי והכנסת אורחים", אחד ממוסדותיה החשובים של ירושלים בטרם היו בה בתי מלון שווים לכל נפש (היש כאלה כיום?) ומסעדות שפעם קראו להן "עממית" (להיכן נעלמו כל ה"תנובות"?), אכן חשה והרגישה בצרת רבים, באותם ימים של תחילת שנות ה-20, ועשתה מעשה לפתור אותה.

★

וזה פתרון הבעיה:

שלמה אליאך, בן למשפחה ירושלמית ותיקה ומושרשת, שמצוות "הכנסת אורחים" היתה מעיסוקיה העיקריים, אך לא הבלעדיים, היה מנהלו של "בית התבשיל הכללי והכנסת אורחים", והוא שהודיע "לכל אלה המהגרים (לא מה שאתם חושבים. דווקא ההיפך – מה שהיום קרוי תיירים) והתושבים המקומיים בעלי רגש, אשר אינם רוצים לאכול חנם, וגם אין ידם משגת לשלם מחיר גבוה בבתי האוכל (גם אז, כבר אז...)", כי ישיגו בעד סכום מצער של 50 גרוש מצרי, את כל ארוחות של שבעת ימי הפסח ליום ולילה, מאכלי שבת ויום טוב על צד היותר טוב, ומצות מנישעוויץ לימי החג.

איך הגיעו "מצות מנישעוויץ" לירושלים של אז? גם זה סיפור. "מנישעוויץ" הוא שם דבר באוכל כשר למהדרין בארה"ב מימי דורות. תחילתו אומנם במשפחת אופי מצות בירושלים, אולם באותן שנים כבר היתה זו פירמה אמריקאית לכל דבר. אחד מבעליה-מנהליה היה צביהירש מנישעוויץ, יליד סינסינטי, שהחל ברבנות ועבר לעסקי המשפחה

מנישעוויץ זה היה "גבאי" בארצות-הברית של עשרות-עשרות ממוסדות החינוך, הצדקה והחסד של הישוב הישן בירושלים, ואיך-שהוא הצליח להיות איש הישוב הישן, תוך כדי שהיה בהיבעת גם ממנהיגי ה"מזרחי" האמריקאי.

כך או כך, אחת מצורות העזרה שהגיש אותו מנישעוויץ למוסדות שבהם התעניין ובהם תמך – ו"בית התבשיל הכללי והכנסת אורחים" היה אחד מהם – בשנים הראשונות והקשות אחרי

הנהלת בית התבשיל הכללי והכנסת אורחים

כודיעה בזה לכל אלה המהגרים והתושבים חסומים

בעלי רגש אשר אינם רוצים לאכול חנם, וגם אין ידם

משגת לשלם מחיר גבוה בבתי האוכל, כי ישיגו בעד סכום

מצער של חמשים גרוש, את כל ארוחות של שבעת

ימי הפסח ליום ולילה מאכלי שבת ויום טוב עצהירם, ומצות

מנישעוויץ לימי החג.

בשם ההנהלה.

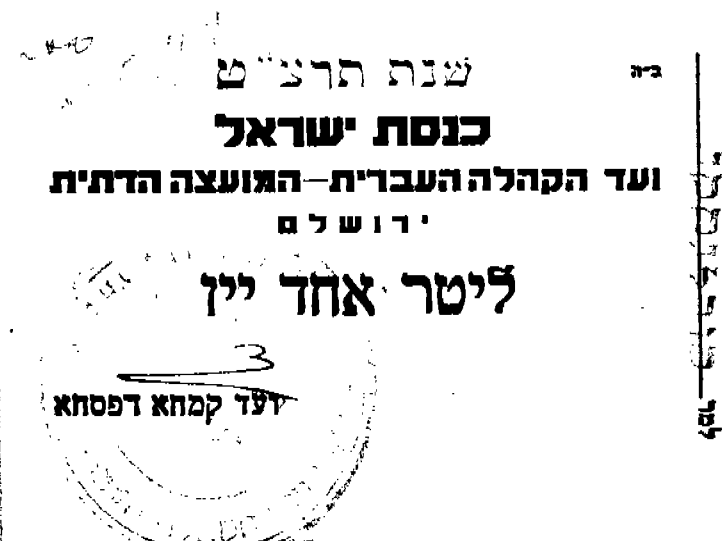
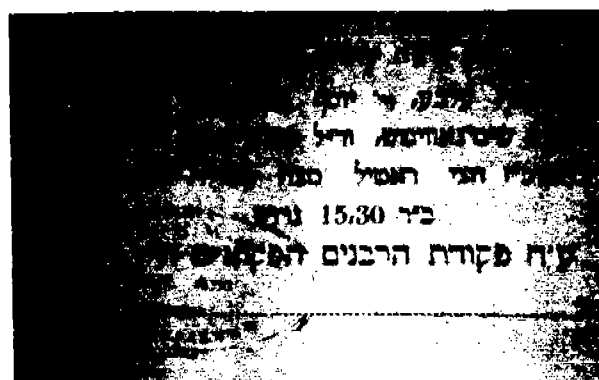
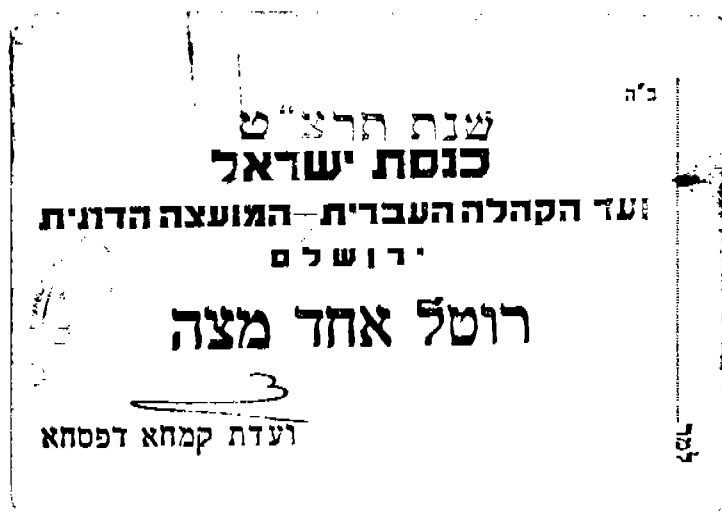
שרמח אליאך

שחרור הארץ מהתורכים, היתה במשלוחי מצות מתוצרת מפעלו שלו. היו אלה "מצות אמריקאיות" ויחסית למה שאפשר היה אז לקבל ולאפות בירושלים — מאכל תאוה של ממש.

★

כך קיימו שלמה אליאך ועמיתיו בהנהלת בית התבשיל והכנסת אורחים מצוות "כל דכפין" גם ל"בעלי רגש", שלא רצו במתנת חינוך, אבל בהחלט רצו לקיים פסח כהלכתו, כדת וכדין. אגב: אותם "מהגרים" שעליהם מדבר אליאך במודעתו, קיימו כמובן גם "סדר שני". היום יצא המונח ממשוטו ונדרש לכל מיני אירועים שדבר אין להם דבר עם ה"סדר". אולם רבה של ירושלים עשרות שנים, רבי שמואל סאלנט, פסק עוד לפני כן כי אלה שדעתם לחזור לחו"ל, אומנם עליהם לקיים סדר שני כמצווה, כיון שהם חוגגים את החג יומיים. אולם הוא הוסיף שעליהם לעשות זאת "בצנעא", שלא בפומבי רב, וכמעט בהבלעה, וטעמו ונימוקו היה עמו: הכיצד ישב אדם בירושלים, בליל התקדש חג הפסח, ויודיע בגלוי ובמופגן לכולי עלמא, כי בדעתו, לקום מיד אחרי החג, ולעזבה ולחזור לגולה?

מתוך "עיר הקודש" לדב גנחובסקי

תעודת מנה חדשית שטראוס

נתן שטראוס היה האת האמצעי בין שלשת האחים שטראוס. הבכור, איזידור, היה איש עסקים. הוא שהקים את חנות הכל-בו הגדולה בעולם, "מייסי" בניו-יורק, בה היה שותף גם נתן. הצעיר שבאחים, אוסקאר, היה היהודי הראשון שהגיע לדרגת שר בממשלת ארצות-הברית, אחרי שקודם לכן שימש בכמה מינויים דיפלומטיים — בעיקר בתורכיה — ייצג את ארצות-הברית בבית הדין הבינלאומי בהאג, ומילא כמה תפקידים פוליטיים בממשל האמריקאי של תיאודור רוזבלט.

נתן שטראוס, האח האמצעי, בחר לו תחום פעולה אחר לגמרי: פילנטרופיה. הוא כיהן כממונה על הגנים הציבוריים ועל שירותי הבריאות בניו-יורק, ללא משכורת. באופן אישי, על חשבוננו, הוא הקים בניו-יורק מעבדות לפיסטור החלב, ומערכת שלמה של תחנות לחלוקת חלב, לחלוקת מזון לנצרכים, ומוסדות שסיפקו לנצרכים מקום לינה וארוחת בוקר תמורת חמישה סנט. בחורף הקשה של 1915 סיפק שטראוס לכל דורש ארוחה חמה תמורת סנט אחד, בתחנות החלב שהקים.

את שני הדברים, אספקת ארוחות לנצרכים אך תמורת תשלום ולו סמלי, העביר שטראוס גם לארץ־ישראל. הוא הקים בירושלים, בתחילת שנות העשרים, את "בתי התבשיל הכלליים" — אחד במאה שערים, שני בעיר העתיקה, והללו סיפקו, תמורת שני מיל הארוחה, ארוחה חמה וטובה לנזקקים — אולם לא כאורח בית תמחוי רגיל, אלא בצורה מסודרת כדת: למבקשים הוצאו "תעודת מנה חודשית" — זו של "מחלקת מאה שערים" לחודש מרץ 1927 מובאת כאן בצילום, ועל התעודה נרשמו כל פרטי בעליה: שמו ושם משפחתו, העדה לה השתייך, השכונה והחצר בה גר — וללא התלו־ שים לא ניתנו ארוחות.

General Shop Michael

NATHAN STRAUS

Jerusalem

Meah Shearim Station

תעודת מנהר הרשית

אחד ב' תרל"ו - כ"ח ט"ו

מס' _____

המחנה _____

בשם התנהלות _____

מזרח תל אביב

בית שמואל

מס' _____

המחנה _____

בשם התנהלות _____

מס' _____

המחנה _____

בשם התנהלות _____

מס' _____

המחנה _____

בשם התנהלות _____

מס' _____

המחנה _____

בשם התנהלות _____

מס' _____	מס' _____	מס' _____	מס' _____	מס' _____
כ"ח	כ"ט	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	יג
יד	טו	טז	יז	יח
יט	כ	כ"א	כ"ב	כ"ג
כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח
כ"ט	ל	א	ב	ג
ד	ה	ו	ז	ח
ט	י	יא	יב	

בית-התבשיל ש. אליאך והכנסת-אורחים

בעיה"ק ירושלים ת"ו

מודעה למעונינים

הרוצים להתארח בחג הפסח הבע"ל בבית התבשיל
ש. אליאך והכנסת-אורחים עליהם להרשם במשרד המוסד
בשערי פנה ע"י המנהל הר' שלמה אליאך.

ההרשמה מתחילה בימים:
מ"ה' ו' ניסן עד יום ג' י"א ניסן.

בשעות: מעשר עד שתיים עשרה לפה"צ
ומשלוש עד חמש אחרי הצהרים.

כמו"כ אחינו עולי הרגל מהמושבות והערים שבארצנו
הנוהגים להתארח במוסד מתבקשים גם כן לדייק על-
הרשמתם בימים הנ"ל ובשעות הנ"ל.

בברכת חג כשר ושמח – וגאולה וישועה לישראל

ובברכת ציון

הנהלה

דפוס קלישר – ירושלים

בית תבשיל כללי

במחיר קרן

מוסד שכזה ברכה רבה כרוכה בו לתושבים לעוברים ושבים וביחוד למהגרים

החסרון הזה ימלא עתה. נפתח כעת בית תבשיל שכזה שכל אחד יוכל להשיג בו יום יום מאכל מבריא וטוב במחיר קרן בלי שום רוח (1).

הקונים יוכלו לאכול את ארוחתם בבית התבשיל עצמו וגם לקחת הביתה כרצונם (2).

האוכל והשרות יהיו בתכלית ההצמינות והנקיון. הקונטרול וההשגחה על כל דבר תהי' ג"כ מסורה בידי ועד (3). מלבד זמן האוכל שימשך ארבע שעות ביום יוכלו להשיג בבית התבשיל גם מה ארבע שעות ביום (4).

מי שרוצה להזמין לו ארוחה לשבת צריך הוא להודיע מיום החמישי.

בית התבשיל נפתח במאה שערים

נבקש בזה גם מאת התושבים בעלי היכולת שאינם זקוקים בעצמם לבית תבשיל זה לבקר גם הם לפעמים בית תבשיל זה בבדי שלא לבייש את מי שאין לו כמו שנהוג בארצות הנאורות בחו"ל.

שלמה עליאך

(1) בעד 6 מילים יוכל ביא לקבל ארוחה הגונה אחת של תבשיל מהמינים השונים שיהיו.

(2) זמן הארוחות: משעה 10 לפני הצהרים עד שעה 2 אחר-צ.

(3) המוסד לא יבקל שום עור טחון כי נתמך הוא ע"י רב נבכר החפץ בעלום שמו.

(4) בעד 2 מילים כוס מה עם סוכריות ובעד 4 מילים כוס מה מתוק.

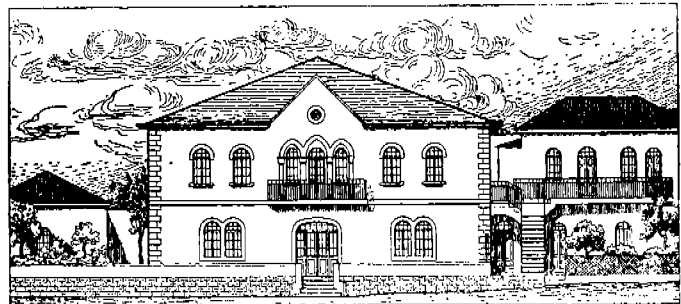
חשבון שנתי מביה"ת הכללי והכנ"א
 A Yearly Report פעולות פון די ראפארט פון די פעולות פון די ראפארט

מספר הליונות No. of naights lodgings	ארוחות במחיר קרן cost price meals	gratias meals ארוחות חנם	ב ח ד ש
1266	5356	11830	אֶלּוּל—Elul
1097	6672	11063	תִּשְׁרֵי—Tishre
814	6805	5640	חֲשׁוֹן—Meshvan
1041	5456	5603	כִּסְלֵו—Kislew
904	5272	5487	טֵוֶת—Teweth
877	6575	5525	שְׁוָת—Shwath
744	7302	8420	אֲדָר א—Adar A
680	4854	4454	אֲדָר ב—Adar B
637	4928	6420	נִיסָן—Nisan
879	6224	5749	יָאָר—Iyar
911	5777	7749	סִיוָן—Sivan
834	4796	2643	תָּמוּז—Tamuz
652	4388	4921	אָב—Aw
11386	74405	85504	סִיָּה

ארוחות	אורחים	
1124	281	בשני ימי ראש השנה תרפ"ז
160	80	בערב יום ומוצאי יום "
548	274	ביום א' דמוכות "
498	249	ביום שמחת תורה "
4014	—	במשך ימי חוהמים "
4048	1012	ביום א'—ח' דססה "
7052	3526	ביום חוה"ס "
547	271	בחג השבועות "
17986	5693	סִיָּה

בית התבשיל הכללי (פאלקס קיכע)
 והכנסת אורחים אין ירושלם איי

BETH TAWSHIL HAKLALI United Jewish Public Kitchen
 & Immigrants Sheltering Home in Jerusalem.

בית התבשיל

בית ירושלם, אלול תרפ"ז.

חבר נכבד!

לעת תקופת השנה וימדיהזכרון הבע"ל מתכבדים אנו להביע לכב' את ברכותינו ואחולינו לשנה החדשה :

לשנה טובה יכתב ויחתם!

מוסדנו: בית התבשיל הכללי והכנסת אורחים בירושלם. בהביעו את תודתנו על העזרה שגב' נותן למוסד מזמן לזמן בערבי החגים. מביע יחד עם זה את התקיה כי גם הפעם יתחס באופן חיובי לעבודתנו שפרמית פחות או יותר ידועים לו.

השנה האחרונה היתה לנו שנת פעולה ומעשים. ותפקידנו בהקלת שאלת המשבר בירושלם. בהמצאת אכל, שתיה ולינה חנם ובמחיר קרן למחוסרי עבודה ולמשתכרים במועט היה רב, נכר ובוטל ביותר. המספר הרב של ארוחות חנם במחיר קרן וחלינות שנתחלקו השנה במוסד, מציין את מדת הדרישה והצורך שהורגש בסוג האנשים האלה הנהנים על שלחנות מוסדנו לבית ולמעון בשעת משבר זה.

משום כך אנו מוצאים למיותר להעמיד לפני הצבור האי את השאלה, מה היה גורלם של כל אלה אלמלא היו מוצאים לפנייהם את האדריסה הנכונה בצורה של מוסד מהגרי בית מחסה ומעון להם? ואלמלי היה כל פרט ופרט מהם מעמיד לפני הצבור הירושלמי את השאלה של מחוסרי עבודה ורעבים לחם כפי שאנו מרגישים בשאלה זו בפנות האנשים האלה למוסדנו ומתקבלים בו. אנו מוסרים את העובדא הזאת לפני כב' בתור תושב הארץ. בתור פרט חשוב לעצמו, בתקוה כי פרט זה ימצא הכרה נכונה בלבו ויעוררו לבוא לעזרתנו בעבודתנו החשובה.

בכבוד ובברכת השנה

ההנהלה

בית תבשיל הכללי והכנסת אורחים
 בע"הק ירושלם תוביא
 BETH TAWSHIL HAKLALI
 und Immigrants Sheltering Home
 c/o Rabbi ELIACH
 JERUSALEM Palestine

דפוס. ציון ירושלם

מבט רחב
הבנין הכספי של בית תבשיל הכללי והכניא

הלא פרום לרעב לחםך ועניים מרודים תביא בית
(ישעי' נ"ח ז)

בית תבשיל הכללי והכנסת אורחים

בתחלתו של הרב ש. אליאך

רחוב הנביאים, ע"י ביהמ"ד הרמה

מ.ש.ת.ד. 2

ירושלים, אי

UNITED JEWISH PUBLIC KITCHEN
and IMMIGRANTS SHELTERING HOME

Managed by Rabbi SALOMON ELIAH

Street of Prophets M. S. P. O. B. 2.

JERUSALEM, Palestine

בית, ירושלים, יום יום חרש אדר תרפ"ו.

ת. נ.

ימי חג המסכת. מספשימים גבאים, כימים האלה ימי חשבון הם למוסדנו, חשבון הנפש מעבודתנו במשך הזמן מחנך אחד למשנתו. כימים אלה נוהגים אנו לפקד את חברינו הנדיבים בירושלים ובכל ארץ-ישראל, ולתת להם את החודשנות לקבוע את יחסם הראוי והנכון לעבודתנו ולפעולותינו.

שכחים אנו לציין, כי השנה האחרונה היתה למוסדנו **בית התבשיל הכללי והכניא**, שנה כרוכה וסורבה בפעולות ופעשים, לרגלי רבוי התגברות העלייה לארץ, ולרגלי זה שתרוב הגדול של העולים בעליה זו היה בעקב סן הסעסד הבינוני ובקלי-הבית, אלה שבראשית בואם לארץ הם נזקקים חיוקם לקיום אכילה ולינה בצורה ידועה ובספול מיוחד, למשך זמן ידוע עד אשר עולה הדבר בידם לחסדר ולמצא להם מקום מנוחה קבוע, לרגלי זה חיינו מוכרחים הפעם לעבוד כהרבה את נבולות האפשרות וחיכלת אשר לנו, ולהושיט עזרה בהספקת אכל ולינה לכל אלה הנצרכים לזה, שפנו אלינו באופן ישר, או עפי' המלצות המוסדות הצבוריים, הרבנים והעסקנים השונים שבירושלים ומחוצה לה.

מספר ארחות חנם, במחיר קרן והלינות בחנם, גם במשך החדשים הקודמים, שנתנו ע"י **בית התבשיל הכללי והכניא** הניעו לכמה אלפים, ועדיין לא היה ספוק בדיני לסלואת את כל הדרישה הגדולה שהיתה, בעקב העלייה והתגברות הרבה. ביתחד סבל מחלקת הכנסת אורחים, לרגלי זה שנמצא כל הזמן במצב מפותל בחדרים מיוחדים ובחצירות שונים. מצב זה הכריח אותנו לתפש אחרי בקום יותר רחב ויותר מתאים למטרת המוסד, ואת הספוק הזה מצאנו בבית החדש ששכנו בעד בית התבשיל הכללי והכניא, בבית שהיו בו כשרדי ובתי הסלאכה של ועד הסיוע.

עם העברתו של המוסד מחדריו הקודמים במאהרשערים לחדריו החדשים, לבית גדול בעל שתי קומות והרבה חדרים מרחבים ומסודרים יפה לחדרי אכל ולינה — התחילה תקופת חדשה במהלך עבודתנו. במשך החדשים האחרונים, אשר המוסד נמצא כבר בדידתו החדשה, בא שנינו נכד וכולט במדת פעולותיו, ובשטחה אנו יכולים לציין במספרים את התרחבות הזאת:

במשך חדש שבט ש"ה, נתנו בבית התבשיל הכללי והכניא ארחות חנם: 2429. במחיר קרן: 7616. כימי השבתות, ארחות חנם: 684, במחיר קרן: 264. לינות, בחנם: 768, במסך: 16.

מספרים מחייבים, מספרים אלה, שהוצאו מתוך הדוקומנטים הנמצאים ת"י, צריכים להיות לקו מדה ליחסם של חברינו הנדיבים בירושלים ובכל ארץ-ישראל, אלה הקרובים אל מקום העבודה ושכבתם לעמוד על טיב עבודתו של המוסד, ערכו וחשיבותו.

ובנה המנוחה לכל חברינו לבוא ולבקר את המוסד בדירתו החדשה
וברצון נספור לכם את כל הפרטים על מהלך העבודה במוסד.

ועכשיו עם התקרבותם של ימי חג המסכת שהם ימי עבודה ופעולה כפולה למוסדנו מדי שנה בשנה, וששנה זו, כפי מה שאפשר לראות מראש, תרבה העבודה עוד יותר עם האפשרות הטכנית ובית הקבול הגדול שאנו עומדים בו כעת, אנו מוצאים לנכון לבוא בדברים אחדים אל חברינו אחי' בירושלים ובכל ארץ-ישראל ולומר להם:

אחים! אנחנו כדענו עושים את אשר נכחננו, ויותר מאשר נכחננו כדי להוציא אתכם ידי חובה בקבלת פני אחינו העולים והמתגוררים הבאים בתמונים לעיר קרשנו. אותם הדברים החיוניים ונעשים בערי איי אחרים ע"י ועדים וע"י עסקני צבור מרחבים. חולכים ונעשים במוסדנו בצנעה, מבלי שמקבל העזרה ירגיש את עצמו במצב של מקבל, מעורר דמיון, ועמדת זו דורשת מאתנו אמצעים גדולים הצריכים להחמלא ע"י גרבות יחידים מאחזי נאמן ובנולה, מפרומה לפרומה המצטרפות לחשבון.

אחם בתור חושבי עיחיק, בתור אנשי המקום, צריכים ומחויבים יותר מאחרים לשים לב לעבודתנו זו ועליכם לתמוך בה כיא כפי כחו ויכלתו ויותר, ולבשהנכם גדרשים לקבוע את יחסכם בפועל לפעולות מוסדנו, אם חיוניות תחתית העמדה ואם ידועה תדעו את אשר המצב דורש סכמ, רק אז תוכלו להניד כבטחה כי סלאתם את חובתכם הקדושה לאחיכם העולים והמתגוררים, והושטתם להם באופן ישר עזרה מכופה שהם זקוקים לה.

אנו מקיים גם כמחויבים שדברינו אלה ימצאו הד בלבבכם ואנו מחכים לתשובתכם בפועל.

בכבוד ובברכה תחג

בשם נבאי ומנהלי המוסד

ה מ נ ה ל : שלמה אליאך

ג. ב.

כדי להאיר קצת על צד אחד של עבודת המוסד שערנו הגדול איננו ברור לרבים, ושוחו אחד מסעיפי העבודה גם מן הסוכן הפילנתרופי של המוסד, אנו מוצאים לנכון למסור כאן דבריו של ראש הרבנים לאיי הנאון מוחרר אברתם יצחק הבהן קוק שליט"א. כאספת נבאי ומנהלי המוסד שהיתה ביום י"ט שבט ש"ז בנוכחותו:

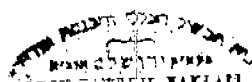
אנו רוצה לעמוד כאן בעקב — אבר הרב — על נקודה אחת בפעולות המוסד הזה, שלא רבים יודעים לתערך אותה

בראיונות: נתינת אכל במחיר הקרן, לדעת, דבר זה תחת לא פחות חשוב מאשר חלוקת אכל בחנם. אלא גם שערבה

גדול מזה שכן גורמת היא לתערך העלבת פנים גם לאלה הנחנים על שלחן המוסד שאין ידם משנת לשלם אף את הסעם

הזה, ע"ז שגם אלה וגם אלה סקבלים את סנת חלקיהם שזה בשוח בלי הברלי.

דבריו אלה של ראש הרבנים לאיי ראויים לתשובת לב מיוחדת. אנחנו יכולים רק להוסיף כי מעבודת בכל יום אנו מרגישים מאד את הצד החשוב הזה. הכנין על כבודו של אנשים חסידים שמצבם הדחוק מוקדם להיות סמוכים על שלחן הכלל.

מחלקת הספקת המים

Jerusalem Municipality

بلدية القدس

עיריית ירושלים

WATER SUPPLY DEPARTMENT

ادارة المياه

שטח-רחוק כס' 681 ת.ה. 134

Tel. No. 681. P.O.B. 134.

تلفون رقم ٦٨١ البر ١٣٤

Mr. Shmuel Hahomsta

Abyssinian Street

Jerusalem, 20th February 1931.

NOTICE.

Householders, Proprietors of Hotels, and Public Establishments, are hereby notified that surface water has gained entrance to the Municipal Water Reservoirs, which may result in contamination of the supply.

Consumers are, therefore, advised by the Department of Health, that until such time as a public filtration plant has been installed, all water intended for drinking purposes should be boiled.

أعْطِلَان

يعلن لأصحاب المنازل والفنادق والمؤسسات العمومية بأن مياه الأمطار السطحية قد دخلت أحواض المياه خاصة بلدية القدس والتي ربما تسبب تدنيس المياه الموردة للمدينة.

ولذلك إن دائرة الصحة العمومية تشير على المشتركين في إدارة المياه لزوم غلي المياه التي تستعمل للشرب قبل استعمالها لينما تتركب آلة التصفية العمومية (فلتر). وعليه صار إعلان الكيفية.

הודעה.

מודיעים בזה לבעלי-בתים, בעלי בתי-מלון ומוסדות צבוריים, כי המים שעל גבי שטח האדמה התפרצו לתוך אוצרות המים של העירייה ויכולה לגרום להשחתת ההספקה.

לפיכך מיעצת מחלקת-הבריאות לכל המנויים להרתיע את המים המוכנים לשתייה עד אשר תקבע האי נסטלציה של המסננים.

הנפקת כסף בשיטת - "עשה זאת בעצמך"

בעמודים הבאים הנני מביא צילומים של כסף בשיטה שבכותרת. יש שקראו להם "צעטאלאך", "פאפיר געלט", היום קוראים להם "קופונים" "אסימונים". בעליהן עסקו מלבד במזון או בכל מקצוע אחר, גם ב"הדפסת כסף" ו"הזרמה", אמנם היום מדפיסה הממשלה מליארדים ואז הדפיסו "מיל" או "שילינג" והיו מטבעות שהתכבדו בו.

★

האסימונים שתצלומיהם מובאים כאן, אינם אלא דוגמא לשפע תחליפי הכסף שהציף את רחובות ירושלים בשנים שלפני קום המדינה. כמה סיבות היו לשפע זה. העיקרית שבהן – מחסור בכסף. לא, כפי שסבורים רבים, מחסור במצלצלים. זה דווקא לא קיים בימי המנדאט. המחסור היה בכסף, פשוטו כמשמעו. אצל רבים כלתה אז הפרוטה מן הכיס, וחנויות המכולת הפכו להיות בנקים בזעיר אנפין. וכשם שידם של אנשי המכולת היתה טרודה ברישומי אשראי שהעניקו ללקוחותיהם – מה שקרוי בפשטות "תרשום לי, אדון מכולת'ניק" או "בהקפה" – חייבים היו גם לסדר לעצמם אשראי. כיצד עושים זאת? התשובה לפניכם: מדפיסים כסף.

★

כל אחד מהאסימונים המובאים כאן, הוא רק אחד מסידרה שלמה, שהתחילה במיל אחד, וכללה כמה וכמה ערכים, עד 100 מיל א"י. תחילה הוצאו אסימוני הנייר הללו כמות שהם. לימים לא מרובים התברר, כי יש בעיות, וחששות מזיופים. חנווני ירושלים קיבלו בעקבות זאת פתקאות שנשאו חתימות ידיהם, לאות ולעדות על כשרותם.

★

בנוסף לחנוונים, היו חלבנים בין מוסדות "הנפקת הכסף" בירושלים דאז. גם חלבנים כאלה שוב אינם קיימים. הללו עברו אז מבית לבית, לעתים על אופניים, לעתים על חמור, כשבכדי הפח שלהם חלב – בהחלט לא מפוסטר – ומוצרי חלב שונים. אף להם היו בעיות מימון, ואף הם יצרו כסף, יש מאין, בפתקאות. אלו שלהם, היו לעתים כתובות בכתב-יד על סתם פיסות נייר. תחליפי הכסף של חנויות המכולת לעומתם, היו משהו הרבה יותר יציב, על קרטון, כל ערך בצבע שונה, לעתים עם מספרים – משהו כבר הרבה יותר מסודר.

★

משפחת זגגי, אגב, היתה בעסקי הדפסת כסף לא רק בקנה מידה מצומצם של חנות מכולת, אף שאותה חנות היתה "מוסד" בשכונתה. מרדכי זגגי נעשה לימים החשב הכללי בממשלת ישראל – וחתימתו מופיעה על "שטרי הכסף" – הכסף הקטן מנייר שהונפק בשנותיה הראשונות של המדינה, ואז במפורש משום שלא היה מספיק כסף, מתכת, מצלצלים. מהאוסף שברשותי הבאתי, כאמור, מעטים כי רבים הם. ואי"ה בקרוב יופיע ספר מיוחד לנושא הזה. וכאן המקום להודות לכל אלו שנתנו לי פרטים לאוספי שאחדים מתפרסמים כאן, ירבו כאלה עוד ועוד.

כאן המקום להודות למר דב גנחובסקי האספן והידען שהשתמשתי בידעיותו וכתבותיו בנושא זה.

THIS CERTIFICATE IS PRESENTED TO

BINJAMIN KLUGER

IN WITNESS OF HIS PARTICIPATION AS

EXHIBITOR

IN THE
**JERUSALEM
INTERNATIONAL NUMISMATIC MEETING**

HELD IN JERUSALEM, ISRAEL, MARCH 11-16, 1979

Arnold H. Kagan

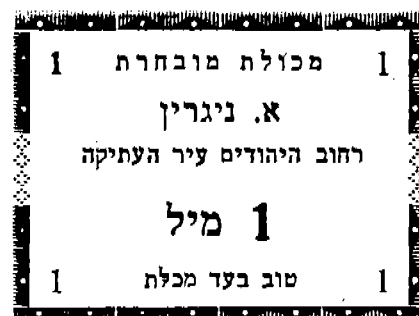
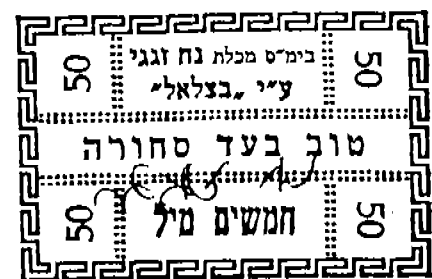
ARNOLD H. KAGAN
PRESIDENT
American-Israel Numismatic Association

Arie Kindler

ARIE KINDLER
PRESIDENT
Israel Numismatic Society

מכגש נומיסמטי בינלאומי - ירושלים 1979
בחסות החברה הנומיסמטית הישראלית והאגודה הנומיסמטית האמריקאית-ישראלית

מכולת

מכולת

ר.ד. נוסבוים
רחוב מאה שערים

מכלת בעד
2 Mile מא"י

בית מסחר יין ומכלת

של דוב סיגלוביטש ושתימו

בעד 5 חמשה מילים סחורה

מאיר בנימין כהן

שכונת נחלת ציון, ירושלים.

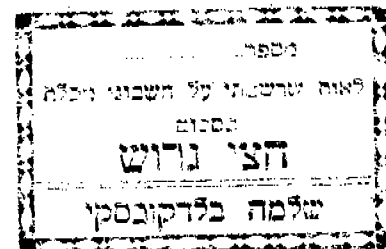
מכלת בעד

חמשה (5) מא"י

בית מסחר יין ומכלת

של דוב סיגלוביטש ושתימו

בעד 1 אחד גרוש סחורה

ועד החטה
היהודי
שינוי
הסנדיקאט הרשמי
ברשיון הממשלה
יר"ה

מ

כרטיס חדשי
בעד נפש אחת
לחדש תשרי

שם לנפש אחת

שכונה

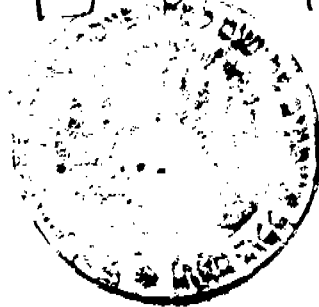
הצר

עדה

המחלק

כה יחול בו מנהג להחליף מנהג
לוקח זה מנהגו לזאת
מנהגו מנהגו לזאת
מנהגו מנהגו לזאת
מנהגו מנהגו לזאת
מנהגו מנהגו לזאת

כה 33

הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה

הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה
הנהגה החדשה

שטר-הפשרה של "כולל זיבנברגען"

עסקי הבנקאות של "כולל זיבנברגען"

"מודה אני הח"מ איך שמגיע ממני לכל מוכ"ז סך שבע מאות גרוש, וזמן פרעונו לא יאחור מיום ר"ח אלול תרע"ד, בלי שום טענות ומענות ופתחון פה ודין ודברים כלל... החוב הנ"ל הוא חלוקתי וחלק בני ביתי בכוללנו כולל זיבנברגען, והרשות נתונה ממני להרבנים המנהלים דכוללנו הנ"ל לשלם מחלקי אף בלי רשותי ושאלת פי כלל... — זהו נוסח אחד משטרי חוב רבים של כוללים בירושלים, תוצאה מהאיחורים ופיגורים בהגעת כספי ה"חלוקה" לירושלים לפני מלחמת העולם הראשונה.

כיוון שהכספים לא הגיעו, ועניי ה"כולל" נזקקו לכסף למחייתם. הונפקו שטרות כאלה, בצורות מצורות שונות. היו "כוללים" שהנפיקו שטרות משל עצמם. אחרים, כ"כולל זיבנברגען", הנפיקו שטרות בחתימת יד חבריהם. ההבחנה — כולל גדול ועשיר יכול היה ללוות על שמו שלו. כולל קטן, ככולל זיבנברגען ("שבע קהילות" באיזור בורגנלאנד, היום חלקן באוסטריה וחלקן בהונגריה), לא יכול לעשות זאת.

השטרות "גולגולו"

הנפקת שטרות כאלה החלה לערך בתחילת המאה, ובדרך כלל "גולגולו" השטרות ללא בעיות, עד שהפכו למעין כסף עובר לסוחר בירושלים של אז, שבנקים של ממש לא היו בה, ומקורות פרנסה, מלבד כספי ה"חלוקה", שהגיעו כתרומות לחברי ה"כוללים" מבני ארצם בחו"ל, לא היו. אולם השטר שלפנינו הונפק בכסלו תרע"ג וזמן פרעונו בראש חודש אלול תרע"ד. ובתשעה באב תרע"ד פרצה מלחמת העולם הראשונה, ומקורות ההכנסה של ה"כוללים" יבשו. השטרות נותרו לצור על פי צלוחית. כמעט. באמצע ימי מלחמת העולם, וניתן לתאר באיזה קשיים נעשה הדבר, שילם ה"כולל" לבעל השטר 70 גרוש תורכיים — אבל זה היה התשלום האחרון על השטר לתקופת ה"חלוקה".

הסדרים שונים

שנים מרובות לאחר מכן, ניסו כוללים שונים להסדיר את חובותיהם. "כולל זיבנברגען" הגיע להסדר עם מחזיקי שטרותיו בשנת 1927. בהסדר, שהודבק אל גב השטר המקורי, קבע בעל השטר "נתפסתי עם כולל זיבנברגען על השטר הזה, שעולה במעות מצרי (בינתיים נעלמו ה"גרושים" התורכיים מן הארץ, ובמקומם נהג בארץ המטבע המצרי) סך 417 גרוש מצרי, לקחת חלק העשירי, שעולה לסל 41 גרוש מצרי ו-7 מיל, ומיתר החוב הנשאר משטר זה, צריך אני להמתין לקבל קמעא מהחלק העשירי שינוכה מחלוקת בני הכולל...

הרבה לא יצא לבעל השטר מההסדר. לפי הרישומים על גב השטר הוא קיבל ב-1928 עוד 220 מא"י (מיל ארץ ישראלי — ואז המיל היה כסף), ב-1930 עוד 220 מא"י, וב-1932 עוד 220 מא"י. בסך הכל קיבל, בפיגור עצום, 25 אחוזים מחובו. השאר ירד לטמיון, יחד עם העילמות ה"חלוקה" מנופה של ירושלים.

ירושלים 15/10/1934
 מרשם זיבנברגען
 מרשם זיבנברגען
 25.10.34

זה

סך השטר הזה הוא 15 פ"ד 274 גרוש טורקי שירוק
 פראנק נרשם כמקום תחת No.
 אני החייב בעל השטר הזה נתפסתי עם כולל זיבנברגען (בשטר)
 על השטר הזה שעולה במעות מצרי סך 492.5
 לקחת חלק העשירי שעולה לסך 2 מיל 19 גרוש מצרי
 יתרת החוב הנשאר משטר זה צריך אני להמתין לקבל קמעא מהחלק
 העשירי שינוכה מחלוקת בני הכולל בכל משלוח — שבעת שיתקבץ
 לסכום נכון מהנכין הזה — תתחלק זאת לכל בעלי החובות לפי
 הסכום שיעלה על חלק כל איש.
 וכעת קבלתי חלק העשירי הנ"ל 2 מיל 19 גרוש
 מפורש 2 מיל 19 גרוש מצרי
 ועד היום יום 4 במרשם 428 שנת תר"ס 3 ירושלים ת"ו

נאם
 ב.ל.ח. 428 סכום 428 נחלקל עוד 428 ב.ל.ח. חשלה לסך 428
 נחלקל עוד 428 ב.ל.ח. חשלה לסך 428
 נחלקל עוד 428 ב.ל.ח. חשלה לסך 428

עזר לנצרכים

חברת עוזר לחם לעניים

נוסדה בשנת תרפ"ט 1929

ע"י הג' מלכה אולאי תחי

טוב בעד

1 ככר לחם אחד 1

המז' ש"א

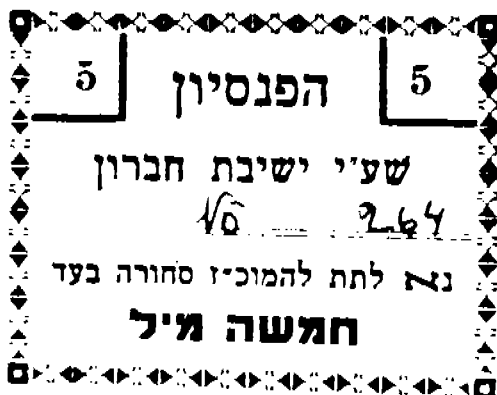
תלמוד תורה וישיבת עין-היים הכללי

№000220

מנה אחת שלמה

מחיר אחד גרוש

ע"י חנוכה מרת רבקה רמברג תחי

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
לשכת העליה

81419

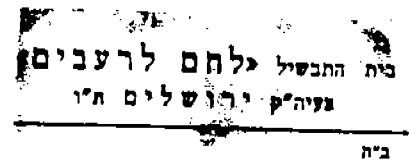
ארוחת בקר

כחה יפה רק ליום

בלי רשות מסירה לאחר!

חתימת המשרד

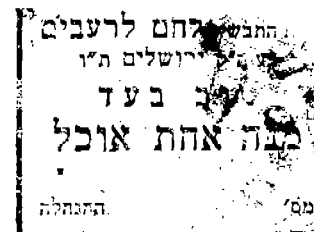
מתקא שלא השתמשו בה,
נא להחזיר למשרד בית-העולים

נא לתת

ארוחת אחת

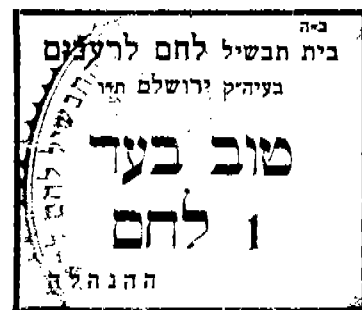
על חשבוננו

טוב בעד

מנה אחת אוכל

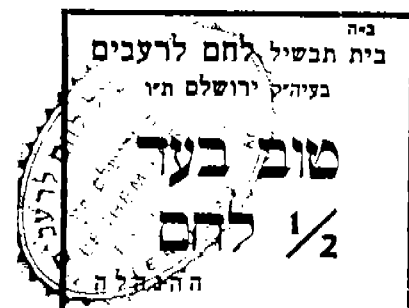
ההנהלה

טוב בעד

1 לחם

ההנהלה

טוב בעד

1/2 לחם

ההנהלה

עזר לנצרכים

228

חכמת טרפדן ממוק

כ"ה

מוסד מוסד אמריקא תורמות קומסיוני קדש שריף
הועד המאוחד המאשר לתמיכה האמריקנית בירושלם

לחת ל	מחללי
משכונה	טאף-סנדן
מקדח	אנדריה
בעד נפשות	נפוס איגון
פחמים רוטול	אונסיה
נאם	נאם

חתימת המקבל אלנאק אמצאסי

היום האחרון

No. 4

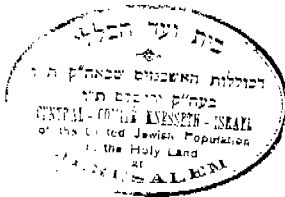
רפואות

בעד כך אחד גרוש ורביע
על חשבון

בית ועד הכללי בנפת ישראל

לעדת האשכנזים חי"י

בעד ירושלים ת"י

25	DISTRICT FOOD CONTROLLER	1
	JERUSALEM DISTRICT	
24	המפקח המחוזי על המזונות בירושלים	2
	Distribution Card for Australian Butter	
23	by	
	כרטיס לחלוקת חמאה אוסטרלית ע"י	
22	GROSMAN YEHUDA	4
	יהודה גרוסמן	
21	Ser. No 912	
	מס סדרה 912	
20	Registration No. 31	מס' תרשום 31
19	This Card is not valid unless	
	presented with Ration Card	
18	No. 2/3812	3
	לכרטיס זה יש שרף עם כרטיס רצוף	
	לכרטיס חתום	
16		

מפעל לשעת חירום וימי מלחמה	
מזון בזור	
על יד	
חברת שערי חסד גמילות חסדים הכללי	
בעה"ק ירושלים ת"י	
להמאמיה המקושרת עם הועד	
טוב בעד	
2 ככרות לחם 2	
Nº	5248 א

מפעל לשעת חירום וימי מלחמה	
מזון בזור	
על יד	
חברת שערי חסד גמילות חסדים הכללי	
בעה"ק ירושלים ת"י	
להמאמיה המקושרת עם הועד	
טוב בעד	
2 שתי חלות 2	
Nº	1463 א

משרד היתומים ירושלים.

מוב בעד אוקיא חלב

No. _____

חתיכת צוקר

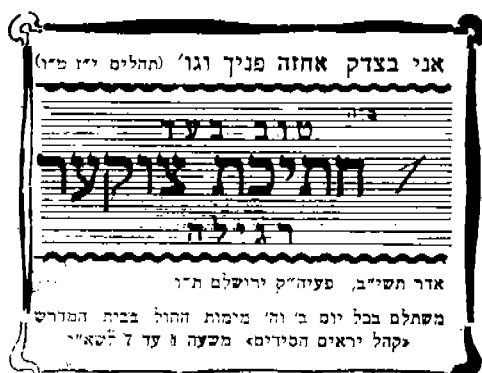
מדובר בשנות ה"צנע" או מיד לאחריהן. סוכר היה בשנות הצנע מצרך שבקיצוב, לפי כרטיסי מנות ו"נקודות" – מכשירים "ציוניים" לכל הדעות, שנטורי קרתא לא נזקקו להם. במיוחד סבלו מכך עניי העדה, המרובים למדי. כך התחיל ר' עמרם בלוי לתת צדקה בחתיכות סוכר, או בלשוננו, ב"חתיכות צוקער", לא, חלילה, שהוא הלך מביתו לבית המדרש וחזרה כשבכיסו חתיכות סוכר לתיתן לנצרכים. לא היה זה לכבודו ולא לכבודם. מה שהוא עשה היה הדפסת פתקאות, כזו שבצילום. בגליון היו ארבעה פתקאות. שנגזרו – ומתחת לאותו פסוק שהזכרנו, "טוב בעד 1 חתיכת צוקער", ומתחת התאריך, אדר תשי"ב, והנוסח לפדיון הפתקה בסוכר: "משתלם בכל יום ב' ו-ה' מימות החול בבית המדרש קהל יראים וחסידים, משעה 4 עד 7 לשעון א"י" – דהיינו לפי השעון המחלק את היום, ולא חשוב מה אורכו, ל-12 שעות שוות, ואת הלילה, שוב לא חשוב מה אורכו, ל-12 שעות שוות.

★

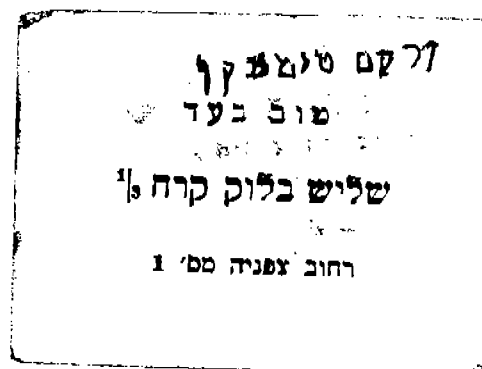
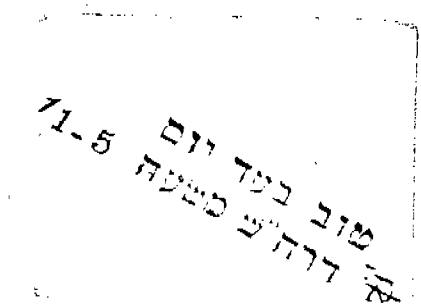
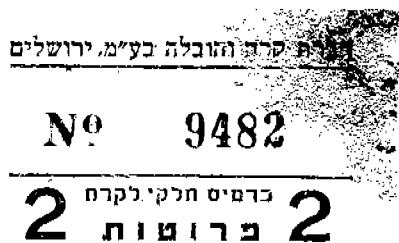
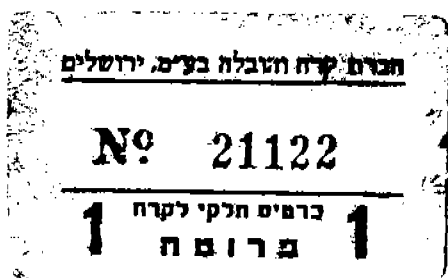
על הפתקה מסומן גם כי המדובר בחתיכת צוקער "רגילה". שימו לב לתאריך – אדר תשי"ב. ימים מספר לפני פסח. ואכן, לפסח היו פתקאות אחרות, שבהן הוחלפה ה"רגילה" ב"של פסח". כשם שהיו פתקאות של חתיכה אחת, כך היו פתקאות של חצי חתיכת סוכר ושל 2 חתיכות סוכר, כפי שפסקו חכמים, שמצוות צדקה לפי הנותן ולפי המקבל. בפתקאות אלה השתמש ר' עמרם כמה שנים, אחר כך, כאשר חתיכת סוכר כבר לא היתה בגדר מציאה, ואפילו לא שתי חתיכות, הוא עבר, אפילו בעל כורחו, לשימוש במעות כסף רגילות.

★

אגב – פתקאות הנייר של ר' עמרם בלוי לא היו ה"כסף" הראשון של נטורי קרתא. עוד בימי המנדט הבריטי היו להם מקבילים ל"כסף של כופר הישוב" – פתקאות בערכים מחצי מיל ועד חמישים מיל, בסך הכל ששה ערכים שונים, ועליהם הכתובת "ב"ה. ירושלם. נטורי קרתא עשרה מיל", או ערך אחר לפי הענין. הללו היו תחליף פנימי למזומנים בקרב חברי נטורי קרתא עוד בהיות הבריטים בארץ, זאת – לא בשל התנגדות לכסף דאז, אלא, בפשטות, בשל מחסור כללי בכסף בקרבם. עד כמה שניתן לברר, הופסק השימוש בפתקאות אלה עוד כשנה לפני קום המדינה.

קרח

תנובה

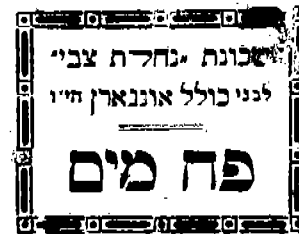

143

כסף שכונה

בית
ועד שכונת מאה שערים
כרטיס נפט
№

20	ה ש ם בחדר נשיות אחד פח שבת תש"ח החליטה דפים תורם	1
19		2
18		3
17		4
16		5
15		6
14		7
13	12 11 10 9	8

בית
שוחטי עופות
בתנויות מאה שערים
ירושלם תוכב"א

לעיון

עוף אחד

בית
שוחטי דגים
בתנויות מאה שערים
ירושלים תוכב"א

5 מא"י

עוף אחד

שכונת "רוממה"
טוב בעד נסיעה א' לתלמיד
ליום רביעי 4
לחדש פברואר 1931

שכונת "רוממה"
טוב בעד נסיעה א' לתלמיד
ליום חמישי 5
ש פברואר 1931

בית הכנסת אורחים אשל אברהם
במאה שערים

כרטיס לינה
טוב בעד 14 לינות

שם האורח
נכנס ביום
בחדר סם
במה סם

יום
יום

חתימת המפקח

חשוב: — על האורח לדרוש קבלה מהמפקח על השלוחין בעד הלינות: —
התנהלה